

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra politologie a evropských studií

David Plášek

Historicko-ekonomické aspekty vlámského
nacionalismu

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Doc. Mgr. Pavel Šaradín, Ph.D.

Olomouc 2014

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně na základě uvedených pramenů a literatury

V Olomouci dne 5. 4. 2014

.....

David Plášek

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu práce Doc. Mgr. Pavlu Šaradínovi, Ph.D. za jeho cenné rady, připomínky a pomoc při zpracování této bakalářské práce. Dík patří rovněž i Dr. Marion Huibrechts z univerzity KU Leuven, která mě s tématem seznámila a pomohla v začátcích práce, i mému vlámskému příteli Glennu Callensovi, který mi pomohl s překladem nizozemsky psaných zdrojů. Dále bych chtěl poděkovat rodině a přátelům za podporu během psaní, především pak mámě.

OBSAH

ÚVOD	6
1. HISTORICKÝ VÝVOJ VZTAHŮ VLÁMŮ A VALONŮ	12
1.1 BELGIE OD VYHLÁŠENÍ NEZÁVISLOSTI PO PRVNÍ SVĚTOVOU VÁLKU	14
1.2 PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA	18
1.3 MEZIVÁLEČNÉ OBDOBÍ	20
1.4 DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA	21
1.5 OD KONCE DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY PO VZNIK FEDERACE	22
1.6 SHRNUÍ PRVNÍ KAPITOLY	28
2. POLITICKÁ STRANA VLÁMSKÝ ZÁJEM (VLAAMS BELANG, VBE)	30
2.1 VÝVOJ VBE.....	30
2.1.1 Předchůdci VBe do roku 1978.....	30
2.1.2 Vlámcký blok (VB)	32
2.1.3 Vznik VBe	35
2.1.4 Poslední léta.....	36
2.2 SOUČASNOST VBE	37
2.2.1 O straně obecně.....	37
2.2.2 Vztah k imigrantům.....	40
2.2.3 Budoucnost Flander a vyrovnání s Valony.....	45
2.2.4 Zahraniční politika	47
3. CÍLE, METODY A PRŮBĚH VÝZKUMU	52
3.1 CÍLE VÝZKUMU	52
3.2 HLEDÁNÍ ÚZEMÍ STABILNÍ VOLEBNÍ PODPORY STRANY VBE.....	52
3.2.1 Vysvětlení zvolené metody - metoda stanovení území stabilní volební podpory	52
3.2.2 Zvolení základní geografické jednotky – arrondissement	53
3.2.3 Výzkum.....	55
3.2.4 Zjištění oblastí stabilní volební podpory strany VBe ve sledovaném období	61
3.3 VOLEBNÍ PODPORA VBE A POČET IMIGRANTŮ V OBVODU	61
3.3.1 Vysvětlení zvolené metody - korelační analýza	62
3.3.2 Zvolení základní geografické jednotky a výběr zkoumaných voleb.....	62
3.3.3 Výzkum.....	63
3.3.4 Shrnutí výzkumu a zodpovězení výzkumné otázky.....	66
ZÁVĚR	67
PRAMENY A LITERATURA	71
PRAMENY	71
LITERATURA	73

PŘÍLOHY76

Úvod

Politické uspořádání belgického státu, a zvláště forma soužití jeho dvou největších entit, tedy Vlámů a Valonů, je skutečným *sui generis*. Desítky let trvající snaha o spravedlivé rozdělení pravomocí mezi těmito etnickými skupinami vytvořila jedinečný systém, ve kterém existuje, včetně těch federálních, šest vlád a parlamentů,¹ a který svým způsobem fungování nemá v západní Evropě obdoby.² Je to také země, jejíž politický i civilní život se diametrálně liší od toho, co známe z homogenních národních, ale i jiných federálních států. Hranice mezi frankofonním Valonskem a nizozemsky mluvícím Vlámskem prostupuje všemi oblastmi veřejného života. Neexistují zde společné televizní stanice nebo tištěná média, která by fungovala na celém území. To platí téměř bez výjimky třeba i pro zájmové spolky a ostatní organizace. V této zemi jen nepatrně větší než Morava,³ vše existuje dvakrát, pro obě společenství a jazyky zvlášť.⁴ Navíc se tyto skupiny liší i kulturně, jedna patří do románského kulturního okruhu a druhá je původu germánského.⁵

Autor této práce v Belgii strávil šest měsíců jako student v rámci výměnného pobytu Erasmus, a to ve vlámském městě Leuven (nebo česky také Lovaň) na tamější univerzitě, takže si mohl udělat o této problematice i osobní představu. Při občasných výletech do Valonska na vlastní oči poznal, že jazyková hranice prochází lidskými životy a dělí Belgii po všech stránkách. Když jste ve Valonsku, je často tím jediným co vám připomíná, že se stále nacházíte ve stejném státě, ke kterému patří i Vlámsko, belgická vlajka vlající nad budovami státních úřadů. Na místě lze vidět rozdíly v architektuře i životním stylu. Autora také zaujalo, že mezi vlámskými studenty nenašel nikoho, kdo by měl přátele mezi lidmi z frankofonní části země. O něčem, jako je belgická národnost v pravém slova smyslu, se tedy *de facto* nedá hovořit. Přesto, nebo právě proto, se ani této vícenárodnostní zemi nevyhnul nacionalismus. Zvláště ze strany Vlámů zaznívají v posledních desetiletích hlasy na státoprávní rozchod se zbytkem Belgie. To, co činí tento případ ještě zajímavějším, je skutečnost, že je to stát v srdci západní Evropy, patří k nejbohatším na světě, má dlouhou a vyspělou politickou kulturu a je zároveň zakládajícím členem Evropské unie, jejíž hlavní instituce navíc mají sídlo na jeho

¹ „Belgie“ Euroscop.cz, (online) Dostupné z: <https://www.euroscop.cz/504/sekce/belgie/> (15. 6. 2013)

² KUNC, Jiří: *Stranické systémy v re/konstrukci: Belgie, Itálie, Španělsko, Československo, Česká republika*. Praha, Sociologické nakladatelství SLON 2000, s. 57.

³ „Belgium“ Britannica academic edition, (online) Dostupné z: <https://stuiiterproxy.kuleuven.be/EBchecked/topic/59268/,DanaInfo=www.britannica.com+Belgium> (15. 6. 2013)

⁴ VAN ISTENDAEL, Geert: *Belgický labyrint*. Praha, Cinemax 1998, s. 90.

⁵ MNOOKIN, Robert; VERBEKE, Alain: *Persistent nonviolent conflict with no reconciliation: The Flemish and Walloons in Belgium*. Law and Contemporary Problems, č. 72, září 2009, s. 165.

území. A zrovna tato země, i přes její velké vnitřní kulturní rozdíly, že by se měla rozdělit? Jak se tedy daří nacionalismu a separatismu v centru evropského federalismu?

Stejně jako jazykové rozdělení Belgie existuje po celou její historii, tak jí i po celou dobu jako červená nit prostupuje boj Vlámů o svá národní práva. Z původně zemědělského národa s nulovými jazykovými a politickými právy a v podřízeném postavení k frankofonním vládnoucím elitám se Vlámové během necelých dvou století stali národem dominantním jak početně, tak ekonomicky.⁶ Myšlenka na nějakou formu autonomie nebo dokonce na úplné osamostatnění se byla mezi částí Vlámů vždy tradičně přítomna a opravdu silně rozšířena je asi od poloviny 20. století. Po dlouhých desetiletích boje za práva Vlámů a několika ústavních reformách se Belgie definitivně stala v roce 1993 federálním státem.⁷ Úplný konec reformem to však nebyl. Do dnešních dnů proběhlo několik dalších ústavních změn a vlámské nacionalistické síly od té doby spíše posílily. Značné části nizozemsky mluvících obyvatel totiž už pouhá autonomie v rámci belgického státu nestačí. V posledním období se problematika jazykových skupin v Belgii dostala také do středu světového zájmu a to hlavně kvůli rekordně dlouhým potížím při sestavování federální vlády.

První politická nacionalistická hnutí se ve Flandrech začala etablovat po první světové válce. Procházela pestrým vývojem, některá z nich zanikala, jiná se rozpadala na frakce nebo se slučovala s jinými podobně zaměřenými subjekty. Mnoho z nich však bylo později zdiskreditováno kolaborací s německou mocí během druhé světové války a také svým spíše antidemokratickým směřováním. Relevantní politickou silou s opravdu širokým voličským potenciálem se však vlámský nacionalismus stal až v první polovině 50. let 20. století prostřednictvím strany Vlámů lidový svaz (Volksunie, VU), jenž představoval umírněnější křídlo vlámského hnutí. Byl tak přijatelný i pro liberálnější voliče a postupně se stal pevnou součástí belgického stranického systému a zařadil se mezi ostatní tradiční strany. Postupně se však v něm vytvořilo křídlo, které nesouhlasilo s jeho umírněnou a kompromisní politikou, která se mimo jiné projevovala v ústupcích během jednání s valonskou stranou, a považovalo jeho nacionalismus za neautentický. Spor vyvrcholil roku 1978, kdy se tato frakce definitivně oddělila a krátce na to si její členové založili stranu novou pod názvem Vlámů blok (Vlaams blok, dále VB).

⁶ MNOOKIN, Robert; VERBEKE, Alain: *Persistent nonviolent conflict with no reconciliation: The Flemish and Walloons in Belgium*. Law and Contemporary Problems, č. 72, září 2009, s. 161.

⁷ KUNC, Jiří: *Stranické systémy v re/konstrukci: Belgie, Itálie, Španělsko, Československo, Česká republika*. Praha, Sociologické nakladatelství SLON 2000, s. 74.

Politika tohoto nového uskupení byla již založena na jasně odmítavém postoji k tehdejší podobě belgického státu a na extrémní rétorice ve vztahu k imigrantům a menšinám obecně. Zpočátku marginální subjekt však postupně začal jako mnohem dravější alternativa k VU, zvláště poté co přijal navíc i ostře odmítavou politiku k imigrantům, získávat stále vyšší volební výsledky a stal se nepřehlédnutelnou součástí politického života. Vzhledem k jeho mnohdy až rasistickým výrokům však ostatní strany vytvořily na konci 80. let tzv. *cordon sanitaire*, který měl VB zabránit v participaci na výkonné moci tím, že s ním odmítaly spolupracovat. Jeho oblibu mezi voliči to však nepoškodilo. V průběhu 90. let VB s každými dalšími volbami posiloval. Ve volbách v roce 2004 získal dokonce plnou čtvrtinu všech hlasů ve Vlámském regionu. Důraz kladený na antipřistěhovaleckou politiku v programu VB v této době už překonal i téma vlámského separatismu. Postupem času xenofobní vyjádření jeho členů dosáhla takové úrovně, že nebylo žádným velkým překvapením, když byl krátce po těchto úspěšných volbách soudním rozhodnutím zakázán. Strana si však okamžitě změnila název na Vlámský zájem (Vlaams belang, dále VBe) a nezměněné členstvo si zvolilo i stejného předsedu. I stranický program nedoznal oproti dřívější době žádných faktických změn. V prvních federálních volbách následujících po přejmenování získal VBe slušných 12 % hlasů. V posledních letech se však VBe dostal do stínu v současnosti nejsilnější vlámské nacionalistické strany Nová vlámská aliance (Nieuw Vlaamse Alliantie, N-VA), jež vznikla v roce 2001 také jako nástupce Volksunie a která znovu pozvedla demokratický a umírněný vlámský nacionalismus a ubírá tak Vlámskému zájmu hlasy.

VBe jako svůj hlavní cíl požaduje samostatnost Flander a do té doby odmítá finančně podporovat ekonomicky méně vyspělé Valonsko. V mnoha částech svého programového prohlášení vychází z konzervativních katolických hodnot, jako jsou rodina a tradice. Jeho ideologie je dále založena především na politice odmítání multikulturalismu a prosazování přísného zacházení s imigranty, která zabírá v jeho programu bezkonkurenčně největší prostor. Tato část programu je také označována za největší zdroj hlasů pro VBe, jakožto téma, které v očích voličů zastihuje i původní vlámské nacionalistické ideje. Proto jsem si jako objekt výzkumu analytické části práce zvolil zkoumání vztahu mezi výší volebních zisků této strany a podílem zahraničních přistěhovalců na populaci daných obvodů a cílem je zjistit, zda má VBe vyšší podporu v těch oblastech, kde se domácí obyvatelstvo v běžném životě častěji setkává s lidmi nebelgického původu.

Téma národnostního konfliktu v Belgii a jeho historie bylo již poměrně důkladně a mnohokrát zpracováno. Nejpodrobněji se mu věnovali Els Witte a Harry Van Velthoven v díle *Languages in Contact and Conflict, The Belgian Case*. V této 470 stran dlouhé práci prozkoumali a popsali tuto oblast jak z hlediska historického tak i kulturního a ekonomického. Výhradně problematiku vlámského hnutí a celého dlouhého vývoje vlámského nacionalismu pak zevrubně zpracovali Theo Hermans a Louis Vos v knize *The Flemish Movement 1780-1990*, jež je dodnes nejobsáhlejší a nejcitovanější knihou na toto téma.

O politické straně Vlámský zájem ještě nebyla napsána žádná samostatná publikace, ale jí a jejím předchůdcem Vlámským blokem se již zabývalo mnoho autorů v odborných časopisech, z nich by měl být zmíněn Jan Erk a jeho esej *From Vlaams Blok to Vlaams Belang: The Belgian Far-Right Renames Itself* v magazínu *West European Politics* a dále potom Patrick Hossay a jeho článek *'Our people first!' Understanding the resonance of the Vlaams Blok's xenophobic programme* ze *Social Identities* z roku 1996. Tyto články kladly důraz na neobvyklý úspěch této strany vzhledem k její krajně pravicové pověsti i na její antipřistěhovaleckou politiku, nezabývaly se však jejími předchůdci a jejím programem v celé jeho šíři. Autorkou nejobsáhlejšího díla týkajícího se VBe (dizertační práce) je však Mony Moufahim. Název její 300 stránkové práce zní *Interpreting Discourse: A Critical Discourse Analysis of the Marketing of an Extreme Right Party. The Vlaams Blok/Vlaams Belang*, v ní se autorka hlavně zaměřila na úspěšný politický marketing této strany.

V naší zemi problematika VBe zatím také rozsáhleji zpracována nebyla, texty a akademické práce týkající se vlámského nacionalismu se většinou zaměřují na v současnosti největší stranu tohoto politického proudu, tedy N-VA. (např. Jakub Hnát a jeho bakalářská práce *Nieuw-Vlaamse Alliantie - podoba vlámského nacionalismu?*)

Práce čerpá jak z primárních, tak sekundárních zdrojů. Co se týče primárních zdrojů, jsou v analytické části práce využita především data z internetových stránek Belgického statistického úřadu *IBZ*, které poskytly množství důležitých informací o výsledcích voleb ve Vlámském regionu a konkrétní demografické statistiky. Podklady pro tvorbu map byly pak získány z webu *polling.belgium.be*, který poskytuje přehled o všech volbách konaných v Belgickém království včetně geografických znázornění. V kapitole věnované straně VBe a jejímu programu jsem vycházel především z jejich internetových stránek, kde jsou v plném rozsahu přístupná její programová prohlášení z různých let a stránek jejich spřízněných

sesterských organizací, hlavně z webu *The flemish republic*. Některé detaily o fungování strany byly získány z korespondence s jejími zástupci v evropském a belgickém parlamentu.

Co se sekundárních zdrojů pro historiografickou část této práce týče, relevantních českých pramenů na toto téma existuje poměrně mnoho, což odpovídá skutečnosti, že problematika historie Belgie a vlámského nacionalismu byla již i v naší zemi částečně zpracována. Z česky psané literatury posloužila hlavně kniha *Belgie* autora Eduarda Huliciuse, která se zabývá belgickou historií a klade důraz i na jazykovou otázku, obojímu relativně podrobně. Dílo *Belgický labyrint* zase popisuje zajímavé detaily ze vztahu Vlámů a Valonů, které jsou zprostředkovány českým čtenářům belgickým autorem Geertem Van Istendaelem, který v knize vysvětluje praktické problémy soužití těchto etnik.

Práce je geograficky zaměřena na Belgické království, se zvláštním zřetelem na Vlámský region a časově je její teoretická část vymezena koncem 18. a začátkem 21. století a její analytická část je časově ohraničena posledními třemi volbami do dolní komory belgického federálního parlamentu, tedy od roku 2003 do roku 2010. Cílem této bakalářské práce je popsat historické mezníky vztahů mezi Vlámky a Valony a následně i vývoj vlámského hnutí a předchůdců dnešních nacionalistických stran ve Flandrech. Dále se v práci zaměřím na nacionalistickou a antipřistěhovaleckou stranu Vlámský zájem, popíši její historii a program a v rámci jejího představení budu zjišťovat geografické rozložení její volební podpory. Poté se budu s ohledem na její program snažit zjistit, zda se v oblastech s vyšším podílem imigrantů na populaci daří VBe získávat více hlasů. Budu zodpovídat tuto výzkumnou otázku – **zvyšuje se volební podpora vlámské nacionalistické strany VBe se zvyšujícím se podílem přistěhovalců zahraničního původu ve volebním obvodu (arrondissementu)? Hypotéza tedy zní: čím vyšší je podíl zahraničních přistěhovalců v populaci obvodu, tím vyšší je i volební podpora strany VBe.**

Ve své práci budu v její historiografické části používat empiricko-analytickou metodu. Pro zjišťování území stabilní volební podpory VBe bude použita metoda Jehličky a Sýkory. Pro řešení výzkumné otázky vztahu mezi volebními výsledky VBe a počtem přistěhovalců bude aplikována korelační analýza. Obě metody budou blíže osvětleny ve třetí kapitole.

V první kapitole popisují historický vývoj Belgie, její vznik roku 1830 a dále hlavní momenty, které v celém období formovaly vztahy jejích dvou největších komunit s jejich vzrůstajícími jazykovými a státoprávními požadavky až do dnešních dnů s odkazem na historické změny a souvislosti. Tato kapitola je rozdělena do podkapitol podle jednotlivých historických období. Druhá kapitola se bude nejdříve zabývat předchůdci Vlámského zájmu.

Popíši, jak se radikální křídlo vlámské hnutí od první světové války vyvíjelo a jaké strany hlásící se k vlámskému nacionalismu zde v posledním století existovaly. Dále se v této kapitole budu zabývat samotnou stranou Vlámský zájem, její obecnou charakteristikou a jejím programem, se zvláštním zaměřením na její vztah k přistěhovalcům, vlámské nezávislosti a Evropské unii. Ta část stranického programu, která se zabývá otázkou imigrace, byla pro podrobnější rozbor zvolena proto, že se na toto téma zaměřuje i náš výzkum. Dále téma nacionalismu a pohledu na budoucí statut Vlámka v programu VBe bylo vybráno proto, že vlámský nacionalismus je hlavním ideologickým bodem strany a požadavek na vznik samostatného Vlámka stál u samého vzniku VBe, který je veřejností vnímán především jako nacionalistická a antipřistěhovalecká strana. Oddíl stranického programu, který se věnuje zahraničním otázkám, obě tato témata obsahuje a spojuje. Všem těmto programovým bodům VBe je zároveň i věnován největší prostor v médiích. Ve třetí kapitole osvětlím objekty výzkumu, použité metody, geografickou jednotku a způsob měření. Dále se v této kapitole zaměřím na určení území stabilní volební podpory strany Vbe. Nakonec budu zkoumat korelační vztah mezi volebním úspěchem VBe v jednotlivých obvodech a potenciálním faktorem ovlivňujícím jeho podporu, který jsem si zvolil (počet imigrantů). Následně budu odpovídat na výzkumnou otázku této práce.

1. Historický vývoj vztahů Vlámů a Valonů

Problematika vztahů mezi frankofonními a nizozemsky mluvícími Belgičany provází Belgii v různé formě už od jejího vzniku roku 1830. Proto, abychom ji úplně pochopili, musíme ještě o trochu dále do historie. Jazyková hranice protínající tuto zemi je podle historických výzkumů stará více než tisíc let, byla utvořena již po velkém stěhování národů v období mezi čtvrtým a sedmým stoletím našeho letopočtu (migrací germánského kmene Franků na jih), a během historie se pak posouvala už jen mírně.⁸ Toto území patřilo v průběhu věků k různým státním celkům – postupně se zde vystřídali vládci ze Španělska nebo z habsburského Rakouska.⁹ Pro moderní historii i pro další vývoj jazykové problematiky byly však zásadní události v sousední revoluční Francii po roce 1789. Výsledkem jedné z revolučních válek bylo totiž roku 1795 připojení celého území dnešní Belgie k Francii. Její součástí zůstala až do Napoleonovy porážky v roce 1815.¹⁰ Toto poměrně krátké období však přineslo zásadní změny, které tuto oblast poznamenaly až dodnes. Byl dokončen sjednocovací proces severu a jihu a celá země byla také již uváděna pod názvem Belgie.¹¹ Avšak to nejdůležitější pro vnitřní život Belgie, co se v této době odehrálo, bylo všeobecné pofrancouzštění státu a státní správy a prosazování francouzštiny, a to i na vlámofooním severu, jako jediného jazyka používaného při úředním styku. Tato snaha byla bezezbytku úspěšná hlavně u vyšších a vzdělanějších vrstev a francouzština se tak stala hlavním a de facto jediným kulturním jazykem i pro severní vlámské provincie.¹²

Po porážce napoleonské Francie, rozhodnutím Vídeňského kongresu z roku 1814, byla Belgie přiřazena k nově vzniknuvšímu Spojenému království nizozemskému (1815), unitárnímu státu s vládou a centrem v Amsterdamu.¹³ V tomto období byl proveden poslední pokus zvrátit jazykovou situaci opět ve prospěch nizozemštiny. Což bylo logické, protože král i všichni ostatní představitelé establishmentu byli Nizozemci. Tentokrát byly zavedeny zákony, které vlámským provinciím ukládaly jediný úřední jazyk – nizozemštinu, s určitým přechodným časovým obdobím poskytnutým proto, aby se na to lidé mohli opět adaptovat.

⁸ VAN DE CRAEN, Piet: *What, If Anything, Is a Belgian?* Yale French Studies, 2002, č. 102, s. 26.

⁹ KYVDUL, Vladimír: *Belgické království*. Praha, Svoboda 1977, s. 54.

¹⁰ MNOOKIN, Robert; VERBEKE, Alain: *Persistent nonviolent conflict with no reconciliation: The Flemish and Walloons in Belgium*. Law and Contemporary Problems, č. 72, září 2009, s. 156.

¹¹ FUHRMANN, Vilém: *Belgie*. Praha, Nakladatelství politické literatury 1963, s. 24.

¹² VAN ISTENDAEL, Geert: *Belgický labyrint*. Praha, Cinemax 1998, s. 26.

¹³ HEARDER, Harry: *Europe in the nineteenth century, 1830 – 1880*. London, Longman 1988, s. 296.

Ale francouzština za předchozí francouzské nadvlády zakořenila, hlavně u vzdělaných a obecně vyšších společenských vrstev – tedy těch nejdůležitějších, tak hluboko, že to již prakticky nebylo možno zvrátit.¹⁴ Ačkoli se ekonomická situace tohoto nového státu vyvíjela příznivě a za panování holandského krále Viléma I. bylo provedeno mnoho prospěšných reforem,¹⁵ tak v Belgii i přesto výrazně vzrůstal všeobecný antagonismus vůči nizozemské nadvládě a vlastní podřadné roli ve společném soustátí, kde byli Belgičané zastoupeni ve vládě a na nejvyšších postech jen sporadicky, přestože početně dominovali.¹⁶ To se týkalo hlavně valonských a bruselských frankofonních elit, katolíků i liberálů, kteří se dočasně spojili v boji proti společnému nizozemskému (a protestantskému) nepříteli.¹⁷ Holandští vládcí nebyli oblíbení ani mezi Vlámky, a ačkoli jejich jazyky byly téměř identické, chybělo mezi nimi jakékoliv společné národní cítění. A k tomu se navíc v době francouzské nadvlády vytvořily zárodky belgického regionálního patriotismu.¹⁸ Dále také katolický klér ve Flandrech brojil proti kalvinistickému Holandsku.¹⁹

A tak krátce po červencové revoluci v Paříži roku 1830 došlo v srpnu k povstání i v Bruselu. Jeho cíl byl od začátku jasný – nezávislost na holandské koruně. Nizozemci se pokusili nepokoje i s použitím armády potlačit, ale díky pomoci kontingentu Francie a podpoře dalších velmocí Belgičané nakonec zvítězili.²⁰ Jejich nezávislost byla potvrzena na londýnské konferenci roku 1831, kde zejména díky snaze Velké Británie, která se obávala vlivu Francie,²¹ byla také dohodnuta absolutní belgická neutralita.²² Na mapě Evropy se objevil nový stát, který zahrnoval jak frankofonní Valonsko, tak i nizozemsky mluvící Vlámko. Králem se stal Leopold I. ze Sasko-Cobursko-Gothajské dynastie.²³ Dá se říci, že celá revoluce a idea vzniku Belgie byla myšlenkou francouzsky mluvících, výše postavených obyvatel převážně z Valonska a Bruselu. A podle toho také vypadal následující vývoj a tvář nového státu.²⁴

¹⁴ HULICIUS, Eduard: *Belgie*. Praha, Nakladatelství Libri 2006, s. 120.

¹⁵ BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: *History of the Low countries*. London, Berghahn Books 1999, s. 314.

¹⁶ HEARDER, Harry: HEARDER, Harry: *Europe in the nineteenth century, 1830 – 1880*. London, Longman 1988, s. 30.

¹⁷ HEARDER, Harry: Tamtéž, s. 30.

¹⁸ FUHRMANN, Vilém: *Belgie*. Praha, Nakladatelství politické literatury 1963, s. 24.

¹⁹ VAN ISTENDAEL, Geert: *Belgický labyrint*. Praha, Cinemax 1998, s. 27.

²⁰ VAN ISTENDAEL, Geert: Tamtéž, s. 27.

²¹ KUNC, Jiří: *Stranické systémy v re/konstrukci: Belgie, Itálie, Španělsko, Československo, Česká republika*. Praha, Sociologické nakladatelství SLON 2000, s. 42.

²² HEARDER, Harry: c. d., s. 296, 297.

²³ KUNC, Jiří: c. d., s. 42.

²⁴ ŘÍCHOVÁ, Blanka: *Belgické království: od unitarismu k federaci s otazníkem*. In: ŘÍCHOVÁ, Blanka a kol.: *Západoevropské politické systémy*. Praha, Oeconomica 2009, s. 14.

1.1 Belgie od vyhlášení nezávislosti po první světovou válku

Belgie byla od začátku projektem vytvořeným vyšší třídou francouzsky mluvící komunity právě pro francouzsky mluvící komunitu. S jiným jazykem než s francouzštinou se prakticky nepočítalo. A to i přes to, že Vlámové tvořili většinu populace.²⁵ Ostatně i při tvorbě ústavy a preferování unitárního státu se vycházelo z myšlenek a názorů přicházejících z Francie. Nový belgický stát vznikl podle tamějšího vzoru. To znamená stát jednotný, centralistický a s jedinou oficiální řečí.²⁶ Jazyk Vlámů se najednou v nové zemi stal řečí druhé kategorie.²⁷ Pro státní úřady jako by jejich řeč neexistovala. Ve školách, na úřadech, v divadle i v armádě zněla jenom francouzština.²⁸ I většinu nejdůležitějších míst ve státní správě obsadili Valoni.²⁹ V polovině 19. století byla tedy vlámská jazykem, kterým se mluvilo v domácnostech ve Flandrech, ale který byl například ve všech školních zařízeních v celé Belgii záměrně potírán a zakazován, a jeho používání mezi žáky se trestalo. To, že nizozemštinou bylo neslušné mluvit jinde než doma, ale cítili i sami Vlámové, a ti zámožnější a vzdělanější francouzštinu navíc zároveň chápali i jako způsob, jak se odlišit od ostatních prostých obyvatel. Jazyková hranice v Belgii nebyla tedy jen geografická, ale ve Vlámku i sociálně třídní, což bylo pro tuto část země snad ještě podstatnější.³⁰

Asi nejmarkantnějším porušováním práv Vlámů v tomto období byla nemožnost používání jejich jazyka během soudního přelíčení. Často se stávalo, že obžalovaný, prostý Vlám, který neuměl vůbec francouzsky, byl souzen a vyslechl rozsudek právě v tomto jazyce. S jiným jazykem právní řád vůbec nepočítal.³¹ Obžalovaný tedy netušil, co se v soudní síni projednává a jeho mlčení bylo chápáno jako odmítnutí vypovídat. Tato absurdní situace dobře

²⁵ ROCHUS, Dirk: *The Rebirth of Flemish Nationalism: Assessing the Impact of N-VA Chairman Bart De Wever's Charisma*. Studies In Ethnicity & Nationalism. Říjen 2012, č. 12, Issue 2, s. 271.

²⁶ KUNC, Jiří: *Stranické systémy v re/konstrukci: Belgie, Itálie, Španělsko, Československo, Česká republika*. Praha, Sociologické nakladatelství SLON 2000, s. 44.

²⁷ CASIER, Marlies: *Neglected middle men? Gatekeepers in homeland politics. Case: Flemish nationalists' receptivity to the plight of Turkey's Kurds*. Social Identities. Červenec 2011, č. 17 Issue 4, s. 506.

²⁸ BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: *History of the Low countries*. London, Berghahn Books 1999, s. 335.

²⁹ LOOBUYCK, Patrick; JACOBS, Dirk.: *Nationalism, multiculturalism and integration policy in Belgium and Flanders*. Canadian Journal of Social Research, Zima 2010, č. 3 Issue 2, s. 30.

³⁰ VAN DYCK, Ruth: *Divided we stand. Regionalism, Federalism and Minority Rights in Belgium*, in: Res Publica 12/1996, *Publica* 12:1996, s. 430.

³¹ HULICIUS, Eduard: c. d., s. 139.

vykresluje tehdejší poměry.³² Tato praxe porušovala jednu ze základních podmínek spravedlivého soudního procesu tedy, že se má celé projednávání odehrávat v jazyce, kterému obžalovaný rozumí. Tento stav se zlepšil až v roce 1873 díky Coremansovu zákonu,³³ který byl však schválen po nespočtu justičních omylů, které nejednou skončily i popravou odsouzeného. Opravdu pevnou pozici získala holandština v soudnictví však až ve 30. letech 20. století.³⁴ Tento přístup jejich vlastního státu k nim vmanévroval mnohé Vlámské vlastence do boje o svá jazyková, kulturní a později i politická práva.

Celková politická a kulturní dominance Valonů byla ještě zdůrazněna jejich nastupující průmyslovou a ekonomickou nadvládou. Nový belgický stát se totiž stal druhou zemí světa (po Velké Británii), kde proběhla průmyslová revoluce.³⁵ S tím související změny jako modernizace, industrializace a ekonomická prosperita majitelů továren se ale týkaly jenom Valonska, na jehož území se prakticky všechny továrny, doly a průmyslová zařízení nacházely.³⁶ Nejdůležitější průmyslová centra byla města Lutych a Charleroi.³⁷ A vlámské provincie, které byly před tím po staletí centrem textilního průmyslu celé Evropy, se teď staly agrární a tou méně vyspělou, periferní částí země.³⁸ Abychom si udělali představu, jak rozvinutý průmysl na jihu byl, poslouží nám informace, že ještě v roce 1841 byla belgická produkce uhlí větší než francouzská nebo německá.³⁹ S hospodářskými rozdíly souvisela i politická diferenciací. Téměř veškerý progres a reformní myšlenky totiž také vycházely z jihu. Vlámská část byla považována za konzervativní, zpátečnickou, rurální a zejména silně náboženskou oblast. Zvláště vliv katolické církve je zde jasně významnější než ve Valonsku. A to se velmi výrazně projevuje i v jejím kulturním a politickém životě. To je také důvod, proč snahy o oslabení moci církve, hlavně ve školství a na chod státu obecně, vycházely především z frankofonního území.⁴⁰ A tedy logicky i vlámské voliči v severních oblastech měli sklon více podporovat katolické strany.⁴¹ Zatímco průmyslové křídlo na jihu podporuje spíše

³² VAN ISTENDAEL, Geert: *Belgický labyrint*. Praha, Cinemax 1998, s. 28.

³³ KUNC, Jiří: *Stranické systémy v re/konstrukci: Belgie, Itálie, Španělsko, Československo, Česká republika*. Praha, Sociologické nakladatelství SLON 2000, s. 42.

³⁴ VAN ISTENDAEL, Geert: c. d., s. 29.

³⁵ HEARDER, Harry: *Europe in the nineteenth century, 1830 – 1880*. London, Longman 1988, s. 71.

³⁶ MNOOKIN, Robert; VERBEKE, Alain: *Persistent nonviolent conflict with no reconciliation: The Flemish and Walloons in Belgium*. Law and Contemporary Problems, č. 72, září 2009, s. 158.

³⁷ KYVDUL, Vladimír: *Belgické království*. Praha, Svoboda 1977, s. 57.

³⁸ BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: *History of the Low countries*. London, Berghahn Books 1999, s. 325.

³⁹ HEARDER, Harry: c. d., s. 296, 299.

⁴⁰ KYVDUL, Vladimír: c. d., s. 35.

⁴¹ KUNC, Jiří: c. d., s. 48.

liberály a antiklerikály.⁴² Tento pohled na obě rozdílné části země zůstal do určité míry zachován po celé následující století.

Je důležité připomenout, že Belgie byla ale zároveň hned od svého vzniku jedním z nejliberálnějších a nejdemokratičtějších států Evropy⁴³ a její ultraliberální ústava z roku 1831 byla vzorem pro mnoho dalších zemí. Belgie té doby byla demokratičtějším systémem než například Francie nebo Velká Británie.⁴⁴ Valonští a bruselští otcové státu si vymohli základní práva podle francouzského vzoru, jako je svoboda projevu, tisku a náboženství.⁴⁵ Země se díky této ústavě a brzké volební reformě vyhnula revoluční vlně roku 1848, která jinak zasáhla téměř celou Evropu.⁴⁶ Dalo by se tedy prohlásit, že v Belgii mohl člověk v té době říkat svobodně svůj názor, ale vyžadovalo se, aby ho říkal francouzsky. Belgické království bylo na svou dobu neobvykle svobodnou zemí, která ale zároveň zásadním způsobem potlačovala jazyková a kulturní práva velké části svých nefrancouzsky mluvících obyvatel. Obyčejní Vlámové, kteří neuměli francouzsky, v této době kvůli perzekuci svého jazyka nemohli na svoji dobu nadprůměrných svobod v praxi využívat.

Avšak politický život v prvních desetiletích existence Belgie byl poznamenán více soubojem katolíků a liberálů o podobu státu a školství a ne ještě jazykovou otázkou. A tak ve 30. letech 19. století mělo vlámské hnutí a obrození spíše literární a filologický charakter.⁴⁷ První nesmělé politické požadavky se začínají objevovat až v letech čtyřicátých.⁴⁸ Vlámové, nazývaní hanlivě valonskými spoluobčany flaminganti, v té době v čele s Hendrikem Consciensem (spisovatelem a autorem románu *Vlámský lev*, který de facto započal obrození vlámského jazyka a dal i název stejnojmenné hymně Flander), dále s liberálním spisovatelem Janem F. Willemseem a lovaňským historikem Janem K. Davidem, se nesnažili o nic jiného, než o větší rovnoprávnost vlámstiny a Vlámů, jichž podle sčítání z roku 1846 žilo v zemi 2 471 000 v porovnání s 1 827 000 valonských Belgičanů.⁴⁹ A byli to právě Willems a David,

⁴² HEARDER, Harry: *Europe in the nineteenth century, 1830 – 1880*. London, Longman 1988, s. 296-298.

⁴³ ŘÍCHOVÁ, Blanka: *Belgické království: od unitarismu k federaci s otázkou*. In: ŘÍCHOVÁ, Blanka a kol.: *Západoevropské politické systémy*. Praha, Oeconomica 2009, s. 14.

⁴⁴ HEARDER, Harry: c. d., s. 302.

⁴⁵ BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: *History of the Low countries*. London, Berghahn Books 1999, s. 321.

⁴⁶ HEARDER, Harry: c. d., s. 298.

⁴⁷ BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: *History of the Low countries*. London, Berghahn Books 1999, s. 335-336.

⁴⁸ BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: Tamtéž, s. 336.

⁴⁹ HULICIUS, Eduard: *Belgie*. Praha, Nakladatelství Libri 2006, s. 139.

kdo se stali vůdci vlámského hnutí a oba byli roku 1863 zvoleni do parlamentu, kde později jako vůbec první poslanci pronesli projev v nizozemštině.⁵⁰

Některé z jejich mírnějších požadavků směřujících k jazykové rovnoprávnosti byly postupně vyslyšeny a situace se, byť po malých krůčcích a často jen formálně, začínala zlepšovat. Od roku 1874 směli vlámsští učitelé mluvit nizozemsky v hodinách tohoto jazyka.⁵¹ Už o rok dříve vstoupilo v platnost i uzákonění užívání vlámstiny před soudy ve Flandrech.⁵² Roku 1878 byla státní správa vyhlášena za dvojjazyčnou. A od roku 1883 byla zavedena rovnost vzdělávání v obou jazycích.⁵³ Teprve ale až roku 1898 byl přijat zákon, o který Vlámové stáli od samého začátku - zákon o rovnoprávnosti jazyků,⁵⁴ jímž začaly být zákony publikovány v obou zemských jazycích.⁵⁵ Tato změna byla velmi důležitá, neboť zásada, že neznalost zákona neomlouvá, platila i tehdy. I když text belgické ústavy si mohli obyvatelé Flander oficiálně přečíst v holandštině až v roce 1967.⁵⁶

V roce 1910 se vlámsští patrioti pokusili o krok, kterému sami přikládali obrovský význam. A tím bylo povlámsštění starobylé gentské univerzity, jež byla zcela frankofonní, ale přitom ležela hluboko na území Flander. A z pohledu Vlámů měla symbolickou hodnotu. Kdyby se tato proslulá univerzita stala vlámskou vzdělávací institucí, byl by to konečně hmatatelný důkaz, že jejich kultura je skutečně s tou valonskou srovnatelná. Tento pokus byl však neúspěšný, protože se nesetkal s dostatečnou podporou. Určitá kompenzace tohoto neúspěchu proběhla v roce 1914, kdy byl přijat zákon určující povinnost vyučování na základním stupni škol v mateřském jazyce žáků.⁵⁷ A paradoxně, přestože všechny jazykové požadavky vycházely ze severu, tak první hlasy zmiňující možné politické rozvolnění Belgie zazněly z Valonska., poněvadž prosazení výše zmíněných zákonů začalo u Valonů vyvolávat podrážděnou a obrannou reakci. Někteří z nich se cítili ohroženi.⁵⁸ Příkladem, že se názory zpochybňující nedělitelný belgický národ ozývaly už tehdy, může být prohlášení valonského poslance za Charlesroi Julese Destree učiněné v dopise belgickému králi: „*Jsou jenom Valoni a Vlámové, nejsou žádní Belgičané.*”⁵⁹ Takové názory ale byly

⁵⁰ HULICIUS, Eduard: Tamtéž, s. 139.

⁵¹ VAN ISTENDAEL, Geert: *Belgický labyrint*. Praha, Cinemax 1998, s. 32.

⁵² KYVDUL, Vladimír: c. d., s. 69.

⁵³ HULICIUS, Eduard: c. d., s. 139.

⁵⁴ BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: c. d., s. 349.

⁵⁵ HULICIUS, Eduard: c. d., s. 139.

⁵⁶ KUNC, Jiří: *Straničké systémy v re/konstrukci: Belgie, Itálie, Španělsko, Československo, Česká republika*. Praha, Sociologické nakladatelství SLON 2000, s. 42.

⁵⁷ HULICIUS, Eduard: *Belgie*. Praha, Nakladatelství Libri 2006, s. 148.

⁵⁸ BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: *History of the Low countries*. London, Berghahn Books 1999, s. 352.

⁵⁹ HULICIUS, Eduard: c. d., s. 140.

zatím stále v drtivé menšině. Jiní Valoni se snažili jednotu podporovat. Například frankofonní básník Antonín Sleclesse napsal: „*Vlámové a Valoni nejsou nic víc než křesní jména. Belgičan je naše příjmení.*”⁶⁰ Sami Vlámové zůstávali stále v jádru loajální k belgickému státu a jejich kulturní a vědecké elity také zatím zachovávaly věrnost. Chtěli tedy ústupky v jazykové oblasti, ale v rámci jednotné Belgie.

Na začátku 20. století stále ekonomicky dominovalo Valonsko a kulturně francouzština.⁶¹ Valoni také dále zabírali všechny nejdůležitější pozice ve státní správě, ačkoli vlámským aktivistům se už podařilo dosáhnout několika dílčích úspěchů. V předvečer první světové války tak Vlámové stále pocíťovali podřadnou roli své řeči a kultury v rámci Belgie.

1.2 První světová válka

První světová válka, do které byla Belgie zatažena, když jí čtvrtého srpna 1914 napadlo Německé císařství,⁶² byla pro její obyvatele katastrofou. Poničila celou zemi a uvrhla obyvatelstvo do chaosu. Belgie byla v její prvotní fázi opravdu těžce zasažena, zničeno bylo mnoho měst a zahynuly desetitisíce civilistů.⁶³ Po počáteční krátké a brutální německé kampani byla, až na malý nejzápadnější výběžek území, během několika týdnů celá okupována německou armádou. Část vojáků a král uprchli a po celý zbytek války setrvali na neobsazeném zbytku země. A pokračovali tam v boji proti nepříteli.⁶⁴

První světová válka byla zároveň katalyzátorem jazykové otázky a vlámského nacionalistického hnutí. Část Vlámů totiž spatřovala v německé okupaci příležitost konečně se zbavit jimi pocíťovaného valonského útlaku. V okupované Belgii došlo během německé vlády k rozdělení vlámského hnutí, které se začalo členit na pasivisty a aktivisty.⁶⁵ Pasivisté s novými vládci aktivně nespolupracovali, kdyžto aktivisté ano. Aktivisté toužili splnit si s německou pomocí konečně svůj dávný sen a dostat pod svůj vliv starobylou univerzitu v Gentu, kde se, ač na vlámském území, vyučovalo stále jen francouzsky. Nakonec se o to

⁶⁰ HULICIUS, Eduard: c. d., s. 148.

⁶¹ MNOOKIN, Robert H: *Ethnic Conflicts: Flemings and Walloons, Palestinians and Israelis*. 136:1 *Daedalus* 2007, s. 106.

⁶² PAXTON, Robert: *Europe in the twentieth century*. New York, Harcourt Brace Jovanovich 1975, s. 79.

⁶³ VAN ISTENDAEL, Geert: *Belgický labyrint*. Praha, Cinemax 1998, s. 31.

⁶⁴ HULICIUS, Eduard: c. d., s. 145.

⁶⁵ VAN ISTENDAEL, Geert: c. d., s. 31.

opravdu se souhlasem Němců, kteří to chápali jako vstřícný krok směrem k Vlámům a příležitost, jak si zajistit jejich další loajalitu, pokusili. Všichni potenciální vlámské profesori tam ale odmítli přednášet a zřejmě by ani kvůli válečným událostem nebylo možné zajistit dostatek studentů a tak tato iniciativa byla nakonec naprosto neúspěšná. Bojkot dokazuje, že velká část Vlámů rozhodně s politikou aktivistů nesouhlasila.⁶⁶ Nejedvážnějším činem kolaborantů během Velké války byl okamžik, kdy nejextrémnější část aktivistických Vlámů založila tzv. Vlámskou radu, která v prosinci 1917 vyhlásila nezávislý stát Flandry, ovšem tento čin se nesetkal s podporou jak u místního obyvatelstva, tak ani ze strany německých okupantů.⁶⁷ A tak se tato iniciativa stala jen další neúspěšnou epizodou.

Historici však poukazují na to, že i přes obecný pohled na Vlány v tomto období jako na ty neloajální ke svému státu, je podstatné upozornit, že většina belgických vojáků (70 %), kteří padli v pekle zákopové války za svoji vlast, měla právě vlámská jména.⁶⁸ Pro budoucí formování dalších vlámských subjektů byl důležitý vznik tzv. Frontového hnutí, které vzniklo jako reakce na přímý projev jazykové nerovnosti na bitevním poli, jímž byl jazykový rozdíl mezi řadovými vojáky a jejich důstojníky.⁶⁹ Jazyková hranice totiž neprocházela Belgií jen geograficky, ale co bylo neméně podstatné i třídně a sociálně. V armádě se to projevilo nejmarkantněji. A tak důstojnický sbor pocházející obvykle z vyšších vrstev společnosti měl většinou valonský původ a mluvil francouzsky (asi 80 %) a naopak mezi prostými vojáky v jasné většině zaznívala jako mateřský jazyk nizozemština.⁷⁰ V praxi se to projevilo tak, že vojáci, kromě naučených nejzákladnějších povelů, často nerozuměli velitelům. Jednotky byly totiž smíšené a ne rozdělené podle jazykové příslušnosti. Z těchto důvodů vzniklo v zákopech *Frontové hnutí*, vytvořené samotnými vojáky, jejichž základním požadavkem bylo, aby v důstojnickém sboru bylo zastoupeno více Vlámů. Jeho členové na konci roku 1917 dokonce hrozili, že jinak odmítnou dále bojovat. Německá správa také záměrně uplatňovala tzv. *Flammenpolitik*, jež měla za cíl ještě více znepřátelit Vlány a Valony. Vlámští váleční zajatci

⁶⁶ VAN ISTENDAEL, Geert: c. d., s. 54.

⁶⁷ HULICIUS, Eduard: c. d., s. 148.

⁶⁸ CASIER, Marlies: *Neglected middle men? Gatekeepers in homeland politics. Case: Flemish nationalists' receptivity to the plight of Turkey's Kurds*. Social Identities. Červenec 2011, č. 17, Issue 4, s. 506.

⁶⁹ HULICIUS, Eduard: c. d., s. 147.

⁷⁰ CEUPPENS, Bambi: *From 'the Europe of the regions' to 'the European Champion League': the electoral appeal of populist autochthony discourses in Flanders*. Social Anthropology/Anthropologie Sociale, Květen 2011, č. 19 Issue 2, s. 160.

byli promyšleně oddělováni od těch francouzsky mluvících a bylo s nimi i lépe nakládáno.⁷¹ Po čtyřech letech války byla Belgie nakonec roku 1918 osvobozena.

1.3 Meziválečné období

Výsledkem všech událostí, které se odehrály během války, byla těsně po osvobození v roce 1918 částečná diskreditace vlámského hnutí a krátké vzednutí belgického nacionalismu, který znovu viděl Belgičany jako jeden nedělitelný národ.⁷² Na druhé straně v této době vrcholilo zklamání řady obyvatel Flander, kteří za války ve jménu své země riskovali životy, ale pak za to ze strany ostatních Belgičanů nepociťovali žádnou vděčnost ani vyslyšení svých kulturních požadavků, ba spíše naopak.⁷³ Přerodem z Frontového hnutí vznikl subjekt jménem *Strana fronty* (Frontpartij),⁷⁴ která měla vzhledem k prožitým válečným hrůzám řady svých členů hlavně pacifistický charakter – ostatně jako později už celé vlámské hnutí.

Po porážce Německa a po konci okupace se belgické vlády zaměřily hlavně na ekonomickou obnovu a opětovné vybudování průmyslu, jenž byl válkou a okupanty téměř kompletně vydrancován.⁷⁵ V politickém smyslu chtěly elity vrátit poměry také zpět do předválečného období a to platilo i pro jazykovou otázku. To však již nebylo možné. Vlámové se totiž už po válce nespokojili s ničím jiným než s politickou participací a chtěli, aby jejich hlas byl slyšet i na nejvyšší politické úrovni. Důležitým milníkem je rok 1919, kdy Strana fronty poprvé vstoupila do sněmovny.⁷⁶ Na půdě parlamentu se tak začaly stejně jako ve veřejném životě objevovat první národnostní spory. Národnostní otázka se stávala otázkou politickou.⁷⁷ Vlámští poslanci všech hlavních parlamentních stran vydali společně roku 1919 prohlášení loajality k Belgii, ovšem na druhou stranu požadovali začátek postupné vlámizace

⁷¹ HULICIUS, Eduard: c. d., s. 148.

⁷² BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: *History of the Low countries*. London, Berghahn Books 1999, s. 368.

⁷³ CASIER, Marlies: *Neglected middle men? Gatekeepers in homeland politics. Case: Flemish nationalists' receptivity to the plight of Turkey's Kurds*. Social Identities. Červenec 2011, č. 17, Issue 4, s. 506.

⁷⁴ BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: c. d., s. 368.

⁷⁵ KYVDUL, Vladimír: *Belgické království*. Praha, Svoboda 1977, s. 58.

⁷⁶ FUHRMANN, Vilém: *Belgie*. Praha, Nakladatelství politické literatury 1963, s. 31.

⁷⁷ ŘÍCHOVÁ, Blanka a kol.: *Belgické království: od unitarismu k federaci s otazníkem*. In: ŘÍCHOVÁ, Blanka: *Západoevropské politické systémy*. Praha, Oeconomica 2009, s. 14.

severních provincií státu podle skutečného rozdělení obyvatel.⁷⁸ Výsledkem jejich snahy byl po dlouhých jednáních zatím nejzásadnější soubor reforem, jenž byl přijat v průběhu 30. let. Došlo ke schválení prvních skutečně rozsáhlých jazykových zákonů. Jejich širší součástí bylo roku 1930 i to, že parlament konečně splnil dávné přání Vlámů a schválil ponizozemštění univerzity v Gentu.⁷⁹ Dále byly přijaty zákony o užívání nizozemštiny ve Vlámku a francouzštiny ve Valonsku ve školách a na úřadech (1932), v soudnictví (1935) a ve vojsku (1938). Soudy, úřady a střední školství byly odtud ve Flandrech jednojazyčné.⁸⁰ Vlámům tedy trvalo rovných sto let, než těchto ústupků dosáhli. Na druhé straně si i část valonské elity v této době začala uvědomovat potřebu federalizace státu v zájmu udržení výsadního postavení francouzštiny alespoň v samotném Valonsku a hlavním městě.⁸¹

Velká hospodářská krize nezasáhla Belgii o nic méně než jiné vyspělé státy Evropy. Recese zde vyvrcholila v roce 1931. Způsobila zavírání továren, obří nezaměstnanost a všechny s tím související negativní společenské jevy.⁸² Politická reprezentace nebyla schopna nastalou situaci řešit, v očích veřejnosti jí ještě škodily časté hádky, skandály a vládní nestabilita.⁸³ V této době také začal vlámský nacionalismus směřovat výrazně ke krajní pravici a antidemokratickým tendencím.⁸⁴ Krajně pravicových sil v této době nezůstala ušetřena ani frankofonní část. Ve Valonsku zaznamenává úspěch fašizoidní strana Rexisté s nejvýraznější postavou Leonem Degrellem.⁸⁵ Mezitím se vyostřila mezinárodní situace a zemi opět začal ohrožovat starý nepřítel.

1.4 Druhá světová válka

Období druhé světové války bylo, stejně jako období první světové války, obdobím bolestným a dodnes kontroverzním. A to platí hlavně pro vlámskou část Belgičanů. Dodnes se

⁷⁸ HULICIUS, Eduard: *Belgie*. Praha, Nakladatelství Libri 2006, s. 150.

⁷⁹ MNOOKIN, Robert; VERBEKE, Alain: *Persistent nonviolent conflict with no reconciliation: The Flemish and Walloons in Belgium*. Law and Contemporary Problems, č. 72, září 2009, s. 160.

⁸⁰ HULICIUS, Eduard: c. d., s. 150.

⁸¹ BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: *History of the Low countries*. London, Berghahn Books 1999, s. 352.

⁸² BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: Tamtéž, s. 360.

⁸³ CEUPPENS, Bambi: *From 'the Europe of the regions' to 'the European Champion League': the electoral appeal of populist autochthony discourses in Flanders*. Social Anthropology/Anthropologie Sociale, Květen 2011, č. 19 Issue 2, s. 160.

⁸⁴ VAN ISTENDAEL, Geert: c. d., s. 32.

⁸⁵ HULICIUS, Eduard: c. d., s. 131.

vedou spory o to, jak velká část kolaborovala s Němci a jak velké bylo procento těch, kteří svou vlast naopak podporovali.

Desátého května 1940, i přes její opětovnou neutralitu, byla Belgie už podruhé v tomto století napadena Německem.⁸⁶ Země byla tentokrát obsazena celá a okupace trvala další čtyři léta do roku 1944. Pro budoucí vývoj bylo důležité rozhodnutí tehdejšího krále Leopolda III., který se neshodl s vládou, zda nadále pokračovat v boji, protože prosazoval okamžitou kapitulaci, a navíc se na rozdíl od svého předchůdce během první světové války rozhodl zůstat v Belgii se svým lidem. Zatímco vláda uprchla do Londýna, kde dále pracovala jako exilová a odkud vydala prohlášení, že král už nikoho nereprezentuje.⁸⁷ Belgie byla dobytá za 18 dnů. Celé území bylo za války opět pod vojenskou správou. Země byla administrativně rok po začátku okupace rozdělena na dvě župy (Flandry a Valonsko) a přiřčleněna k Německé říši.⁸⁸ Německou přítomnost nepokrytě vítali vlámsští nacionalisté, kteří tentokrát na rozdíl od předchozí světové války už kolaborovali ve velkém a neskrývaně. Dělili se na několik organizací, které o přízeň Němců soupeřily. Ale i Valoni získali od okupantů statut Germánů, kteří jen shodou historických náhod nakonec mluví francouzsky, a i mezi nimi nacházeli nacisté v hojném počtu aktivní kolaboranty, v jejichž čele stál vůdce Rexistů Leon Degrelle.⁸⁹ Za války však také existovaly poměrně početné valonské i vlámské odbojové organizace.⁹⁰

Belgie byla osvobozena spojenci v létě roku 1944. Soudy s kolaboranty, které proběhly po válce, byly velmi tvrdé. Část vlámských nacionalistů ještě dnes požaduje pro tyto rozsudky amnestii, protože věří, že represe více postihla jen kolaboranty malého významu. A také se domnívají, že existovala záměrná snaha potrestat především Vlámky.⁹¹

1.5 Od konce druhé světové války po vznik federace

Zvláště bouřlivou poválečnou událostí, která rozdělila zemi na dvě podobně velké části a do které se výrazně promítl i jazykový rozměr, byla otázka návratu krále. Král Leopold III., který se během války rozhodl zůstat v okupované Belgii a jemuž mnozí přiřkli punc

⁸⁶ PAXTON, Robert: *Europe in the twentieth century*. New York, Harcourt Brace Jovanovich 1975, s. 439.

⁸⁷ FUHRMANN, Vilém: *Belgie*. Praha, Nakladatelství politické literatury 1963, s. 34.

⁸⁸ HULICIUS, Eduard: *Belgie*. Praha, Nakladatelství Libri 2006, s. 154.

⁸⁹ KUNC, Jiří: *Stranické systémy v re/konstrukci: Belgie, Itálie, Španělsko, Československo, Česká republika*. Praha, Sociologické nakladatelství SLON 2000, s. 45.

⁹⁰ VAN ISTENDAEL, Geert: c. d., s. 51.

⁹¹ VAN ISTENDAEL, Geert: Tamtéž, s. 32.

kolaboranta, se ke konci války začal dostávat stále více do opozice vůči německým okupantům a byl nakonec internován v Německu, kde jej osvobodila americká armáda v květnu 1945. V době jeho nepřítomnosti byl regentstvím pověřen jeho bratr Karel. Ale nakonec došlo k situaci, kdy se muselo rozhodnout, zda se původní král má vrátit do země i na trůn. S tím část Belgičanů, hlavně z řad Valonů, která ho nazývala králem kolaborantů, hluboce nesouhlasila. Nakonec bylo zvoleno řešení do té doby pro Belgii nezvyklé – referendum, konané v roce 1950.⁹² To nakonec skončilo výsledkem 53 % hlasů pro návrat. Mezi jednotlivými etniky byl ale podstatný rozdíl. Problém byl v tom, že ve Vlámku hlasovalo pro návrat 72 procent občanů, kdežto ve Valonsku byla jasná většina proti (58 %).⁹³ Král se tedy vrátil, ale po celé zemi vypukly protesty a demonstrace. Nejdříve ve Valonsku, později se rozšířily i do Vlámka. Král zprvu odporoval, ale nakonec byl 8 dnů po svém návratu nucen abdikovat ve prospěch svého syna Baudouina, který nastoupil oficiálně po dovršení zletilosti roku 1951.⁹⁴ Monarchie tak přežila.

Vlámské hnutí bylo těsně po konci války stejně jako po té minulé nejdříve v útlumu, kdy v očích určité části obyvatel bylo stále viděno jako kolaborantské.⁹⁵ Opět je aktivizoval až konflikt o status vesnic okolo Bruselu, kterým hrozilo pofrancouzštění, když se prostřednictvím sčítání lidu zjistilo, že vzrůstá počet francouzsky mluvících na vlámském území mezi Bruselem a Valonskem.⁹⁶ Dochází i ke vzniku valonského nacionalismu když si frankofonní Belgičané začali uvědomovat, že jsou aritmeticky najednou v nevýhodě, valonský nacionalismus se tak objevuje se stoletým zpožděním za vlámským.⁹⁷ Ale tou zdaleka nejdůležitější událostí, která se promítla do vztahu dvou největších belgických národnostních entit, byla měnící se hospodářská situace obou regionů. Vlámko se po válce industrializovalo a rozvinulo v úspěšnou ekonomiku, zatímco Valonsko naopak postihl hospodářský úpadek. Jeho těžký průmysl byl v krizi a region byl zasažen vysokou nezaměstnaností. Ekonomická dominance Valonů se stává minulostí.⁹⁸ A to byl ten skutečný historický přelom pro vlámskou stranu, která odteď přebírá iniciativu ve vzájemných vztazích. Nyní už není silnější jen

⁹² BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: *History of the Low countries*. London, Berghahn Books 1999, s. 477.

⁹³ BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: Tamtéž, s. 477.

⁹⁴ VAN DE CRAEN, Piet: *What, If Anything, Is a Belgian?* Yale French Studies, 2002, č. 102, s. 26.

⁹⁵ BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: *c. d.*, s. 383.

⁹⁶ HULICIUS, Eduard: *Belgie*. Praha, Nakladatelství Libri 2006, s. 159.

⁹⁷ KUNC, Jiří: *Stranické systémy v re/konstrukci: Belgie, Itálie, Španělsko, Československo, Česká republika*. Praha, Sociologické nakladatelství SLON 2000, s. 54.

⁹⁸ ROCHUS, Dirk: *The Rebirth of Flemish Nationalism: Assessing the Impact of N-VA Chairman Bart De Wever's Charisma*. Studies In Ethnicity & Nationalism, Říjen 2012, č. 12, Issue 2, s. 272.

demograficky, ale co je pro pozdější vzájemná jednání stejně podstatné, také ekonomicky. Dalo by se říci, že frankofonní Belgičané ztratili hlavní páku a státoprávní požadavky Vlámů, obdařených teď ještě větším sebevědomím, se už nedaly potlačit.

V roce 1954 vzniká vlámská strana Lidový svaz (Volksunie), jako první skutečně významná regionalistická strana,⁹⁹ fúzí různých vlámských umírněných nacionalistických hnutí. Požadoval federalizaci a obranu vlámských území a Bruselu proti pofrancouzštění.¹⁰⁰ Hlavním bodem jeho programu byla konfederace skládající se ze společenství Vlámů a Valonů, ve které by mělo Vlámsko co největší autonomii. Dále požadoval zrušení všech legálních i administrativních překážek, se kterými se Vlámové setkávali kvůli francouzštině ve státních institucích.¹⁰¹ Tato strana také na podporu svých cílů organizovala demonstrace a pochody na Brusel v roce 1960.¹⁰²

Tradiční politické strany se navíc po válce začaly rozdělovat na vlámské a valonské křídlo, což postupně postihlo všechny tři největší strany – katolíky, liberály i socialisty a což dokazuje, že jazyková otázka měla na chod země stále větší vliv.¹⁰³ I z řad Valonů se stále více ozývaly hlasy připouštějící budoucí federalizaci země. A to především proto, že po vychýlení ekonomické rovnováhy ve prospěch Vlámska začali pocítovat z jeho strany ještě větší nebezpečí pro postavení svého jazyka.¹⁰⁴ A tak dříve nepřijatelné federativní rozdělení na Valonsko a Flandry začínalo být snesitelnější představou, než kdyby Valoni zůstali v rámci unitární Belgie, ale za to v podřízeném postavení vůči Vlámům. Těm se zase nelíbila pokračující vlna migrace, hlavně ze zemí jižní Evropy, která souvisela s poválečnou konjunkturou.¹⁰⁵ Tito lidé, přicházející za prací, přejímali většinou francouzský jazyk a tím uměle zvyšovali počet jeho mluvčích (i proto se později omezení imigrace stane jedním z hlavních programových bodů vlámských nacionalistických stran).¹⁰⁶

Na začátku 60. let byly už zájmy obou lingvistických komunit a jazyková otázka centrálním bodem belgického politického systému i problémem společnosti jako celku.¹⁰⁷ Od konce 50. let také sílil z mnoha stran důraz na změnu ústavního textu a to v návaznosti na posilování antagonismu mezi oběma jazykově se vymezujícími skupinami. Tento sílící

⁹⁹ KUNC, Jiří: c. d., s. 49.

¹⁰⁰ KYVDUL, Vladimír: *Belgické království*. Praha, Svoboda 1977, s. 73.

¹⁰¹ KUNC, Jiří: c. d., s. 49.

¹⁰² FUHRMANN, Vilém: c. d., s. 53.

¹⁰³ KUNC, Jiří: c. d., s. 52.

¹⁰⁴ HULICIUS, Eduard: *Belgie*. Praha, Nakladatelství Libri 2006, s. 159.

¹⁰⁵ HULICIUS, Eduard: Tamtéž, s. 159.

¹⁰⁶ KUNC, Jiří: c. d., s. 51.

¹⁰⁷ ŘÍCHOVÁ, Blanka: *Belgické království: od unitarismu k federaci s otazníkem*. In: ŘÍCHOVÁ, Blanka a kol.: *Západoevropské politické systémy*. Praha, Oeconomica 2009, s. 16.

vlámsko-valonský antagonismus bylo podle tehdejších elit třeba řešit prostřednictvím institucionální decentralizace.¹⁰⁸ A tedy proto byly v roce 1962 přijaty přelomové zákony týkající se jazykové otázky. Jimi byly poprvé jasně vyznačeny hranice mezi jazykovými entitami.¹⁰⁹ Kromě Brabantu, ve kterém žili jak Valoni, tak i Vlámové, byly ostatní provincie rozděleny podle jazykové příslušnosti.¹¹⁰ Od schválení tohoto zákona je tak jazyková hranice shodná s hranicemi provincií.¹¹¹ „*Určení jazykové hranice se stalo definitivním potvrzením zásady územní celistvosti. To znamená, že k určitému území patří určitý jazyk a že hranice tohoto území zároveň stanovují i používání jednoho jazyka. Lidé, kteří se v tomto kraji usadí, se prostě musejí přizpůsobit.*”¹¹² Na sever od této hranice se bude používat výhradně holandština a na jih francouzština.¹¹³ To platilo s výjimkou smíšených oblastí (například vesnice na vlámském území mezi Bruselem a Valonskem), kde byl zřízen zvláštní režim, který měl ochraňovat jazykovou menšinu.¹¹⁴ Znamenalo to také vznik jazykové duality belgického školství. Tyto homogenní jazykové oblasti totiž stanovily, že ve Vlámku bude jediným vyučovacím jazykem holandština a ve valonských provinciích pak francouzština, druhý jazyk může být vyučován až nejdříve od 5. třídy, jen v Bruselu se jazykový režim škol odvozuje od mateřské řeči žáků.¹¹⁵ Ani tato celá reforma však spory kolem jazykové problematiky nevyřešila. Nacionalisté, hlavně ti vlámští, požadovali hlubší změny a přesun většího počtu pravomocí z centra na orgány místní správy. Vše tak začalo směřovat ke změně stávající ústavy.¹¹⁶

Velice významnou epizodou, na jejímž pozadí můžeme pozorovat komplikovanost vztahů Vlámů a Valonů v tomto období, je případ sporu o lovaňskou katolickou univerzitu. Ta, ač leží na vlámském území, byla vždy většinově frankofonní. Počátek těchto sporů je datován do roku 1966.¹¹⁷ Hnutí vlámských studentů se na této univerzitě domáhalo odchodu frankofonních studentů a učitelů a prostřednictvím protestů požadovalo vyučování jen v holandštině. Situace se pomalu stupňovala a vedla k demonstracím v celých Flandrech a

¹⁰⁸ ŘÍCHOVÁ, Blanka: Tamtéž, s. 16.

¹⁰⁹ KUNC, Jiří: *c. d.*, s. 42.

¹¹⁰ HULICIUS, Eduard: *c. d.* s. 159.

¹¹¹ S výjimkou právě provincie Brabant, která se rozdělila až roku 1995

¹¹² VAN ISTENDAEL, Geert: *c. d.*, s. 90.

¹¹³ VAN ISTENDAEL, Geert: Tamtéž, s. 92.

¹¹⁴ ŘÍCHOVÁ, Blanka: *Belgické království: od unitarismu k federaci s otazníkem*. In: ŘÍCHOVÁ, Blanka a kol.: *Západoevropské politické systémy*. Praha, Oeconomica 2009, s. 17.

¹¹⁵ KYVDUL, Vladimír: *Belgické království*. Praha, Svoboda 1977, s. 145.

¹¹⁶ ŘÍCHOVÁ, Blanka: *c. d.*, s. 19.

¹¹⁷ GOSENS, Paul: *The end started in 1968*. in 1968: Memories and legacy, Bulletin suplement 6 (2009) s. 192-193.

dokonce i k pádu vlády.¹¹⁸ Ke svým studentům se přidali i vlámofoonní profesori. Nakonec byl problém vyřešen tak, že francouzsky mluvící studenti a učitelé v roce 1968 školu skutečně opustili a o pár desítek kilometrů dál na jih ve valonské části byla pro ně postavena univerzita nová s názvem Nová Lovaň. Podle dohody si s sebou vzali polovinu knih a textů z univerzitní knihovny. Od té doby je lovaňská univerzita již zcela vlámofoonní.¹¹⁹

Úpravy belgické ústavy pokračovaly další změnou v roce 1970.¹²⁰ Když byl nakonec po dlouhých vyjednáváních tento soubor reforem schválen, znamenalo to konec unitárního státu, ale neukončilo to neshody a spory. Tato ústavní reforma rozdělila Belgii na tři regiony (Valonský, Vlámský a region Brusel hlavní město) a tři kulturní společenství (nebo komunity) podle jazykového klíče (frankofoonní, vlámofoonní a německojazyčné¹²¹).¹²² Byl tím tedy jasně proklamován decentralistický princip. To znamená princip autonomie společenství a regionů.¹²³ Tyto konstituční změny vstoupily v platnost v roce 1974 a Belgie se tím stala jakýmsi polofederálním systémem.¹²⁴ V komunitách se mělo rozhodovat o záležitostech týkajících se kultury a školství. Pod regiony zase spadalo např. hospodářství a zemědělství. Byla tu však určitá asymetrie, protože regiony tehdy disponovaly malým politickým vlivem.¹²⁵ A region Brusel byl zapsán do ústavy už v roce 1970, ale ještě dalších 19 let nedošlo k jeho skutečnému fungování.¹²⁶

Další reforma z roku 1980 ujasnila kompetence regionů a komunit, když na jejím základě došlo de facto ke sloučení vlámského regionu a komunity, jejíž společnou reprezentací bude Vlámská rada, zatímco valonský region a francouzská komunita si nadále ponechají oddělené reprezentace. Zůstal tedy zachován systém šesti subjektů, tří regionů a tří jazykových komunit, avšak s rozdílnými pravomocemi.¹²⁷

V roce 1978 vzniká odštěpením nejradikálnějších členů Volksunie nová strana Vlámský blok (Vlaams blok). Tato strana nebyla spokojená s dosavadními reformami a požaduje pro Vlámsko úplnou samostatnost. Její představitelé prosluli později i extrémní a

¹¹⁸ GOSENS, Paul: c. d., s. 192-193.

¹¹⁹ BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: *History of the Low countries*. London, Berghahn Books 1999, s. 384.

¹²⁰ HULICIUS, Eduard: *Belgie*. Praha, Nakladatelství Libri 2006, s. 160.

¹²¹ v Belgii žije i asi 70 000 německy mluvících obyvatel na východě země, tato malá komunita ale nepatří mezi objekty zkoumání této práce

¹²² HULICIUS, Eduard: *Tamtéž*, s. 160.

¹²³ KUNC, Jiří: c. d., s. 44.

¹²⁴ ŘÍCHOVÁ, Blanka: c. d., s. 19.

¹²⁵ HULICIUS, Eduard: c. d., s. 160.

¹²⁶ KUNC, Jiří: *Stranické systémy v re/konstrukci: Belgie, Itálie, Španělsko, Československo, Česká republika*. Praha, Sociologické nakladatelství SLON 2000, s. 54.

¹²⁷ KUNC, Jiří: *Tamtéž*, s. 57.

rasistickou rétorikou vůči imigrantům.¹²⁸ Vždy byla také proti jakýmkoli jazykovým kompromisům. Například plánovala zcela začlenit území Bruselu do Vlámského regionu. Během 90. let získávala strana ve volbách stále více hlasů. Roku 2004 byla zrušena soudem pro extremistické a rasistické výroky některých svých členů. Proto se přejmenovala na Vlámský zájem (Vlaams belang).¹²⁹

V 80. letech proběhly ještě revize ústavy, které přidaly regionům významnější kompetence.¹³⁰ Politická situace se ale po vzniku komunitárního státu neuklidnila. Dále mezitím pokračoval hospodářský úpadek Valonska (v roce 1975 bylo 9,1 procent obyvatel nezaměstnaných a HDP byl 576 miliardy franků) a posilovala ekonomická prosperita Vlámka (s nezaměstnaností 5,1 procent a s HDP 1 185 miliard). Valoni začali být obviňováni ze strany vlámských představitelů, že nejsou schopni své hospodářství přizpůsobit moderním podmínkám a že tamní zaměstnanci mají nízkou efektivitu práce.¹³¹

Roku 1988 vznikl i de facto nový region Brusel (existující ale de iure už od roku 1970). Mezi kompetence regionů byly také přeřazeny záležitosti dopravních komunikací a veřejných prací. Komunity také obdržely rozhodující slovo ve věci vzdělávání a tisku.¹³² To již ale vývoj směřoval k vytvoření federálního státu.

V září 1992 se všem hlavním stranám podařilo shodnout na tzv. Svatomichalské dohodě, jejímž výsledkem byla změna ústavy v červenci 1993, kdy se Belgie stala pravým federálním státem. Nejdůležitější body ústavní reformy obsahovaly přesunutí ještě více kompetencí od centrální vlády k regionům a společenstvím. A to hlavně v oblastech zemědělství, zahraničního obchodu a vědy.¹³³ „*Tři regiony (Vlámsko, Valonsko a Brusel) nesou hlavní odpovědnost za rozhodnutí v 10 oblastech: v regionálním rozvoji, životním prostředí, zemědělství, bydlení, zavlažování, hospodářství, energii, zaměstnanosti, dopravě a veřejných prací a vědě. Tři společenství (vlámské, frankofonní a německé) jsou odpovědné za kulturu, vzdělávání a jazykové otázky. Vlámské společenství a region jedno jsou.*”¹³⁴

¹²⁸ BILLIET, Jaak; DE WITTE, Hans: *Everyday racism as predictor of political racism in Flemish Belgium* Journal of Social Issues: 2008, 64, č. 2, s. 254; Blackwell Publishers for the Society for the Psychological Study of Social Issues

¹²⁹ BILLIET, Jaak; DE WITTE, Hans: c. d., s. 254.

¹³⁰ ŘÍCHOVÁ, Blanka: *Belgické království: od unitarismu k federaci s otázkou*. In: ŘÍCHOVÁ, Blanka a kol.: *Západoevropské politické systémy*. Praha, Oeconomica 2009, s. 20.

¹³¹ HULICIUS, Eduard: *Belgie*. Praha, Nakladatelství Libri 2006, s. 161.

¹³² BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: *History of the Low countries*. London, Berghahn Books 1999, s. 386.

¹³³ KUNC, Jiří: *Stranické systémy v re/konstrukci: Belgie, Itálie, Španělsko, Československo, Česká republika*. Praha, Sociologické nakladatelství SLON 2000, s. 74.

¹³⁴ HULICIUS, Eduard: c. d., s. 162.

Komunity Vlámů a Valonů získaly své vlastní, přímo volené parlamenty a vlády.¹³⁵ Ve federální vládě (15 členů) muselo odteď být zastoupeno 7 ministru z obou komunit.¹³⁶ A do prvního článku ústavy byla vsazena věta: „*Belgie je federální stát*“.¹³⁷ Hranice regionů smějí být dále upravovány jen zákonem, který byl předtím schválen ve všech jazykových skupinách v každé komoře.¹³⁸ Nové uspořádání bylo ale podle mnohých příliš rozvolněné a komplikované, což vzbudilo otázky o uchování společného státu i v budoucnosti. Nacionalistické strany z obou táborů se navíc s rozsahem obdržených pravomocí nespokojily.¹³⁹

1.6 Shrnutí první kapitoly

Za téměř dvě století své existence prošel belgický stát obrovskými změnami. Vzniká jako produkt revoluce frankofonní části obyvatel za podpory evropských velmocí v hranicích, které nekopírovaly národnostní rozložení obyvatelstva. Valonská část země díky kulturní dominanci svého jazyka, podpořenou ekonomickou nadvládou vycházející z průmyslové revoluce, politicky ovládala severní vlámské provincie, na jejichž území prosadila francouzštinu jako jediný úřední jazyk. V průběhu 19. století se ale etabluje vlámské obrozenecké hnutí, které začíná mít i první politické požadavky. Nakonec si postupně vymůže používání nizozemštiny alespoň v některých sférách veřejného života. Frustrace některých vlámských obrozenců je důvodem kolaborace části z nich během německé okupace za první, ale hlavně za druhé světové války. Série reforem ve 30. letech minulého století dostala holandštinu do soudních síní i na nižší stupně škol. Rozhodujícím zlomem ve vlámsko-valonských vztazích byl ale až vlámský hospodářský zázrak po druhé světové válce. Tím se prohodily pozice Vlámů a Valonů, které naopak postihl hospodářský úpadek. S tím souvisí i vzrůstající státoprávní požadavky Vlámů a úspěch jejich umírněné nacionalistické strany Volksunie. Muselo tedy už dojít k hlubokým reformám. V roce 1962 byly stanoveny homogenní jazykové oblasti a v roce 1970 byla Belgie rozdělena na regiony a jazykové

¹³⁵ ŘÍCHOVÁ, Blanka: c. d., s. 21.

¹³⁶ HULICIUS, Eduard: c. d., s. 162.

¹³⁷ KUNC, Jiří: c. d., s. 74.

¹³⁸ KLOKOČKA, Vladimír; WÁGNEROVÁ, Eliška: *Ústavy států Evropské unie*. Praha, Linde 1997, s. 8.

¹³⁹ KUNC, Jiří: c. d., s. 76.

komunity. V průběhu dalších let docházelo k posilování jejich pravomocí, až se roku 1993 stala Belgie oficiálně federální zemí. Nacionalistické proudy to však v žádném případě neuspalo a v posledních letech jejich význam neklesá, ale spíše právě naopak. A tak budoucnost Vlámka i celé Belgie zůstává i dnes nadále otevřenou otázkou.

2. Politická strana Vlámský zájem (Vlaams belang, VBe)

Současná podoba a politika VBe má své kořeny ve specifickém historickém vývoji radikálního křídla vlámského hnutí, který má na něj dodnes vliv a se kterým je i jeho existence neoddelitelně spjata. Abychom jeho dnešní postoje lépe pochopili, je třeba opět začít historickým exkurzem.

2.1 Vývoj VBe

2.1.1 Předchůdci VBe do roku 1978

Radikální odnož Vlámského hnutí, jejímž přímým pokračovatelem a posledním článkem je právě VBe, se na politické výsluní dostala ve 30. letech 20. století. Svůj původ má však již v zákopech první světové války, kde došlo ke vzniku organizace *Frontové hnutí* jako reakce na jazykovou bariéru mezi vojáky a jejich důstojníky, viz první kapitola. Do začátku Velké války byl vlámský nacionalismus vesměs defenzivního charakteru a usiloval jen o uznání holandštiny a právo používat ji při úředním styku. A protože poválečná doba přinesla pro vlámské patrioty zklamání ve formě nerealizace slibů ze strany centrální vlády (bilingvismus, universita v Gentu), zůstalo mnoho členů Frontového hnutí nadále politicky aktivní a založilo *Stranu fronty* (Frontpartij, dále SF), jako první regionalistickou formaci ve Flandrech vůbec. SF vstoupila do parlamentu v roce 1919 a vznášela požadavky pacifismu a samosprávy pro Vlámsko.¹⁴⁰

Během meziválečných let nastal v omezené míře rozkvět vlámského hnutí (i díky rozšíření volebního práva). Vznikly organizace a politické subjekty, které hlásaly nutnost zachování vlámské kultury a své myšlenky ještě často kombinovaly s autoritativními řešeními. Jejich zvyšující se podpora souvisela s celosvětovou hospodářskou krizí a i s úvahami o nefunkčnosti parlamentního režimu.¹⁴¹ Ve 30. letech pak vlámský nacionalismus začal jasně směřovat k nedemokratickým a krajně pravicovým pozicím.

¹⁴⁰ STRMISKA, Maxmilián a kol.: *Politické strany moderní Evropy: analýza stranicko-politických systémů*. Praha, Portál 2005, s. 130.

¹⁴¹ STRMISKA, Maxmilián a kol.: c. d., s. 131.

V roce 1933 došlo k transformaci SF ve Vlámský lidový svaz (Vlaamsch Nationaal Verbond, dále VNV), jenž vyznával ideologii kombinující ideji pannizozemství (společného národa všech Vlámů a Nizozemců) s antisemitismem a klerokorporativním státem. Tato strana, která viděla svou inspiraci v německé NSDAP, postupně získala široké řady příznivců. Stejně jako jiné krajně pravicové strany tehdejší západní Evropy organizovala i ona svoje polovojskové oddíly pojmenované *Šedá brigáda*. V průběhu třicátých let VNV stále posiloval. V roce 1939 získal ve volbách 8,3 % hlasů. Další významnou vlámskou meziválečnou organizací bylo *Verdinaso* – zkratka vzniklá z názvu Verbond van Dietsche Nationaal Solidaristen - Svaz velkonizozemských národních solidaristů. Tato organizace se těšila veliké oblibě mezi mladými katolíky a též vyznávala velkonizozemské myšlenky. I ona si zřídila vlastní ozbrojenou složku. Obě tyto strany neskrývaly své sympatie k nacistickému Německu a po začátku německé okupace roku 1940 prakticky celý VNV a podstatná část Verdinaso kolaborovaly. Opět v naději, že spoluprací s okupanty bude dosaženo určité formy nezávislosti Flander. Po konci druhé světové války byla s jejich bývalými představiteli i mnoha řadovými členy vedena řada soudních procesů, které jsou pro svou domněle přehnanou přísnost dodnes terčem kritiky části vlámských nacionalistů. (Důkazem spojení tohoto období se současným VBe je neustálá přítomnost požadavků na amnestii všech těchto poválečně stíhaných lidí tj. ztráta občanských práv a majetku, které tvoří významné místo v každém programovém prohlášení od jeho vzniku).

Vzhledem k diskreditaci radikálního křídla vlámského hnutí během kolaborace byl tento směr v poválečných letech velmi oslaben a do popředí se dostaly umírněnější osobnosti, které roku 1954 založily novou stranu *Volksunie* (Lidový svaz, dále VU).¹⁴² VU se identifikoval jako strana nacionalismu a odporu proti establishmentu. Jeho program obsahoval politickou, ekonomickou a kulturní autonomii pro Flandry. Cílem bylo, aby se Belgie v dlouhodobém horizontu stala federálním státem. V prvních volbách v roce svého založení získal jen 2 % hlasů.¹⁴³ Díky své umírněnosti a jasnému přihlášení se k demokratickým hodnotám byl však přijatelný pro velkou skupinu voličů a z malé nevýznamné strany se postupem času stal úspěšný subjekt, který se nakonec (na přelomu 60. a 70. let) etabloval jako jedna z nejsilnějších stran ve Flandrech a fakticky se stal součástí klasického stranického systému (vedle tří tradičních stran Katolíků, Liberálů a Socialistů). Vrcholem byl pak

¹⁴² STRMISKA, Maxmilián a kol.: *Politické strany moderní Evropy: analýza stranicko-politických systémů*. Praha, Portál 2005, s. 130.

¹⁴³ HOSSAY, Patrick: *Our people first!* *Understanding the resonance of the Vlaams Blok's xenophobic programme*. Social Identities. Říjen 96, č. 2 Issue 3, s. 343.

výsledek parlamentních voleb z roku 1971, kdy VU získal 18,8 % odevzdaných hlasů, což byl jeho, už později nepřekonaný, rekord.¹⁴⁴ Díky neexistenci jiných relevantních stran podobného zaměření držel VU v této době monopol na téma vlámského nacionalismu. Má také velký podíl na tom, že se Belgie ústavní reformou z roku 1970 vydala směrem federalizace země.

Zároveň tím ale došlo k naplnění podstatné části jeho programu. Navíc se jeho politika během 60. a 70. let stávala stále pragmatičtější a kompromisnější a i na ideologické škále se v některých programových oblastech posunula mírně doleva. Až se nakonec VU stal dokonce poprvé součástí vládní koalice z roku 1977, což bylo mnohými vnímáno jako důkaz jeho oportunistu a popření vlastního programu.¹⁴⁵ To začalo vadit části jeho členů (tradicionalistů), kteří to považovali za zradu autentického vlámského nacionalismu a opuštění původních hodnot. Tato skupina zastávala radikálnější přístup k jednání s frankofonní částí země a zásadně odmítala účast v (polo)federální vládě.

2.1.2 Vlámský blok (VB)

Spory vyvrcholily v roce 1977 během jednání o přijetí tzv. Egmonpactu (jednalo se o smlouvu, která měla vyjasnit vztahy a kompetence mezi oběma belgickými jazykovými entitami a vyznačit směr pro přeměnu Belgie v plnohodnotný federální stát), který byl kvůli své nedostatečnosti pro radikálnější část členstva, která ale zůstávala ve výrazné menšině, nepřijatelný a spor vyvrcholil jejich vystoupením ze strany ve stejném roce. Ke vzniku samotného VB došlo roku 1978 sloučením dvou menších stran, které vytvořili odpadlíci z Volksunie, a to strany Vlaams-Nationale Partij vedené Karlem Dillenem a Vlaamse Volkspartij.¹⁴⁶

Hlavním programovým bodem této nové strany byl požadavek na úplnou samostatnost Vlámka – čímž se jasně vymezila vůči Volksunii.¹⁴⁷ VB vždy důrazně vystupoval proti jakýmkoli kompromisům v jazykové sféře a také proti všem ústupkům v otázce Bruselu, který musí být součástí Flander jako jejich hlavní město. Zároveň se identifikoval jako antipolitický

¹⁴⁴ ROCHUS, Dirk: The Rebirth of Flemish Nationalism: Assessing the Impact of N-VA Chairman Bart De Wever's Charisma. *Studies In Ethnicity & Nationalism*. Říjen 2012, č. 12, Issue 2, s. 273

¹⁴⁵ ROCHUS, Dirk: Tamtéž, s. 273.

¹⁴⁶ ŘÍCHOVÁ, Blanka: *Belgické království: od unitarismu k federaci s otázkou*. In: ŘÍCHOVÁ, Blanka a kol.: *Západoevropské politické systémy*. Praha, Oeconomica 2009, s. 53.

¹⁴⁷ HOSSAY, Patrick: *'Our people first!' Understanding the resonance of the Vlaams Blok's xenophobic programme*. *Social Identities*. Říjen 96, č. 2 Issue 3, s. 343.

subjekt, který vystupuje proti establishmentu a proti starým a zavedeným stranám, proti jejich korupci, klientelismu a prospěchářství.¹⁴⁸ Prvním předsedou VB byl zvolen právě Karl Dillen, který proslul hlavně neskrývanou nostalgií po časech německé okupace.¹⁴⁹ V těchto prvních letech se však jednalo o marginální stranu, která v roce 1981 získala jen 2 % hlasů.¹⁵⁰

Hned od začátku byl jeho fundamentálním programovým bodem boj za nezávislé Flandry, ale až později začala strana mobilizovat proti imigraci. V polovině 80. let VB přijal extrémně protipřistěhovaleckou politiku, až se nakonec vyvinul v xenofobní stranu. Jeho představitelé hlásali nadřazenost západní evropské civilizace a odmítali přistěhovance z Afriky a z muslimských zemí. Právě v tomto období začaly jeho volební zisky strmě růst a v roce 1987 se jeho zástupce poprvé dostává do parlamentu.¹⁵¹

Od této doby VB kombinoval radikální verzi vlámského nacionalismu s ostře protipřistěhovaleckými pozicemi. Tato extrémní rétorika ve vlámské společnosti úspěšně rezonovala. Do jeho programu patřil také boj proti potratům, proti drogám a i odpor vůči homosexuálům. Jeho zástupci prohlašovali, že na vlámských ulicích musí vládnout právo a pořádek.¹⁵² V roce 1988 přišel první opravdu výrazný úspěch VB a to během voleb do obecních zastupitelstev, kdy zaznamenal nečekané vítězství v Antverpách.¹⁵³ Ve stejnou dobu však jeho antiimigrantská a kulturně rasistická vyjádření aktivizovala všechny ostatní vlámské strany.

V reakci na zvyšující se volební zisky VB a z obav z jeho krajně pravicové ideologie se strany dohodly na vytvoření tzv. *cordonu sanitaire*, který mu měl zabránit v přístupu k výkonné moci a to na všech jejích úrovních. V praxi to fungovalo tím způsobem, že všechny další strany spolupracovaly při vytváření koalic tak, aby VB neustále setrval v opozici. Docházelo často ke vzniku širokých koalic zahrnující veškeré ostatní strany, kdy poslanci VB

¹⁴⁸ DANDOY, Régi; WALGRAVE, Stefaan: *The making of (the issues of) the Vlaams Blok*. ECPR joint sessionspaper, s. 2.

¹⁴⁹ HOSSAY, Patrick: *'Our people first!' Understanding the resonance of the Vlaams Blok's xenophobic programme*. Social Identities. Říjen 96, č. 2 Issue 3, s. 343.

¹⁵⁰ SCHUERMAN, Nick; De Maesschalck, Filip: *Fear of crime as a political weapon: explainign the rise of extreme right politics in the Flemish countryside*. Social & Cultural Geography (2010), 11, 3, s. 248.

¹⁵¹ SCHUERMAN, Nick; De Maesschalck, Filip: Tamtéž, S. 249.

¹⁵² HOSSAY, Patrick: *c. d.*, s. 343.

¹⁵³ LOOBUYCK, Patrick; JACOBS, Dirk.: *Nationalism, multiculturalism and integration policy in Belgium and Flanders*. Canadian Journal of Social Research. Canadian Journal of Social Research, Zima 2010, č. 3 Issue 2, s. 32.

byli těmi jedinými, kteří zůstávali v opozičních lavicích. Jinými slovy to tedy také znamenalo, že dokud by VB nezískal většinu v parlamentu, tak neměl šanci účastnit se vlády.¹⁵⁴

Kromě postoje k přistěhovalcům a separatismu tu byly i další programové body VB, které uspěly u voličů ze střední třídy a to především boj proti korupci a vysokému zdanění, stejně jako proti byrokracii. Největší podporu však získával obecně u voličů ve středním věku s nižším vzděláním a s nižším příjmem.¹⁵⁵

Rozhodujícím průlomem byly volby v roce 1991, které jsou někdy právě kvůli úspěchu nepokrytě xenofobního a krajně pravicového VB nazývány belgickými politickými komentátory *černá neděle*. V předcházejících volbách roku 1987 totiž VB obdržel jen 3 % hlasů, avšak teď to bylo již něco přes 10 %.¹⁵⁶ A bylo to právě před těmito volbami, kdy VB představil svůj 70tobodový program, který si kladl za cíl vytvořit nezávislé a etnicky čisté Flandry. Jako první krok požadoval konec imigrace a okamžité deportace všech obyvatel nevlámského původu, kteří spáchali nějaký trestný čin nebo kterým chyběly potřebné dokumenty. Deportace se měla ale týkat i těch, kteří jen byli bez práce déle než čtvrt roku. I pro ty imigranty, kteří pobývali v zemi legálně, navrhoval VB opatření, která by je postupně motivovala zemi opustit.¹⁵⁷ Také často zdůrazňoval souvislost mezi přistěhovalctvím a vysokou kriminalitou a vypomáhal si statistikami, které například ukazovaly, že průměrný přistěhovalec spáchá čtyřikrát více trestných činů než průměrný Belgičan.¹⁵⁸

Od roku 1989 strana s železnou pravidelností posilovala s každými následujícími volbami. Na konci 90. let se strana stala dokonce třetí největší ve Vlámku a překonala i tradiční Socialistickou stranu a v roce 1999 získala 15,3 % všech vlámských hlasů.¹⁵⁹

Cordon sanitaire však dostal stranu do fundamentální opozice a VB se tak ve skutečnosti nevěnoval prosazení svého programu, ale vítězství ve volbách, protože to by byl

¹⁵⁴ MOUFAHIM, Mona; HUMPREYES, Michael; MITUSSIS, Darryn: *Interpreting discourse: a critical discourse analysis of the marketing of an extreme right party*. Journal of marketing management, 2007, č. 23, No. 5-6, s. 553.

¹⁵⁵ HOSSAY, Patrick: *Our people first!' Understanding the resonance of the Vlaams Blok's xenophobic programme*. Social Identities. Říjen 96, č. 2 Issue 3, s. 343.

¹⁵⁶ DANDOY, Régi; WALGRAVE, Stefaan: *The making of (the issues of) the Vlaams Blog*. ECPR joint sessionspaper s. 2.

¹⁵⁷ HOSSAY, Patrick: *Our people first!' Understanding the resonance of the Vlaams Blok's xenophobic programme*. Social Identities. Říjen 96, č. 2 Issue 3, s. 343.

¹⁵⁸ SCHUERMAN, Nick; De Maesschalck, Filip: *Fear of crime as a political weapon: explainign the rise of extreme right politics in the Flemish countryside*. Social & Cultural Geography (2010), 11, 3, S. 249.

¹⁵⁹ DANDOY, Régi; WALGRAVE, Stefaan: *The making of (the issues of) the Vlaams Blog*. ECPR joint sessionspaper s. 2.

jediný způsob, jak by ho teoreticky mohl přenést do praxe.¹⁶⁰ Jeho extrémně protipřístěhovalecká politika, která vlastně zapříčinila jeho úspěch, tak byla zároveň i největší překážkou v jeho cestě k opravdové moci.¹⁶¹

Ještě více ohromující byly výsledky z roku 2000 (regionální volby) a to zejména podíváme-li se na hodnoty v jednotlivých regionech. V Antverpách, historickém centru vlámského hnutí a největším městě Flander získal VB plnou třetinu všech platných hlasů! A kvůli existenci *cordonu sanitaire* musely všechny ostatní strany vytvořit monstrózně širokou koalici na tamější radnici.¹⁶² Pomyslným vrcholem dlouhodobého růstu VB byly však volby do Vlámského parlamentu, které se konaly v roce 2004. VB získal 25 % všech vlámských hlasů. To byl jeho rekordní a později už nepřekonaný výsledek.¹⁶³ Roku 2004 se tak stal druhou největší stranou ve Vlámsku a zároveň jednou z neúspěšnějších krajně pravicových stran v Evropě od konce druhé světové války.¹⁶⁴

Růst VB se zdál nezastavitelný a strana se stala trpěnou součástí belgické politiky. Byla kritizována i ze strany ostatních vlámských nacionalistů, protože vše co bylo spojeno s vlámským hnutím, bylo teď kvůli chování VB pokryto stínem krajní pravice. Úspěchy ve volbách a mnoho křesel v parlamentu nijak neubralo na síle vyjádření členů VB na adresu cizinců (hlavně muslimů), ale bylo tomu spíše naopak.

2.1.3 Vznik VBe

A to nezůstalo bez následků. V roce 2004 bylo na VB podáno trestní oznámení kvůli opakovaným rasistickým výrokům jeho členů. Na konci soudního procesu byl VB shledán vinným a soudním rozhodnutím rozpuštěn. Strana se však okamžitě znovuustavila a přejmenovala na Vlaams Belang (Vlámský zájem, dále VBe). Jeho předsedou byla opět zvolena stejná osoba (Frank Vanhecke) a také členstvo a program nedoznali fakticky žádných

¹⁶⁰ DANDOY, Régi; WALGRAVE, Stefaan: *The making of (the issues of) the Vlaams Blog*. ECPR joint sessionspaper s. 2

¹⁶¹ ROCHUS, Dirk: *The Rebirth of Flemish Nationalism: Assessing the Impact of N-VA Chairman Bart De Wever's Charisma*. *Studies In Ethnicity & Nationalism*. Říjen 2012, č. 12, Issue 2, s. 274.

¹⁶² DANDOY, Régi; WALGRAVE, Stefaan: *The making of (the issues of) the Vlaams Blog*. ECPR joint sessionspaper s. 2

¹⁶³ CEUPPENS, Bambi: *From 'the Europe of the regions' to 'the European Champion League': the electoral appeal of populist autochthony discourses in Flanders*. *Social Anthropology/Anthropologie Sociale*, květen 2011, č. 19 Issue 2, s. 161.

¹⁶⁴ LOOBUYCK, Patrick; JACOBS, Dirk.: c. d., s. 37.

změn. Jediným výraznějším rozdílem oproti předchozímu stavu bylo od té doby opatrnější veřejné vystupování představitelů strany.¹⁶⁵

Od vrcholu v roce 2004 dochází k pozvolnému ubývání hlasů voličů pro Vlámský zájem. To je v posledních letech spojeno hlavně s bouřlivým nástupem jiné nacionalistické strany N-VA.

2.1.4 Poslední léta

V roce 2001 došlo k důležité události, která měla ve svém důsledku velký dopad na belgickou politiku. Po dalším sporu uvnitř VU mezi dvěma frakcemi, jednou spíše levicovou a druhou konzervativní, se jeho členové usnesli na ukončení jeho činnosti. Na troskách VU vznikly dvě nové strany - Sociálnědemokratický Spirit a pravicově konzervativní Nieuw Vlaamse Alliantie – Nová vlámská aliance (dále N-VA). Právě do N-VA byly politology i veřejností vkládány určité naděje, protože byla vnímána jako demokratická forma vlámského nacionalismu tolik kontrastující s praxí Vlámského bloku. Nejdříve v roce 2003 jen těsně překonala klauzuli nutnou ke vstupu do parlamentu a další roky přežila díky volebnímu kartelu s Vlámskou stranou křesťanských demokratů (CDaV). Uskupení těchto dvou stran posilovalo až se po volbách 2007 a několika měsících dlouhých jednání stalo součástí vlády. N-VA se znovu osamostatnila v roce 2008. V prvních volbách, ve kterých po svém odchodu z kartelu kandidovala (regionální 2009) došlo k obrovskému překvapení, když získala 13,8 % hlasů a stala se jejich faktickým vítězem. V parlamentních volbách roku 2010 pak dokonce získala nejvyšší výsledek ze všech zúčastněných stran a se ziskem 28 % hlasů (17 % v celé federaci) se stala nejsilnější stranou nejen ve Vlámsku, ale i v celé Belgii.¹⁶⁶

S nástupem N-VA přestal být VBe jedinou vlámskou stranou požadující úplnou samostatnost. A i v oblasti politiky přistěhovalectví přijala N-VA přísný postoj, ale zároveň se vyvarovala jakýchkoliv extrémistických nebo xenofobních názorů. (Např. ji v parlamentu zastupují i lidé afrického původu). Úspěch N-VA plus dlouhodobé účinky *cordonu sanitaire*

¹⁶⁵ LOOBUYCK, Patrick; JACOBS, Dirk.: *Nationalism, multiculturalism and integration policy in Belgium and Flanders*. Canadian Journal of Social Research, Zima 2010, č. 3 Issue 2, s. 30.

¹⁶⁶ „Elections 2010“ Polling.be (online) Dostupné z:
http://polling2010.belgium.be/en/cha/results/results_graph_CKR00000.html (5. 11. 2013)

způsobily pokles hlasů získaných VBe ve volbách, a to z 11,99 % v roce 2007 na 7,76 % v roce 2010 (obojí volby do federální sněmovny).¹⁶⁷

Dnes je Vlámský zájem stranou, která se v průzkumech veřejného mínění pohybuje zhruba kolem 8 % a která stále patří k etablovaným stranám belgické politiky, ale kvůli nástupu taktéž nacionalistické, ale umírněné N-VA, jsou její zlatá léta zřejmě pryč a už není jedinou přijatelnou volbou pro voliče, kteří chtějí svým hlasem protestovat proti neefektivně fungujícímu systému belgického státu. A díky stále existujícímu *cordonu sanitaire* ani nemůže počítat s prosazováním svého programu prostřednictvím koaliční účasti ve vládním kabinetu. Je tak dnes spíše voliči chápána jako radikální a příliš extrémní alternativa k nejsilnější současné vlámské nacionalistické straně N-VA.

2.2 Současnost VBe

2.2.1 O straně obecně

V současnosti je strana přítomna v komorách všech parlamentů, do nichž se konají volby na území Vlámského a Bruselského regionu. Je dnes tedy zastoupena v dolní komoře (11 poslanců) i v senátu (4 zástupci) federálního belgického parlamentu, dále v parlamentu Vlámského (18 zástupců) i Bruselského (1 zástupce) regionu a v Evropském parlamentu (1 poslanec). Z celkového počtu všech jeho poslanců a senátorů ve všech tělesech tvoří 23 % ženy.¹⁶⁸ Kromě politiky na vrcholné úrovni má strana i stovky zastupitelů v obecních a městských radách po celém Vlámsku.

Co se organizační struktury VBe týče, na národní (vlámské) úrovni existuje Výkonný výbor strany (*partijbestuur*), který má v současnosti 24 členů (předseda strany, místopředsedové, předsedové poslaneckých klubů atd.) a zabývá se rutinním fungováním strany. Výkonný výbor se schází každý týden. Nejvyšším orgánem VBe je pak Rada strany (*partijraad*), která zahrnuje kolem 100 členů (patří tam všichni poslanci VBe jak z federálního, tak i regionálního parlamentu a dále provinční a regionální zastupitelé strany). Schází se jednou za měsíc a rozhoduje o hlavních strategických otázkách a směřování VBe. Na nižší

¹⁶⁷ „Elections 2010“ Polling.be (online) Dostupné z: http://polling2010.belgium.be/en/cha/results/results_graph_CKR00000.html (5. 11. 2013)

¹⁶⁸ „De partij“ Vlaams belang (online) Dostupné z: <http://www.vlaamsbelang.org/> (5. 11. 2013)

úrovni pak najdeme pět provinční výborů, které kopírují správní geografické dělení Vlámka. Pod ně ještě na nejnižším stupni patří regionální výbory a místní pobočky (cca 200). Strana má v současné době zhruba 15 000 členů.¹⁶⁹

Pokud jde o ideologické zařazení Vlámského zájmu, strana sama sebe identifikuje jako nacionalistickou konzervativní pravici. VBe rozhodně nikdy nebyl *one issue party*. Vždy zahrnoval celé spektrum různých témat a nabízel široký program, ač některé jeho části někdy extrémně zdůrazňoval.¹⁷⁰ Kromě těch oblastí jeho programu, na které sám klade největší důraz a které jsou zároveň považovány za radikální a kterým bude věnována pozornost podrobně později (separatismus, imigrace, vztah k EU), patří mezi další důležité prvky jeho volebního programu kritika ostatních tradičních stran a upozorňování na jejich nekompetentnost. VBe neustále poukazuje na jejich nepotismus, klientelismus a netransparentnost. Dalo by se říci, že VBe profituje z každého jejich dalšího skandálu. Také se vždy prezentoval jako strana hájící zájmy prostých Vlámů a bojující proti všem nešvarům dnešní společnosti.¹⁷¹ Dále v duchu myšlenky, že nejdůležitější je názor lidu, dlouhodobě propaguje posílení prvků přímé demokracie a především konání obecného referenda k důležitým politickým otázkám.¹⁷²

VBe můžeme také označit za konzervativní politický subjekt. Konzervatismus VBe spočívá ve vyznávání tradičních katolických hodnot, nicméně s důrazem na přísné oddělení státu a církve. Odmítá legalizaci lehkých drog i potraty, stejně jako právo homosexuálních párů na adopci. Dále vyzdvihuje nezastupitelnou funkci rodiny, kterou považuje za nejdůležitější instituci ve společnosti a která by měla být státem systematicky podporována. Proto navrhuje například daňové zvýhodnění rodin s dětmi nebo skokové navýšení finanční podpory žen na mateřské dovolené, která by měla i trvat výrazně delší dobu.¹⁷³ Konzervativní postoje zastává i v přístupu k řešení zločinnosti. Sankce za těžší trestné činy by měly být obecně zvýšeny a musí být i dodržována nulová tolerance vůči drobné kriminalitě – mělo by

¹⁶⁹ E-mailová korespondence s europoslancem za VBe Philipem Claeyssem (online), 20. 11. 2013, philip.claeys@europarl.europa.eu

¹⁷⁰ ERK, Jan: From Vlaams Blok to Vlaams Belang: The Belgian Far-Right Renames Itself. West European Politics č. 28, Issue 3, 2005, s. 498.

¹⁷¹ MOUFAHIM, Mona: *Interpreting Discourse: A Critical Discourse Analysis of the Marketing of an Extreme Right Party. The Vlaams Blok/Vlaams Belang* University of Nottingham, September 2007, s. 73.

¹⁷² CURRIE, Graeme; FORD, Jackie; HARDING, Nancy; LEARMONTH, Mark: *Making public services management critical*. New York, Routledge 2009, s. 129.

¹⁷³ CURRIE, Graeme; FORD, Jackie; HARDING, Nancy; LEARMONTH, Mark: c. d, s. 130.

ubýt alternativních trestů.¹⁷⁴ Co se týče ekonomických otázek, převzala strana neoliberální model a prosazuje omezení všech regulací ze strany státu v této oblasti. VBe prohlašuje, že je potřeba více podporovat drobné podnikatele jako základ dnešní ekonomiky.¹⁷⁵ Lidé dlouhodobě nezaměstnaní (déle než jeden rok) by měli vykonávat pomocné práce ve veřejném sektoru (úklid parků atd.).¹⁷⁶

Díky stálé existenci *cordonu sanitaire* a tlaku na VBe, který z toho plyne, zůstává strana i v současnosti velmi jednotná a nedává najevo existenci žádných vnitřních sporů ani případných frakcí. Nicméně je známo, že ve VBe existují dvě skupiny, které se liší názorem na to, jaké téma je pro stranu nejdůležitější. První vyznává původní nefalšovaný vlámský nacionalismus a tito členové jsou sdruženi kolem současného předsedy Gerolfa Annemanse. Druhá skupina se věnuje výhradně boji za přísnou antiimigrační politiku, nejznámější představitelem tohoto proudu je pak místopředseda strany Filip Dewinter. Zatím se ale vedení strany daří potenciální spor zažehnat.¹⁷⁷ Přispívá k tomu i to, že ač jádro členstva VBe zůstává stále především nacionalistické, tak právě politika ve vztahu k přistěhovalcům je tím, co získává VBe nejvíce hlasů voličů.¹⁷⁸

V poslední době se přední představitelé strany vyjadřují opakovaně v tom smyslu, že možná pomalu nastává čas na přehodnocení fundamentální opoziční politiky a že by se případnému budoucímu vstupu do vlády nebránili, protože jejich cílem je uvádět do života vlastní program a ne jen neustále komentovat z opozičních lavic.¹⁷⁹ VBe se označuje za čestnou a nekompromisní stranu a dosavadními vládami vždy opovrhoval, říká ale, že by se dnes už „obětoval“ pro vlámský národ a případnou koaliční nabídku neodmítl.¹⁸⁰ I přesto, že *cordon sanitaire* stále oficiálně nebyl zrušen, to tedy vypadá, že už se VBe pomalu připravuje na svou potenciální účast ve vládě.

Současným předsedou strany je Gerolf Annemans, který byl zvolen 16. prosince 2012 a vystřídal tak ve funkci svého předchůdce Bruna Valkenierse. Annemans pochází z Antwerp a byl před tím dlouholetým předsedou poslaneckého klubu VBe ve federálním parlamentu.

¹⁷⁴ *Statuten - Vlaams belang*, 1. 12. 2012, s. 4., z: National secretariaat, Madouplein 1210, Brussel (korespondence)

¹⁷⁵ ERK, Jan: *From Vlaams Blok to Vlaams Belang: The Belgian Far-Right Renames Itself*. West European Politics č. 28, Issue 3, 2005, s. 495.

¹⁷⁶ MOUFAHIM, Mona: c. d., s. 74.

¹⁷⁷ ERK, Jan: c. d., s. 498.

¹⁷⁸ MOUFAHIM, Mona: c. d., s. 71.

¹⁷⁹ CURRIE, Graeme; FORD, Jackie; HARDING, Nancy; LEARMONTH, Mark: *Making public services management critical*. New York, Routledge 2009, s. 122.

¹⁸⁰ CURRIE, Graeme; FORD, Jackie; HARDING, Nancy; LEARMONTH, Mark: c. d., s. 123.

Proslavil se napsáním knihy *After Belgium*, která se zabývá nemožností zachování společného státu Vlámů a Valonů.¹⁸¹

Do portfolia Vlámského zájmu patří i řada dceřiných organizací a spolků, se kterými úzce spolupracuje. Tou největší organizací je *Vlaams belang jongeren* (Mládež Vlámského zájmu), která si klade za cíl organizovat happeningy a kongresy a zvyšovat tak popularitu Vlámského zájmu mezi mladší generací. Členové jsou lidé mladší třiceti let a vstupem se stávají automaticky i členy mateřského VBe. Z líhně tohoto spolku vzešlo již několik současných nejvyšších představitelů strany.¹⁸²

Další důležitou dceřinou organizací je FIF (Friends of flemish independence), která propaguje a popularizuje myšlenku nezávislého státu Flander. Shromažďuje celosvětovou síť příznivců a vydává každý týden svůj magazín *The flemish republic*, kde publikuje články podporující oddělení Vlámka od Belgie. Jeho šéfredaktorem je jediný současný zástupce VBe v Evropském parlamentu Philip Claeys.¹⁸³

2.2.2. Pohled na otázku imigrace

Ideologickým bodem VBe, který zabírá v jeho programu největší prostor, je jeho postoj k zahraničním přistěhovalcům. Je to zároveň i téma, které je médiu a veřejnosti s VBe dlouhodobě nejvíce spojováno.

Vedle problematiky vlámské samostatnosti je právě toto nosným pilířem jeho ideologie. Přízvisko antipřistěhovalcká je nejčastěji tím prvním, kterým bývá strana označována. Žádná jiná belgická strana nevěnuje této problematice zdaleka takový prostor. Právě kvůli důrazu na toto téma je někdy Vlámský zájem dokonce označován jako *one issue party*, i když to, zvláště v posledních letech, není pravdou, protože VBe vždy před volbami představuje obsáhlý program, který pokrývá všechny oblasti života společnosti.¹⁸⁴ Stále ale otázka přistěhovalectví zůstává jeho vlajkovou lodí. Stanoviska v této oblasti jsou také tím, co VBe vyneslo pověst xenofobní a nesnášenlivé strany. Oficiální ideologií, kterou strana

¹⁸¹ „Vlaams Belang has new chairman“ *The flemish republic* (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/1/78> (5. 11. 2013)

¹⁸² „Over ons“ *Vlaams belang jongeren* (online) Dostupné z: <http://vbj.org/organisatie/over-ons/> (5. 11. 2013)

¹⁸³ „About us“ *The flemish republic* (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/5/> (5. 11. 2013)

¹⁸⁴ DANDOY, Régi; WALGRAVE, Stefaan: *The making of (the issues of) the Vlaams Blog*. ECPR joint sessionspaper s. 11.

vyznává, je teorie o neslučitelnosti kultur a z ní vycházející požadavky nulové imigrace a repatriace velkých mas cizinců. V tomto ohledu je VBe do značné míry ovlivněn Le Penovou francouzskou Národní frontou.¹⁸⁵

VBe spatřuje v masové a málo kontrolované imigraci fatální nebezpečí pro celou společnost. Imigrace ve svém důsledku totiž podle něj zvyšuje zločinnost i nezaměstnanost, stejně jako rozkládá sociální systém a negativně ovlivňuje klima v zemi. Není podle VBe náhodou, že některé okrsky velkých měst, především Bruselu a Antverp, ve kterých se domácí obyvatelstvo již stalo menšinou, hrají prim i ve statistikách trestné činnosti. Upozorňuje na to, že například právě v Antverpách má zhruba 45 % pachatelů všech trestných činů cizí státní příslušnost. Polovina z tamějších nezaměstnaných, a tím též příjemců podpory, jsou taktéž cizinci.¹⁸⁶

Dosavadní belgický laxní přístup ke zvyšujícímu se počtu přistěhovalců a současně štedrý systém sociální péče nejdou dohromady. Podstatná část státních výdajů směřuje na podporu cizinců a žadatelů o azyl, kterých jsou v současnosti v zemi desetitisíce. Sociální systém trpí kvůli vysokému počtu imigrantů i přílišné benevolentnosti a zmatku při přiznávání sociálních dávek. Což v důsledku vede k jeho zdražení a neefektivnosti.¹⁸⁷ Výhody plynoucí ze sociálního státu by měly být dle názoru VBe omezeny jen na opravdové Vlány a nesmí zahrnovat cizince.¹⁸⁸

Předchozí vlády toto téma v minulosti zanedbávaly natolik, že se země dostala do dnešní neudržitelné situace. A výsledný stav neohrožuje pouze bezpečnost a funkci veřejných služeb, ale samotnou podstatu demokracie. Aby se zabránilo nevratným škodám, je třeba v této oblasti co nejdříve přijmout přísnou politiku. Proto je nutné zavést opatření, která zajistí zásadní omezení imigrace. Svůj program ve vztahu k nově přichozím cizincům VBe označuje pomocí hesla *Přizpůsob se, nebo odejdi!*¹⁸⁹ VBe požaduje celý soubor nových zákonů a

¹⁸⁵ LOOBUYCK, Patrick; JACOBS, Dirk.: *Nationalism, multiculturalism and integration policy in Belgium and Flanders.* Canadian Journal of Social Research, Zima 2010, č. 3 Issue 2, s. 37.

¹⁸⁶ *Uw Antwerpse toekomst in veilige handen De beleidsprioriteiten van het Vlaams Belang.* 2013-2018 (Oficiální program Vlámského zájmu v Antverpách – politické priority 2013-2018) s. 4 (online) Dostupné z: <http://www.vlaamsbelangantwerpen.be/files/Programma%202012.pdf> (15. 11. 2013)

¹⁸⁷ „Mass immigration has to be stopped - now“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/1/73> (23. 11. 2013)

¹⁸⁸ CEUPPENS, Bambi: *From 'the Europe of the regions' to 'the European Champion League': the electoral appeal of populist autochthony discourses in Flanders.* Social Anthropology/Anthropologie Sociale, květen 2011, č. 19 Issue 2, s. 161

¹⁸⁹ *Dit is ons land* – Programma Vlaamse verkiezingen , 7 juni 2009 (Tohle je naše země, oficiální volební program VBe pro volby do parlamentu Vlámského regionu, 7. června 2009, s. 32. (online) Dostupné z: http://www.vlaamsbelang2009.be/files/programma_vlaanderen.pdf (5. 11. 2013)

opatření, které musí být přijaty.

V první řadě je podle něj třeba zavrhnout ideologii multikulturalismus. Tento přístup je tragickým omylem a jeho aplikování už stihlo napáchat velké škody. Je bezpodmínečně nutné, aby všechny osoby, které přicházejí do Belgie/Vlámska ze zahraničí a chtějí se tam usadit nebo pracovat, převzaly za své nejen místní zákony, ale také obecné hodnoty a principy západní civilizace, z nichž nejdůležitější je rovnost všech lidí, demokracie a nezávislost světské a církevní moci. V případě, že určitá osoba či skupina osob ignoruje nebo popírá nějakou z těchto základních norem, je jediným možným řešením její vynucená deportace. Parlament musí přijmout zákony, které by tento proces zjednodušily a co nejvíce urychlily. Možnost získat belgický/vlámský azyl by měla být omezena na nejnútnejší minimum (pro osoby z oblastí postižených válečným konfliktem nebo kvůli politickému pronásledování atd.).¹⁹⁰ VBe žádá vytvoření seznamu tzv. bezpečných států, jejichž občané nebudou moci žádat o azyl. Celou azylovou politiku je třeba razantně omezit také proto, aby tím Belgie dala najevo, že není zemí otevřenou pro všechny.

Ty osoby, které na území Vlámska pobývají nelegálně, ho musí okamžitě opustit. Dále VBe prohlašuje, že nestačí jen zavést přísnější deportační politiku, ale musí být také opravdu důsledně a pravidelně prováděna. Po ilegálních imigrantech je třeba aktivně a kontinuálně pátrat.

Ti přistěhovalci, kteří v zemi pobývají legálně a chtějí se zde natrvalo usadit, musí pak splnit přísná kritéria. Naturalizace bude podle návrhu VBe možná pouze po úspěšném absolvování tzv. asimilační procedury. Nově příchozí bude muset navštěvovat tříletý integrační program, jehož součástí budou lekce holandštiny stejně jako výuka o vlámské společnosti a kultuře. Na jeho konci bude povinné složit zkoušky. Následně musí také adept deklarovat svým prohlášením loajalitu své nové zemi a jejím zákonům. To vše zájemci o občanství absolvují na vlastní náklady. V případě nesložení testu nebo odmítnutí přísahy věrnosti jim bude odepřeno povolení trvalého pobytu.¹⁹¹

Dalším velkým problémem souvisejícím s imigrací, proti kterému VBe vystupuje, je tzv. reunifikace rodin přistěhovalců. Znamená to, že již usazený cizinec později vstoupí do manželství s osobou ze své mateřské země, což zabraňuje opravdové integraci. Děti takovýchto párů se totiž podle VBe opět nebudou cítit v místní společnosti jako doma a jejich

¹⁹⁰ „The Manifesto of the Vlaams Belang“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/9/5> (23. 11. 2013)

¹⁹¹ *Dit is ons land* – Programma Vlaamse verkiezingen, 7 juni 2009 (Tohle je naše země, oficiální volební program VBe pro volby do parlamentu Vlámského regionu, 7. června 2009, s. 32. (online) Dostupné z: http://www.vlaamsbelang2009.be/files/programma_vlaanderen.pdf (5. 11. 2013)

asimilace nebude úplná a opravdová. Ve svém prohlášení říká, že takovou praxi je nutno co nejdříve ukončit a i ta osoba, která vstoupí do manželství s belgickým občanem, bude muset projít procedurou asimilace.

Za nejpálčivější problém týkající se imigrace však strana v krátkodobém horizontu považuje zvyšující se kriminalitu. VBe prosazuje radikální požadavek, aby byly všechny statistiky zločinnosti vedeny i podle národnosti pachatelů. Dále by všichni odsouzení cizinci měli být transportováni, aby si trest odpykali ve věznicích v zemi svého původu. Jako další opatření pro boj s kriminalitou VBe navrhuje větší zapojení obyvatel do bezpečnostní politiky a to prostřednictvím sousedských bezpečnostních výborů a informačních sítí. Tyto struktury by pak měly spolupracovat i s policií a orgány trestního řízení.¹⁹²

2.2.2.1 VBe a islám

Kromě akcentování problému vysoké imigrace obecně obsahuje program VBe i důrazná varování a kritiku vzrůstajícího vlivu islámu v belgické společnosti. Zvyšující se počet cizinců z muslimských zemí považuje za časovanou bombu. A právě obě největší skupiny přistěhovalců v Belgii (tedy Turci a Marokánci) tvoří lidé islámského vyznání. Podle VBe je jejich kultura té vlámské vzdálenější a je pro ně mnohem těžší integrovat se do společnosti, než pro skupiny přicházející z jiných evropských či křesťanských zemí. VBe říká, že mezi islámem a západní civilizací existují fundamentální a nepřekonatelné rozpory.¹⁹³ Islám je totiž podle VBe ve své podstatě antidemokratický a antiliberální a potlačuje rovnost mezi lidmi. Je tak údajně ve výrazném střetu se základními hodnotami naší civilizace, které jsou v Evropě zakotveny už od doby osvícenství.¹⁹⁴ Některé vzorce chování muslimů nejsou jen jiné, ale i přímo nepřijatelné - hlavně jejich vztah k ženám a sekularizaci. To není možné omlouvat příslušností k jiné kultuře. VBe zastává názor, že západní hodnoty jsou nadřazené těm islámským a musí být důrazněji chráněny.

S tím souvisí i problematika radikálního islámu, kterou dle VBe vyznává

¹⁹² *Dit is ons land* – Programma Vlaamse verkiezingen , 7 juni 2009 (Tohle je naše země, oficiální volební program VBe pro volby do parlamentu Vlámského regionu, 7. června 2009, s. 33. (online) Dostupné z: http://www.vlaamsbelang2009.be/files/programma_vlaanderen.pdf (5. 11. 2013)

¹⁹³ „2012_0909 : 7dag : Bart De Wever versus Filip De Winter“ You Tube (online) Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=KZfCjvSdWPg> (10. 11. 2013)

¹⁹⁴ „Antwerpen: Shariavrije zone“ You Tube (online) Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=jnX7XXTGOMs> (10. 11. 2013)

nezanedbatelné procento nově příchozích. Ti se často s podporou některých duchovních snaží v západních státech prosazovat islámské právo *šaría*, které je neslučitelné s právním státem a základními lidskými právy. Propagace *šarii* by proto podle VBe měla být postavena mimo zákon.¹⁹⁵

Logicky je pak pro stranu důležité i téma muslimských pokrývek hlavy a tváře - burek. Ty byly v Belgii zakázány v roce 2011. VBe tvrdí, že zákaz je správný a nesmí být zmírněn. Burky nejsou v jeho pojetí symbolem náboženství, ale podřízeného postavení žen a jako takové nesmí být nošeny na veřejných místech. V této souvislosti dokonce zmíněný místopředseda strany Dewinter vydal veřejné prohlášení, ve kterém stojí, že každý, kdo nahlásí policii porušování zákona o burkách, získá od něj jako odměnu 250 eur. VBe se podobnými akcemi snaží upozorňovat na dle jeho názoru ledabylé vyžadování dodržování tohoto nařízení ze strany policie a státních orgánů.

Asi nejradikálnějším požadavkem VBe ve vztahu k islámské problematice je však to, že by měl být vytvořen vládní úřad s názvem *Islamobservator*, jehož jedinou náplní práce by bylo dohlížet na chování muslimské menšiny a zkoumat, jak pokračuje islamizace země a jak se jí bránit. VBe tvrdí, že takové opatření je potřeba, aby nedocházelo k situacím jako např. odstraňování vánočních stromů ze strachu z reakce muslimů a podobně.¹⁹⁶

Vlámský zájem také podporuje a zajišťuje některé iniciativy, které si kladou za cíl bránit rozšiřování islamizace a upozorňovat na její negativní stránky. Takovým hnutím je například *Města proti islamizaci*, které brojí proti muslimským modlitebnám a symbolům ve veřejném prostoru, které nevidí jako svatostánky, ale jako symboly moci. Jejím předsedou je dlouholetý místopředseda VBe Filip Dewinter.¹⁹⁷ Dále je možné zmínit i sdružení *Ženy proti islamizaci*, jejímiž členkami jsou například všechny poslankyně VBe ve federálním parlamentu. To upozorňuje na údajnou podřadnou roli žen v islámské společnosti.¹⁹⁸

¹⁹⁵ „2012_0909 : 7dag : Bart De Wever versus Filip De Winter“ You Tube (online) Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=KZfCjvSdWPg> (10. 11. 2013)

¹⁹⁶ „Belgium officially bans the burqa“ Euroactiv (online) Dostupné z: <http://www.euractiv.com/culture/belgium-officially-bans-burqa-news-506557> (10. 11. 2013)

¹⁹⁷ „Charter“ Cities against islamisation (online) Dostupné z: <http://www.stedentegenislamisering.be/En/2/> (5. 11.2013)

¹⁹⁸ „Charter“ Women against islamisation (online) Dostupné z: <http://www.vrouwentegenislamisering.be/En/2/> (5. 11.2013)

2.2.3 Budoucnost Flander a vyrovnání s Valony

Jako nejradikálnější ze všech vlámských nacionalistických stran požaduje VBe úplnou samostatnost Flander a následné vytvoření vlámské republiky. Zachování současné podoby belgického státu je vzhledem k jeho nefunkčnosti velmi kontraproduktivní. S jeho šesti vládami a šesti parlamenty a existencí nespočetných výjimek už přestal být opravdu demokratickým, navíc jednání mezi Vlámky a Valony opakovaně selhávají a situace je často dlouhodobě zablokována. Odmítá dosavadní přístup ostatních velkých vlámských stran, které se chovají pragmaticky a neváhají obětovat vlámské zájmy pro svou účast ve federální vládě.¹⁹⁹ Ani dohoda s Valony u kulatého stolu už podle VBe není možná, protože valonská strana ji nakonec bude vždy vetovat, aby neohrozila ekonomické výhody, které jí současný stav přináší.²⁰⁰ Z těchto důvodů stojí přežívání Belgie Vlámko jen obrovské a zbytečné množství peněz.

Každý rok přiteče z Vlámka do Valonie v rámci finančních transferů zhruba 12 miliard eur. Což VBe demonstuje jako 2000 eur z kapes každého jednotlivého obyvatele Flander ročně.²⁰¹ To považuje za neudržitelný stav, protože tak dochází k situaci, kdy plná čtvrtina ročního příjmu Valonie pochází z těchto finančních injekcí.²⁰² Navíc vyčítají Valonům neochotu k reformám systému sociální péče, jejich zastaralé ekonomiky i extrémně přebujelého státního aparátu.²⁰³ Valonie, ve které žije 30 % obyvatel země, vytváří 60 % státního dluhu Belgie, který je nejvyšší v Evropě. HDP Valonie je o 36 % nižší než HDP Vlámka. A tento ekonomický rozdíl se stále prohlubuje. Vzhledem k tomu, že je Valonie dlouhodobě ovládána dominantní socialistickou stranou, která dále trvá na pokračování finančních injekcí, díky čemuž i získává hlasy, je proto řešení podle VBe konvenčními cestami nedosažitelné. Vlámská populace stárne, a proto si nemůže dovolit podporovat slabší region. Vlámko už teď kvůli těmto přesunům ročně ztrácí 7 % svého hrubého domácího

¹⁹⁹ „Why Flemish independence is the only solution?“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/4/> (28. 11. 2013)

²⁰⁰ Dit is ons land – Programma Vlaamse verkiezingen , 7 juni 2009 (Tohle je naše země, oficiální volební program VBe pro volby do parlamentu Vlámského regionu, 7. června 2009), s. 5. (online) Dostupné z: http://www.vlaamsbelang2009.be/files/programma_vlaanderen.pdf (5. 11. 2013)

²⁰¹ „Waarom is die Vlaamse onafhankelijkheid zo noodzakelijk?“ Vlaams Belang (online) Dostupné z: <http://www.vlaamsbelang.org/programma/38/> (21. 11. 2013)

²⁰² „But what about ‘national solidarity’ with Wallonia“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/9/4> (28. 11. 2013)

²⁰³ „Waarom is die Vlaamse onafhankelijkheid zo noodzakelijk?“ Vlaams Belang (online) Dostupné z: <http://www.vlaamsbelang.org/programma/38/> (21. 11. 2013)

produktu.²⁰⁴ VBe zdůrazňuje, že když se to přepočítá na poměr, jedná se o větší transfery peněz, než jsou ty, které proudí ze západní části Německa do spolkových zemí bývalé NDR v rámci snahy vyrovnat rozdíly jejich ekonomik. Solidarita s takovým regionem by podle programu VBe měla probíhat spíše v evropském kontextu, kdy bohatší státy pomáhají méně rozvinutým oblastem.²⁰⁵

K vyhlášení nezávislého vlámského státu by mělo dojít co nejdříve. Jako ideální příklad hodný následování vidí VBe rozdělení Československé federace nebo rozpad švédsko-norské unie z roku 1905. Tedy situaci, kdy se dvě části bývalé společné federace po vzájemné dohodě a mírovou cestou stanou nezávislými demokratickými státy, které budou bezprostředně uznány mezinárodním společenstvím.²⁰⁶ Flandry jsou velikostí populace i ekonomiky srovnatelné s jinými malými evropskými státy jako je Dánsko nebo Švýcarsko. Jsou moderní společností, která nebude mít potíže obstát v dnešním světě.²⁰⁷ Teritorium tohoto nového státu by mělo zahrnovat území současného Vlámského regionu včetně oblasti Bruselu, který by se stal jeho hlavním městem.²⁰⁸

Brusel byl historicky celá staletí vlámským městem a podle VBe by se jím měl opět stát. Období převahy frankofonních obyvatel Bruselu v posledních dvou stech letech marginalizuje s tím, že to bylo způsobeno násilným pofrancouzštěním nejdříve v období Napoleonovy okupace a později kvůli dominanci valonsko-bruselské vládnoucí elity.²⁰⁹ Navíc je ekonomika vlámských okresů sousedících s Bruselem s tímto městem provázána a je na něm hluboce závislá, takže by jeho oddělení způsobilo nevratné škody. Statisíce Vlámů také denně dojíždí do Bruselu za prací. Jako vzor budoucího uspořádání Bruselu udává VBe případ Helsinek, které fungují jako bilingvní hlavní město.²¹⁰ Frankofonní obyvatelé by tak mohli využívat speciálního jazykového statutu a získali by kulturní autonomii.²¹¹ Na zbylém

²⁰⁴ Dít is ons land – Programma Vlaamse verkiezingen , 7 juni 2009 (Tohle je naše země, oficiální volební program VBe pro volby do parlamentu Vlámského regionu, 7. června 2009, s. 8. (online) Dostupné z: http://www.vlaamsbelang2009.be/files/programma_vlaanderen.pdf (5. 11. 2013)

²⁰⁵ „But what about ‘national solidarity’ with Wallonia“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/9/4> (24. 11. 2013)

²⁰⁶ Dít is ons land – Programma Vlaamse verkiezingen , 7 juni 2009 (Tohle je naše země, oficiální volební program VBe pro volby do parlamentu Vlámského regionu, 7. června 2009, str. 10. (online) Dostupné z: http://www.vlaamsbelang2009.be/files/programma_vlaanderen.pdf (5. 11. 2013)

²⁰⁷ „Why Flemish independence is the only solution?“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/4/> (28. 11. 2013)

²⁰⁸ „The Manifesto of the Vlaams Belang“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/9/5> (23. 11. 2013)

²⁰⁹ „Vlaanderen en Brussel“ Vlaams Belang (online) Dostupné z: <http://www.vlaamsbelang.org/programma/tegel/1/> (28. 11. 2013)

²¹⁰ S finštinou i švédštinou jako oficiálními jazyky

²¹¹ „Brussel, morgen onze stad“ Vlaams Belang (online) Dostupné z: <http://www.vlaamsbelang.org/nieuws/10448> (21. 11. 2013)

území Vlámka by však všechny ostatní jazykové výjimky měly být zrušeny a jediným uznaným jazykem by zůstala pouze holandština. A například děti frankofonních obyvatel žijících ve Flandrech by měly navštěvovat vlámské školy, aby byla umožněna jejich asimilace.²¹²

VBe zastává názor, že na rozdíl od jiných národů usilujících o samostatnost, jako Basků či Skotů, mají Vlámové na své straně výhodu, kdy oni jsou tou populačně i ekonomicky silnější částí federace. Této přednosti by měli využít. Skotové nemohou blokovat Británii, ale Vlámové mohou blokovat Belgii a taky by tak měli činit.²¹³ VBe už nevěří v jakoukoli další reformu belgického státu a je přesvědčen, že nezávislé Vlámko bude výrazně demokratičtější než dnešní Belgie.

2.2.4 Zahraniční politika

Ač v oficiálních materiálech a programu VBe je otázkám zahraniční politiky věnováno z pohledu jeho celkového rozsahu poměrně málo prostoru, samotné aktivity a projevy členů v parlamentu i v médiích vypovídají o něčem jiném – tato tematika je jimi zmiňována velmi často.

Co se vztahu k jiným zemím týče, drží se strana své nacionalistické a separatistické ideologie i v této oblasti a podporuje i jiné národy a etnika bez vlastního státu a jejich právo na sebeurčení vůči centrální moci, a to prakticky na celém světě. Ať už se jedná o Katalánce, Basky, oblast severní Itálie či vzdálené mimoevropské národnosti. Zajímavým případem je pak podpora kurdských nacionalistů vůči tureckému státu, jež je tradiční a trvá již celá desetiletí a je typická pro celé vlámské nacionalistické hnutí. Vlámští nacionalisté často poukazují na analogii dějin kurdského a vlámského národa, které spojuje historický osud a boj za svá jazyková a politická práva.²¹⁴ Jedná se o sympatie založené výhradně jen na historicko-politických podobnostech a ne na lobbingu nebo přímém kontaktu, protože přistěhovalců

²¹² Dit is ons land – Programma Vlaamse verkiezingen , 7 juni 2009 (Tohle je naše země, oficiální volební program VBe pro volby do parlamentu Vlámského regionu, 7. června 2009, s. 10. (online) Dostupné z: http://www.vlaamsbelang2009.be/files/programma_vlaanderen.pdf (5. 11. 2013)

²¹³ Dit is ons land – Programma Vlaamse verkiezingen , 7 juni 2009 (Tohle je naše země, oficiální volební program VBe pro volby do parlamentu Vlámského regionu, 7. června 2009, s. 11. (online) Dostupné z: http://www.vlaamsbelang2009.be/files/programma_vlaanderen.pdf (5. 11. 2013)

²¹⁴ CASIER, Marlies: *Neglected middle men? Gatekeepers in homeland politics. Case: Flemish nationalists' receptivity to the plight of Turkey's Kurds*. Social Identities. Červenec 2011, č. 17 Issue 4, s. 517.

kurdského původu se ve skutečnosti v Belgii nachází velmi málo.²¹⁵ Podpora různých oblastí a regionů proti centrální vládě se týká i, z pohledu Vlámka, velmi exotických oblastí jako je například Tchaj-wan. Poslanci VBe často vystupují v domácím i v Evropském parlamentu na podporu vlády tohoto ostrova ve Východočínském moři a vyzývají ostatní evropské státy, aby zvýšily vojenskou a ekonomickou podporu této země vůči tlaku ze strany Čínské lidové republiky.²¹⁶

Na rozdíl od ostatních současných vlámských nacionalistických subjektů nalezneme v programu VBe i jasný důraz na úzké vztahy a spolupráci s Nizozemskem, které považuje za největšího partnera Flander. Tato skutečnost vychází z historických jazykově-kulturních důvodů. Jako ideální cíl dokonce VBe vidí konfederaci budoucí nezávislé vlámské republiky s nizozemským královstvím, která by měla být vytvořena na základě souboru vzájemných smluv.²¹⁷ Nejbližší nizozemskou politickou stranou a zároveň nejbližším partnerem Vlámského zájmu v zahraničí vůbec je Strana pro svobodu předsedy Geerta Wilderse. Na jeho podporu VBe často vystupuje a to zvláště v případech jeho soudních procesů.²¹⁸ S jeho stranou ho pojí velmi podobná ideologie a to hlavně ve vztahu k imigrantům a islámu, ale i krajně pravicová stanoviska obecně. Určitou zajímavostí zahraničního programu VBe je i plán na spolupráci s oblastí tzv. Jižních Flander, což je oblast v dnešní Francii při hranicích s Belgií, kde se v několika obcích stále mluví holandsky.²¹⁹

2.2.4.1 Vlámský zájem a Evropská unie

Pokud jde o vztah k evropskému integračnímu procesu, dá se politika VBe označit za euroskeptickou. Strana podporuje vzájemnou spolupráci evropských národů, které sdílejí stejné civilizační a kulturní hodnoty a která umožňuje dlouhodobý mír a prosperitu, ale

²¹⁵ CASIER, Marlies: c. d., s. 502.

²¹⁶ „ENG Philip Claeys MEP asks EU to support politically the democratic and sovereign country Taiwan“ You Tube (online) Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=Ujft1ZjkEso> (23. 11. 2013)

²¹⁷ ERK, Jan: *From Vlaams Blok to Vlaams Belang: The Belgian Far-Right Renames Itself*. West European Politics č. 28, Issue 3, 2005. s. 395.

²¹⁸ „Het enige juiste vonnis“ Vlaams Belang (online) Dostupné z: <http://www.vlaamsbelang.org/nieuws/8638> (23. 11. 2013)

²¹⁹ „The Manifesto of the Vlaams Belang“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/4/> (23. 11. 2013)

vystupuje proti posilování nadnárodního principu, pokračující centralizaci a demokratickému deficitu EU.

VBe zásadně odmítá myšlenku na vytvoření evropského superstátu a žádá i zastavení byrokratizace EU, kterou by rád viděl spíše jako konfederaci svobodných národů, které budou spolupracovat na mezivládní úrovni a jejichž hlavním cílem by měla být ekonomická spolupráce. Tato konfederace by měla klást důraz na silné postavení regionů. Dále se staví proti zasahování EU a nadnárodních institucí do oblastí, které považuje za výsostně pro národní státy. Také není žádným překvapením, že volá po tom, aby pravomoci týkající se imigrační politiky zůstaly plně v kompetenci jednotlivých členských států.²²⁰ V duchu kritických názorů na silnější centralizaci evropského projektu strana jednoznačně odsoudila jak text Evropské ústavy, tak následně i Lisabonskou smlouvu.²²¹ Požadují také, aby Flandry byly přímo zastoupeny v orgánech EU a ne jako je tomu doposud, kdy jsou jen jako region Belgie zastoupeny v Radě regionů.²²²

Evropa musí také být do budoucna schopna zajistit si svou obranu a ochránit své zájmy sama bez pomoci Spojených států nebo kohokoli jiného. Vytvoření Schengenského prostoru považuje za fatální omyl. Volný pohyb osob přes hranice má totiž mnoho negativních aspektů - znesnadňuje pátrání po pachatelích trestných činů a také imigrace se tak stává takřka nekontrolovatelnou. Zápory tedy podle VBe výrazně převládají nad pozitivy v ekonomické oblasti. I přes svůj kritický přístup k současnému typu integrace by se však případný nově vzniknuvší samostatný vlámský stát stal podle VBe automaticky členem EU, což vidí jako jedinou možnost, jak zachovat jeho vliv na evropskou politiku.²²³

Problematikou týkající se EU, které VBe v současnosti věnuje největší pozornost, je otázka možného budoucího přistoupení Turecka. K tomu zaujímá strana jasné stanovisko, když říká kategorické ne. Svůj názor podpírá mnoha argumenty. Zdůrazňuje, že území Turecké republiky se z 97 % nachází mimo Evropu a co je ještě podstatnější, také kulturně do euroatlantického okruhu nepatří.²²⁴ Poukazuje na fakt, že pokud by jednou skutečně došlo k tureckému vstupu, tak by nastala situace, kdyby byl největší stát unie neevropskou a

²²⁰ „EU zet immigratiesluizen open“ Vlaams Belang (online) Dostupné z: <http://www.vlaamsbelang.org/nieuws/9431> (23. 11. 2013)

²²¹ „Political Platform“ European alliance for freedom (online) Dostupné z: <http://www.eurallfree.org/?q=node/71> (23. 11. 2013)

²²² ROCHUS, Dirk: The Rebirth of Flemish Nationalism: Assessing the Impact of N-VA Chairman Bart De Wever's Charisma. *Studies In Ethnicity & Nationalism*. Říjen 2012, č. 12 Issue 2, s. 268.

²²³ „What is our position on the European Union“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/9/10> (23. 11. 2013)

²²⁴ *Dit is ons land – Programma Vlaamse verkiezingen, 7 juni 2009* (Tohle je naše země, oficiální volební program VBe pro volby do parlamentu Vlámského regionu, 7. června 2009, s. 115. (online) Dostupné z: http://www.vlaamsbelang2009.be/files/programma_vlaanderen.pdf (5. 11. 2013)

muslimskou zemí. A všech téměř 80 miliónů Turků by mohlo bez omezení cestovat po celé Evropské unii. (Již dnes tvoří občané Turecké republiky spolu s Marokánci největší skupinu přistěhovalců v Belgii.)²²⁵ Také opět argumentuje častým porušováním práv kurdské menšiny a Arménů i nedostatečný právní řád obecně a připomíná i problematiku Kypru. Navíc VBe zastává stanovisko, že by Turecko po přistoupení hrálo roli trojského koně Spojených států, které patří k vehementním zastáncům jeho přijetí do Unie.²²⁶ Na druhou stranu poznamenává, že by se s Tureckem měly udržovat dlouhodobé dobré a partnerské vztahy a pomáhat mu s dalšími reformami. Tedy forma privilegovaného partnerství EU a Turecka, nikdy však jeho vstup do společenství.²²⁷

Podobný vztah má strana i k Ruské federaci, když také zdůrazňuje neevropskost její kultury a vyjadřuje podporu všem státům z bývalého východního bloku proti současnému ruskému vlivu. S tím souvisí i otázka rozšiřování EU na východ, který strana v zásadě neodmítá, požaduje však speciální přechodná období kvůli obrovským rozdílům v ekonomické oblasti.²²⁸ Udržet Evropu soběstačnou ekonomicky i vojensky a udržet ji trvale mimo ruský i americký vliv patří dlouhodobě mezi základní prvky zahraničního programu VBe. Toho se týká i názor na NATO, z kterého by mělo Vlámsko/Belgie vystoupit a jehož existence už dnes postrádá smysl.²²⁹

Vlámský svaz je v Evropském parlamentu členem frakce *Evropa svobody a demokracie*, která sdružuje krajně pravicové a euroskeptické strany z celé Evropy. Mezi její členy patří mimo jiné i italská Liga severu, Hnutí pro Francii, Strana za nezávislost Spojeného království nebo Slovenská národní strana.²³⁰ Tato frakce vznikla až po posledních volbách a VBe do ní vstoupil v listopadu 2011. Tato platforma formuluje svou pozici tak, že usiluje o otevřenou, transparentní a demokratickou spolupráci mezi suverénními evropskými státy a odmítá vytvoření centralistických Spojených států Evropských, a je tak opoziční protiváhou dvou největších frakcí v Evropském parlamentu – socialistů a křesťanských demokratů.²³¹

²²⁵ NASSHOVEN, Yvonne: *Belgian Perceptions in Turkey Watch: EU Member States' Perceptions on Turkey's Accession to the EU*. A publication of the Center for European Studies, Middle East Technical University, Istanbul, Listopad 2009, s. 54.

²²⁶ NASSHOVEN, Yvonne: Tamtéž, s. 54.

²²⁷ „Turkey in the European Union: A Bridge Too Far“ You Tube (online) Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=hCZSnmq-qHw> (23. 11. 2013)

²²⁸ „What is our position on the European Union“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/9/10> (23. 11. 2013)

²²⁹ HOSSAY, Patrick: *Our people first! Understanding the resonance of the Vlaams Blok's xenophobic programme*. Social Identities. Říjen 96, č. 2 Issue 3, s. 343.

²³⁰ „Members“ Europe of freedom and democracy (online) Dostupné z: <http://www.efdgroupp.eu/members.html> (23. 11. 2013)

²³¹ „What is our position on the European Union“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/9/10> (23. 11. 2013)

Legitimita leží vždy na lidu národních členských států a jejich parlamentech, protože jednotný evropský lid podle této frakce ve skutečnosti neexistuje. Zásadním požadavkem je pak konání referenda v každém členském státě, kde se budou občané vyjadřovat k jakékoliv nové smlouvě nebo změnám ve smlouvách stávajících. A to proto, že rozhodovací proces se postupně nebezpečně přesunuje od parlamentů jednotlivých členských států na orgány Evropské unie. Tento proces se ještě zrychlil po přijetí Lisabonské smlouvy, která jde dle názoru členů této platformy proti základnímu principu subsidiarity, který považují za neodmyslitelný.²³²

²³² *Dit is ons land* – Programma Vlaamse verkiezingen , 7 juni 2009 (Tohle je naše země, oficiální volební program VBe pro volby do parlamentu Vlámského regionu, 7. června 2009, s. 115. (online) Dostupné z: http://www.vlaamsbelang2009.be/files/programma_vlaanderen.pdf (7. 11. 2013)

3. Cíle, metody a průběh výzkumu

V této kapitole osvětlím objekty výzkumu, zvolené metody a geografickou jednotku. Následně dojde na samotný výzkum a zodpovězení výzkumné otázky.

3.1 Cíle výzkumu

V této analytické části své práce jsem si jako první cíl výzkumu zvolil hledání oblastí stabilní volební podpory strany Vlámský zájem (respektive do roku 2004 Vlámský blok) prostřednictvím zkoumání výsledků tří voleb do dolní komory belgického federálního parlamentu, které se uskutečnily v letech 2003, 2007 a 2010. V druhé části této kapitoly budu zjišťovat, zda byla volební podpora VBe v těchto třech sledovaných volbách vyšší v oblastech s vyšším podílem zahraničních přistěhovalců na celkovou populaci.

3.2 Hledání území stabilní volební podpory strany VBe

3.2.1 Vysvětlení zvolené metody - metoda stanovení území stabilní volební podpory

Pro začátek výzkumu musí být vysvětlena základní metoda, která se používá v této části práce. A tou je jedna z elementárních metod analýzy volebních výsledků z pohledu volební geografie a to metoda autorů Jehličky a Sýkory. Byla představena ve sborníku České geografické společnosti z roku 1991, kde ji její autoři užili pro demonstrování kontinuity volební podpory tradičním stranám, která se zachovala i během čtyřiceti let komunistického režimu.²³³

Nejdříve musí být vysvětleno, jak dochází k určení území volební podpory. To se provádí samostatně pro každý politický subjekt a jeho výsledky v daných volbách. Když tuto metodu budeme aplikovat na tuto bakalářskou práci, budeme postupovat tak, že jednotlivé

²³³ JEHLIČKA, Petr - SÝKORA, Luděk: *Stabilita regionální podpory tradičních politických stran v českých zemích (1920 – 1990)*. In: *Sborník České geografické společnosti*, č. 2, 1991.

volební obvody seřadíme do tabulky pod sebou podle výše procentuálních výsledků, které zde strana VBe obdržela od toho nejvyššího po nejnižší a souběžně ke každému distriktu uvedeme absolutní počet hlasů, které v daném obvodu strana získala. Poté sečteme všechny hlasy, které VBe ve volbách dohromady obdržela a vypočítáme 50 % tohoto součtu. Podle metody autorů Jehličky a Sýkory jsou území volební podpory dané strany ty obvody, jejichž absolutní počty hlasů v seznamu uspořádaných všech volebních obvodů podle získaných procent hlasů od největší po nejmenší hodnotu tvoří dohromady 50 % všech stranou získaných hlasů. K těmto obvodům pak počítáme i oblast, díky jejímuž započítání sice dojde k přesáhnutí oněch 50 %, ale bez ní by této hranice nemohlo být dosaženo.

Za území stabilní volební podpory můžeme pak označit ta území, která se ve všech volbách ve zkoumaném období zařadila mezi území volební podpory. Naopak územími stabilní volební nepodpory jsou ty oblasti, které nepatřily ani v jedné ze sledovaných voleb mezi území volební podpory.

3.2.2 Zvolení základní geografické jednotky – arrondissement

Vlámský region se během voleb do dolní komory federálního parlamentu dělí na 103 volebních obvodů (tzv. kantony) na úrovni obcí. Tento počet je však příliš vysoký pro použití v našem výzkumu, chceme-li zachovat jeho přehlednost. Proto bylo nutné zvolit si jednu stálou jednotku a výsledky jednotlivých voleb si do ní dopočítat. A to znamenalo vybrat si jednu z oblastí administrativního dělení Vlámka. To je děleno na provincie, dále arrondissementy a nejmenší jednotkou jsou pak obce a k nim přidružené volební obvody.

Jako geografickou jednotku jsem si vybral *arrondissementy (okresy)*,²³⁴ kterých se ve vlámském regionu nachází 22 a které tvoří jakýsi mezistupeň mezi provinciemi a obcemi. K této volbě došlo proto, že jejich celkový počet je dobrým číslem pro náš výzkum - není ani příliš nízké na to, aby měly výsledky malou vypovídající hodnotu, ani příliš vysoké, což by způsobilo roztříštěnost práce. Vzhledem k tomu, že data výsledků voleb pro *arrondissementy* jako volební obvody se ve sledovaných volbách se nevyskytují, museli jsme hodnoty pro ně dopočítat z výsledků hlasování ze 103 menších volebních obvodů (kantonů) podle jejich příslušnosti k jednotlivým arrondissementům. Viz mapa č. 1 a mapa č. 2. (Ve všech volbách nebyly započítávány výsledky z obvodů spadajících pod region Brusel, protože v nich

²³⁴ jedná se o správní a zároveň i justiční geografickou jednotku Belgie

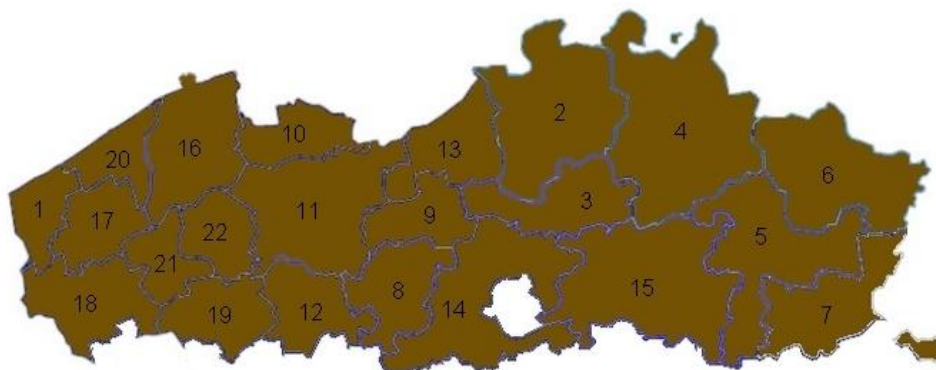
převažuje frankofonní obyvatelstvo a volební výsledky VBe tam tak nemůžeme srovnávat s těmi ve Vlámském regionu.)

Mapa č. 1 Území Vlámského regionu rozčleněné na 103 volebních kantonů

Zdroj: (autorova tvorba, základ z polling2010.belgium.be, 2013)

Mapa č. 2 Území Vlámského regionu rozčleněné na 22 arrondissementů

1. Veurne	6. Maaseik	11. Gent	16. Brugge	21. Roeselare
2. Antwerpen	7. Tongeren	12. Oudenaarde	17. Diksmunde	22. Tielt
3. Mechelen	8. Dendermonde	13. Sint-Niklaas	18. Ieper	
4. Turnhout	9. Aalst	14. Halle-Vilvoorde	19. Kortrijk	
5. Hasselt	10. Eeklo	15. Leuven	20. Oostende	

Zdroj: (autorova tvorba, základ z polling2010.belgium.be, 2013)

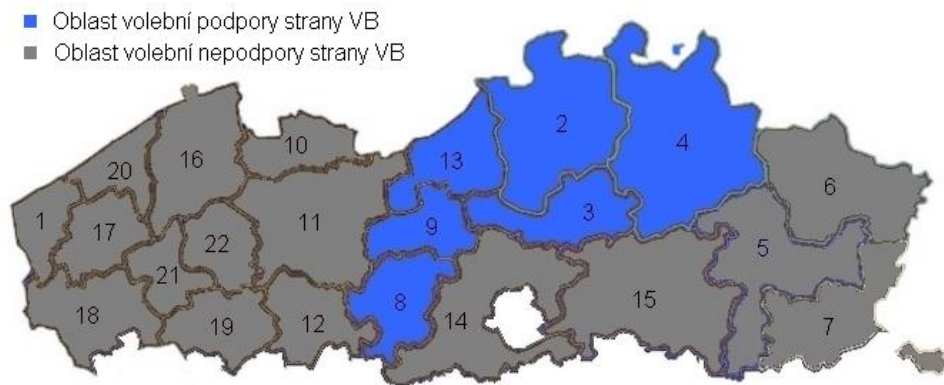
3.2.3 Výzkum

3.2.3.1 Volby v roce 2003

Užitou metodou bylo zjištěno, že území volební podpory strany VB v těchto volbách do dolní komory parlamentu byly arrondissementy Antwerpen, Mechelen, Sint-Niklaas, Turnhout, Aalst, Oostende a Dendermonde. Viz tabulka č. 1 a mapa č. 3.

(Arrondissementy, které v jednotlivých sledovaných volbách nepatřily mezi území volební podpory, jsou automaticky považovány za oblasti volební nepodpory těchto voleb, a proto je jednotlivě nevypisují.)

Mapa č. 3 Rozložení územní volební podpory strany VB v parlamentních volbách z roku 2003

(autorova tvorba, základ z polling2010.belgium.be, 2013)

Tab. č. 1 Výsledky výpočtu oblastí volební podpory strany VB pro arrondissementy z roku 2003

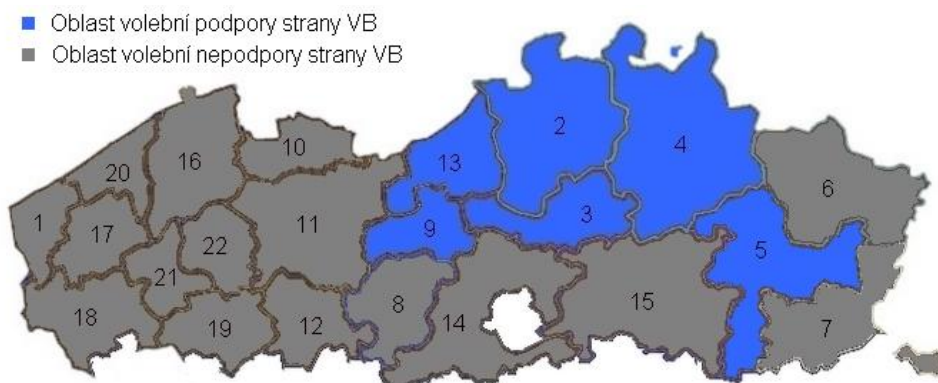
<i>Arrondissement</i>	Procento hlasů pro VB	Celkový počet hlasů pro VB
Antwerpen	27,35	167 518
Sint-Niklaas	22,22	34 923
Mechelen	22,05	49 021
Turnhout	18,85	51 262
Aalst	18,10	34 205
Oostende	17,66	24 412
Dendermonde	17,24	23 032
Hasselt	16,42	43 414
Halle-Vilvoorde	15,72	59 307
Maaseik	14,91	21 286
Leuven	14,89	47 299
Gent	14,80	51 863
Eeklo	13,48	7 528
Brugge	14,47	28 167
Tongeren	14,25	18 169
Veurne	13,45	5 328
Diksmunde	13,40	4 412
Tielt	13,26	8 166
Ieper	13,17	9 238
Oudenaarde	13,12	10 489
Kortrijk	12,99	24 916
Roeselare	12,90	12 756
CELKEM		736711

(Belgický statistický úřad 2013)

3.2.3.2 Volby v roce 2007

V dalších volbách do poslanecké sněmovny, tentokrát z roku 2007 byly oblastmi volební podpory strany VBe arrondissementy Antwerpen, Mechelen, Aalst, Sint-Niklaas, Turnhout a Hasselt. Viz tabulka č. 2 a mapa č. 4.

Mapa č. 4 Rozložení územní volební podpory strany VBe v parlamentních volbách z roku 2007

(autorova tvorba, základ z polling2010.belgium.be, 2013)

Tab. č. 2 Výsledky výpočtu oblastí volební podpory strany VBe pro arrondissementy z roku 2007

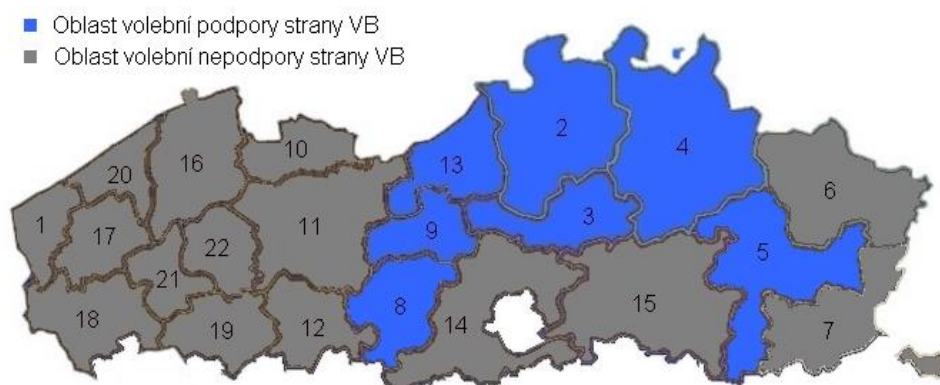
<i>Arrondissement</i>	Procento hlasů pro VBe	Celkový počet hlasů pro VBe
Antwerpen	26,68	161 923
Sint-Niklaas	23,80	37 794
Aalst	22,303	42 477
Mechelen	22,298	50 329
Turnhout	19,94	56 701
Hasselt	19,78	53 353
Dendermonde	19,61	26 368
Halle-Vilvoorde	17,83	65 910
Maaseik	17,62	25 597
Leuven	15,80	50 561
Tongeren	15,39	19 611
Eeklo	15,38	8 639
Gent	15,25	53 950
Oostende	15,04	15 548
Kortrijk	15,01	29 036
Roeselare	14,79	14 845
Brugge	14,72	29 010
Tielt	13,68	8 563
Ieper	13,39	9 503
Oudenaarde	13,08	11 970
Diksmunde	12,98	4 389
Veurne	12,02	4 972
CELKEM		781 049

(Belgický statistický úřad 2013)

3.2.3.3 Volby v roce 2010

A v zatím posledních volbách do federální sněmovny belgického parlamentu z roku 2010 byly mezi oblasti volební podpory strany VBe zařazeny tyto arrondissementy: Antwerpen, Mechelen, Aalst, Sint-Niklaas, Dendermonde, Hasselt a Turnhout. Viz tabulka č. 3 a mapa č. 5.

Mapa č. 5 Rozložení územní volební podpory strany VBe v parlamentních volbách z roku 2010

(autorova tvorba, základ z polling2010.belgium.be, 2013)

Tab. č. 3 Výsledky výpočtu oblastí volební podpory strany VBe pro arrondissementy z roku 2010

<i>Arrondissement</i>	Procento hlasů pro VBe	Celkový počet hlasů pro VBe
Antwerpen	17,29	102 441
Mechelen	17,13	32 010
Aalst	15,41	28 671
Sint-Niklaas	15,10	23 885
Turnhout	14,96	42 430
Dendermonde	13,36	17 664
Hasselt	12,96	34 798
Maaseik	12,90	18 402
Tongeren	12,44	15 204
Eeklo	11,41	6 287
Oudenaarde	10,47	7 624
Gent	9,75	33 650
Leuven	9,62	30 328
Kortrijk	9,55	18 013
Roeselare	9,54	9 403
Halle-Vilvoorde	9,33	34 174
Ieper	9,16	6 370
Diksmunde	9,09	3 056
Tielt	9,04	5 556
Brugge	8,63	16 344
Veurne	7,13	2 933
Oostende	7,07	9 487
CELKEM		498 730

(Belgický statistický úřad 2013)

3.2.4 Zjištění oblastí stabilní volební podpory strany VBe ve sledovaném období

Po srovnání tabulek s územími volební podpory strany VBe v jednotlivých volbách se dozvídáme, že oblastmi stabilní volební podpory VBe ve sledovaném období byly arrondissementy Antwerpen, Mechelen, Turnhout, Aalst a Sint-Niklaas. Naopak za oblasti stabilní volební nepodpory jsme určili arrondissementy Brugge, Diksmunde, Eeklo, Gent, Kortrijk, Oudenaarde, Tielt, Tongeren, Maaseik, Roeselare, Leuven, Ieper, Halle-Vilvoorde a Veurne. Viz mapa č. 6.

Mapa č. 6 Oblasti stabilní volební podpory strany VBe v celém sledovaném období

(autorova tvorba, základ z polling2010.belgium.be, 2013)

3.3 Volební podpora VBe a počet imigrantů v obvodu

V této podkapitole bude užitím statistických metod analyzován vztah závislosti mezi vybranými proměnnými. Proměnnými jsou výše volebních výsledků VBe vyjádřená v procentech a procentuální podíly přistěhovalců na celkové populaci v jednotlivých arrondissementech.

3.3.1 Vysvětlení zvolené metody - korelační analýza

Data budou analyzována pomocí korelační analýzy. Během korelační analýzy analyzujeme vztah mezi dvěma proměnnými (v našem případě jimi jsou volební výsledek VBe v procentech a podíl imigrantů na populaci vyjádřený v procentech).²³⁵ Jejím užitím zjistíme vzájemný korelační vztah mezi uvažovanými proměnnými. Pro statistické zpracování byl použit software Microsoft Excel, funkce CORREL.

Výsledek bude popsán pomocí Pearsonova korelačního koeficientu. Tento koeficient vyjadřuje míru síly (těsnosti) vztahu (lineární závislosti) dvou proměnných. Pearsonův korelační koeficient nabývá hodnot v intervalu -1 až 1. Výsledná hodnota bude patřit vždy do jedné z následujících kategorií:

- 0 až 0,1 – naprostá nezávislost proměnných až zanedbatelná korelace,
- 0,1 až 0,3 – malá korelace,
- 0,3 až 0,7 – střední korelace,
- 0,7 až 1 – velká až perfektní korelace.

Platí to bez ohledu na znaménko. V případě, že je výsledná hodnota korelačního koeficientu vyšší než nula (a nabývá tedy kladné hodnoty), můžeme pak hovořit o pozitivní korelaci. V případě, že je hodnota korelačního koeficientu naopak nižší než nula (nabývá tedy záporné hodnoty), jedná se pak o korelaci negativní.²³⁶ Můžeme tedy prohlásit, že při pozitivní korelaci se proměnné pohybují shodným směrem, zatímco při negativní korelaci jedna z nich vzrůstá, kdežto druhá klesá.

3.3.2 Zvolení základní geografické jednotky a výběr zkoumaných voleb

Opět jsem si ze stejných důvodů jako v první části výzkumu zvolil jako geografickou jednotku arrondissement, kterých je ve Vlámském regionu 22. Zkoumány budou opět poslední tři volby do dolní komory federálního parlamentu – tedy z let 2003, 2007 a 2010. Výsledky strany VBe ve volbách v jednotlivých arrondissementech budou porovnávány

²³⁵ HENDL, Jan: *Přehled statistických metod zpracování dat - Analýza a metaanalýza dat*. Praha, Portál 2006, s. 267.

²³⁶ HENDL, Jan: Tamtéž, s. 245.

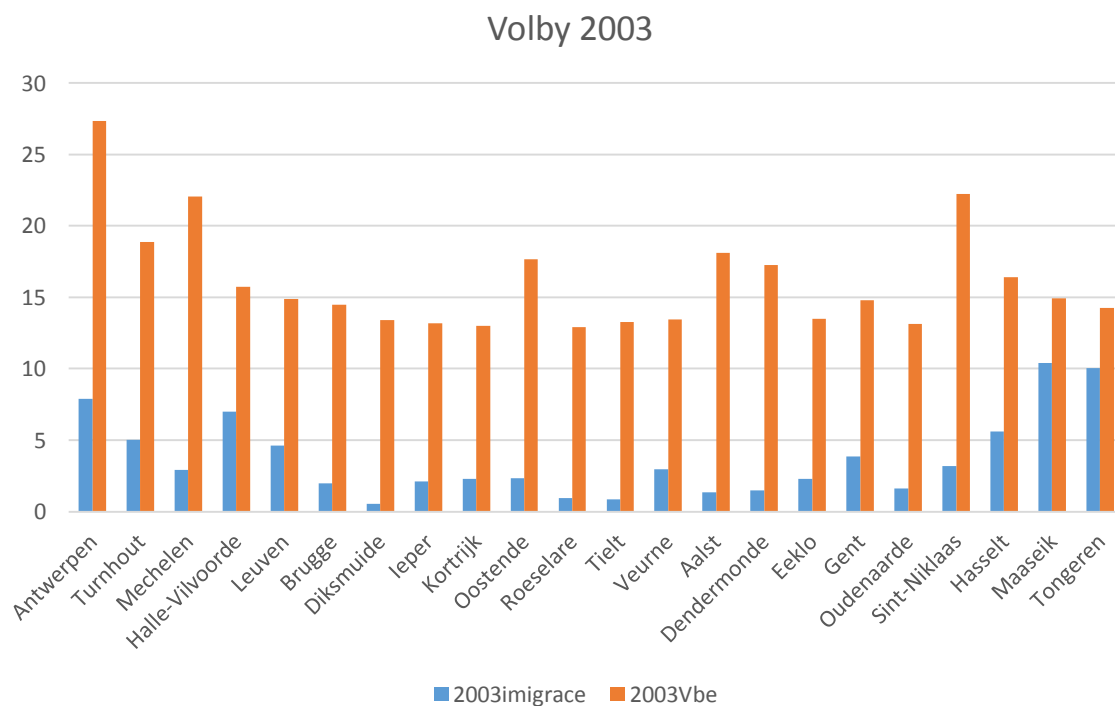
se statistickými daty o počtu imigrantů v těchto obvodech ze shodných let. Demografická data byla získána z emailové korespondence s Belgickým statistickým úřadem.

3.3.3 Výzkum

3.3.3.1 Volby v roce 2003

Užitím zvolené metody a za pomoci programu Excelu funkce CORREL byla zjištěna výsledná hodnota Pearsonova koeficientu pro korelační vztah mezi procentem přistěhovalců v populaci arrondissementů a volebním výsledkem strany VBe pro parlamentní volby roku 2003, která se rovná: **+0,27**. Jedná se tedy o korelaci pozitivní a malou. Viz graf č. 1.

Graf č. 1 Znárodnění vztahu mezi volebním výsledkem strany VBe a počtem imigrantů pro jednotlivé arrondissementy z roku 2003 (vyjádřeno v %)

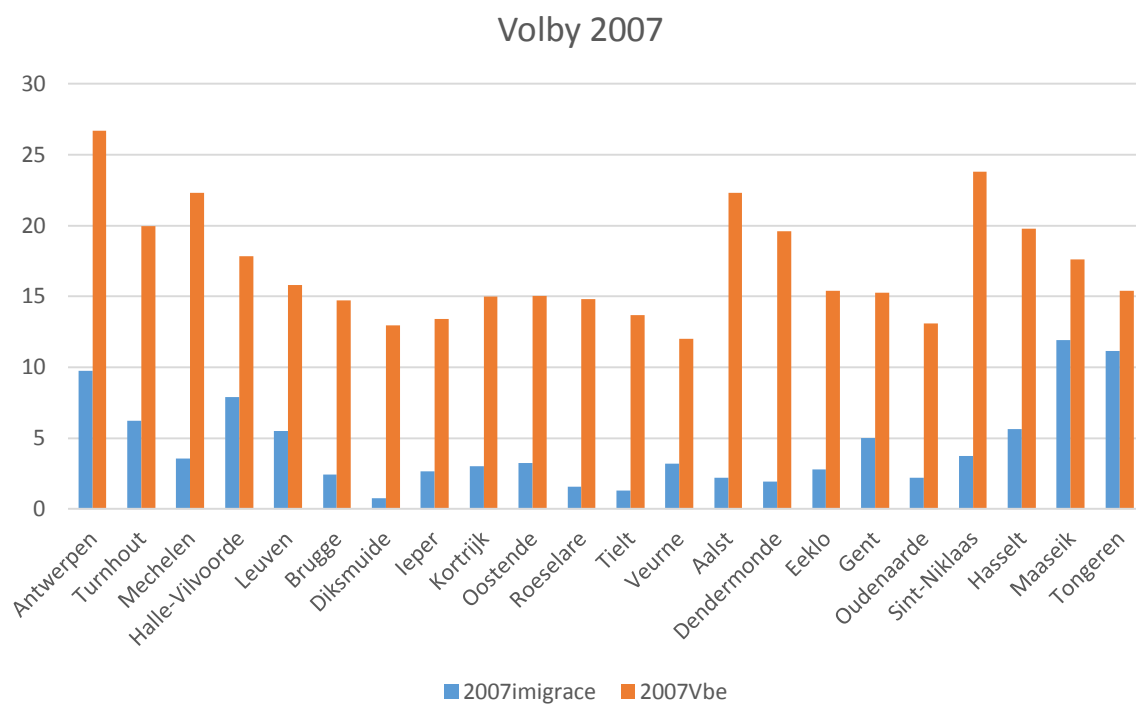

(autorova tvorba, zdroj Belgický statistický úřad - emailová korespondence, 2013)

3.3.3.2 Volby v roce 2007

V tomto roce jsme pro vztah mezi dvěma zvolenými proměnnými došli k hodnotě Pearsonova koeficientu: **+0,35**. Jedná se tedy opět o korelaci pozitivní, tentokrát střední. Viz graf č. 2.

Graf č. 2 Znárodnění vztahu mezi volebním výsledkem strany VBe a počtem imigrantů pro jednotlivé arrondissementy z roku 2007 (vyjádřeno v %)

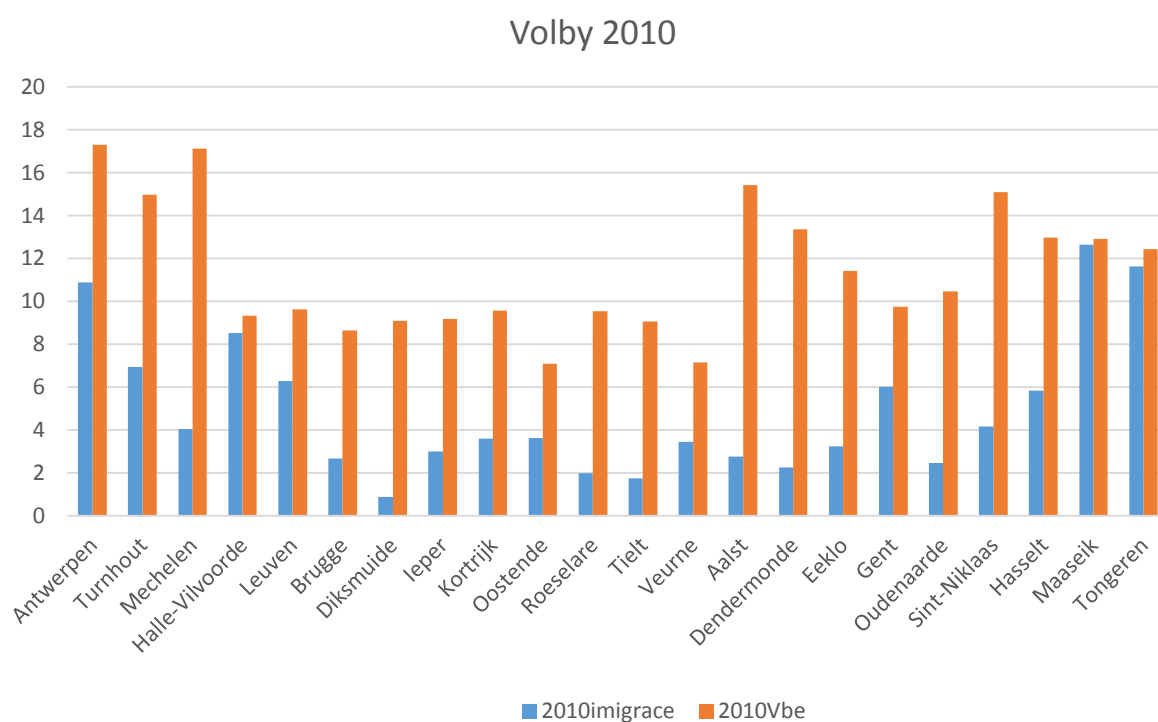

(autorova tvorba, zdroj Belgický statistický úřad - emailová korespondence, 2013)

3.3.3.3 Volby v roce 2010

Po zpracování dat z roku 2010 a za použití zvolené metody jsme došli k výsledku Pearsonova koeficientu: **+0,36**. V tomto případě se tedy jedná taktéž o korelaci pozitivní, střední síly. Viz graf č. 3.

Graf č. 2 Znárodnění vztahu mezi volebním výsledkem strany VBe a počtem imigrantů pro jednotlivé arrondissementy z roku 2010 (vyjádřeno v %)

(autorova tvorba, zdroj Belgický statistický úřad - e-mailová korespondence, 2013)

3.3.4 Shrnutí výzkumu a zodpovězení výzkumné otázky

Získané výsledné hodnoty Pearsonova koeficientu pro tři jednotlivé zkoumané volby tedy jsou: +0,27; +0,35 a +0,36. Znaménko Pearsonova koeficientu korelace je tak ve všech sledovaných volbách kladné. Jedná se tedy proto ve všech případech o korelaci pozitivní. Hodnota Pearsonova koeficientu nám jednou vyšla jako slabá a dvakrát jako středně silná korelace. **Proto odpověď na výzkumnou otázku zní ano: můžeme sledovat pozitivní korelaci mezi dvěma zvolenými proměnnými a to ve všech třech sledovaných volbách. Z tohoto důvodu můžeme prohlásit, že se zvyšujícím se počtem imigrantů v obvodu se tedy zvyšuje i volební výsledek strany VBe. A to i přesto, že v jednom sledovaném případě se jednalo pouze o korelaci malé síly.**

V žádném případě ovšem nelze tvrdit, že počet imigrantů ve volebním okrsku je hlavním nebo dokonce jediným faktorem volební podpory strany VBe. Bylo by potřeba prozkoumat jiné další faktory, které by vysvětlovaly rozložení volební podpory VBe jako např. ekonomické nebo jiné demografické statistiky.

V našem případě, kdy sledujeme geografické rozložení podpory v jednotlivých arrondissementech, také mohou do určité míry hrát roli i historicko-politické činitele jako například v arrondissementech v provincii Antverpy, kde VBe dlouhodobě získává jasně nejvyšší podíl hlasů v celém Vlámku. Tato oblast totiž byla považována za základnu vlámského hnutí již od jeho vzniku a vlámské nacionalistické strany tam měly vždy vysokou podporu. Antverpy jsou navíc dlouhodobě zmiňovány jako potenciální hlavní město budoucího nezávislého vlámského státu.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala historickým vývojem vztahu Vlámů a Valonů s důrazem na vlámský nacionalismus. Popisuje historické události, které vedly k jeho vzniku a jeho celý postupný vývoj ze spíše filologického hnutí v plnohodnotný politický proud s jasnými zájmy a cíli. Následně se práce zaměřila na současného zástupce radikálního proudu tohoto hnutí – stranu Vlámský zájem. Došlo k popisu jejích předchůdců a poté byla věnována pozornost jí samotné a jejímu programu. Výzkumná část této práce obsahovala hledání oblastí stabilní územní volební podpory strany VBe a následně zkoumání souvislosti mezi jejími volebními zisky a počtem imigrantů v obvodu. První kapitola se zabývala vlámsko-valonskými dějinami od konce 18. století až do začátku století jednadvacátého. Tato kapitola nám ukázala, že se Vlámové změnili z etnické skupiny, jejíž kultura byla ve Valony ovládaném státě nelibě trpěna a jejíž jazyk byl považován za řeč podřadnou, jež při oficiálních situacích a úředních úkonech nesměla být používána, ve skupinu už ne jen demograficky, ale i hospodářsky dominantní. Vlámové však uspěli nejdříve se svými jazykovými požadavky a až mnohem později s těmi politickými (autonomie). Vlámský vliv vzrostl po druhé světové válce s jejich poválečným ekonomickým úspěchem a souběžnou stagnací Valonska, kdy došlo i ke vstupu první masové vlámské politické strany do parlamentu. V dalších desetiletích díky přijatým ústavním reformám přecházelo z centra stále více pravomocí. Vše vyvrcholilo roku 1993, kdy Vlámové pro svůj region získali výsady plynoucí z podstaty federálního státu. V druhé kapitole byla představena nacionalistická a antipřistěhovalecká strana Vlámský zájem (Vlaams belang), její předchůdci i vlastní vznik. Byl nastíněn její politický program se zvláštním důrazem na jeho tři body – vztah k imigrantům, EU a budoucnosti Belgie. Třetí, výzkumná kapitola, se zabývala nejdříve hledáním oblastí stabilní volební podpory této strany.

Nejdříve bylo nutné zvolit si geografickou jednotku pro náš výzkum. Nakonec byl vybrán arrondissement (okres), kterých je ve Vlámku 22. Protože neexistují dostupné datasey s volebními výsledky VBe na této úrovni, museli jsme si hodnoty pro arrondissementy dopočítat z výsledků voleb v menších geografických jednotkách, ze kterých se každý arrondissement dále skládá – z tzv. kantonů. Volební výsledky pro kantony jsou snadno dostupné na stránkách Belgického statistického úřadu. Zkoumány byly tři volby do dolní komory belgického federálního parlamentu, které se odehrály v letech 2003, 2007 a 2010. Po zjištění výše volebních výsledků strany VBe pro jednotlivé arrondissementy

v každých zkoumaných volbách jsme pomocí metody určování oblastí stabilní volební podpory stran autorů Jehličky a Sýkory zkoumali, které z 22 arrondissementů můžeme považovat za oblasti stabilní volební podpory VBe v celém sledovaném období.

Pomocí této metody jsme nejdříve zjistili, že ve volbách z roku 2003 patřily mezi oblasti volební podpory strany VBe arrondissementy Antwerpen, Mechelen, Sint-Niklaas, Turnhout, Aalst, Oostende a Dendermonde. Ve druhých sledovaných volbách z roku 2007 nám jako oblasti volební podpory vyšly arrondissementy Antwerpen, Mechelen, Aalst, Sint-Niklaas, Turnhout a Hasselt. A v posledních sledovaných volbách z roku 2010 mezi ně patřily arrondissementy Antwerpen, Mechelen, Aalst, Sint-Niklaas, Dendermonde, Hasselt a Turnhout. Porovnáním výsledků ze všech tří sledovaných voleb jsme pak došli k závěru, že mezi oblasti volební podpory ve všech třech sledovaných volbách patřily, a že zároveň za oblasti stabilní volební podpory strany VBe v celém sledovaném období můžeme považovat, arrondissementy Antwerpen, Mechelen, Turnhout, Aalst a Sint-Niklaas. Výsledky našeho výzkumu byly vyjádřeny i pomocí map.

Dále byl v práci zkoumán korelační vztah mezi dvěma proměnnými – výší podílu zahraničních imigrantů na celkové populaci obvodů (arrondissementů) a výší volebního zisku strany VBe tamtéž. Hypotézou bylo tvrzení, že čím vyšší je podíl imigrantů na obyvatelstvu ve volebním obvodu, tím vyšší je i počet hlasů obdržených stranou VBe. Snažili jsme se zodpovědět výzkumnou otázku, která zněla: **zvyšuje se volební zisk VBe se zvyšujícím se počtem zahraničních přistěhovalců v daném obvodu (arrondissementu)?**

Hodnoty obou proměnných byly vyjádřeny v procentech. Opět byly zkoumány federální parlamentní volby z let 2003, 2007 a 2010 ve všech 22 arrondissementech. Demografická data o počtech imigrantů pro tyto volební roky a pro jednotlivé arrondissementy byla získána korespondencí s Belgickým statistickým úřadem. Vztah mezi oběma proměnnými byl v každém sledovaném roce zjišťován pomocí korelační analýzy. Tato korelační analýza byla provedena v programu Microsoft Excel, funkce CORREL. Výsledek byl pak zapsán pomocí Pearsonova korelačního koeficientu, který vyjadřuje sílu a znaménko výsledného korelačního vztahu. V případě, že je výsledná hodnota korelačního koeficientu vyšší než nula (a nabývá tedy kladné hodnoty), můžeme pak hovořit o pozitivní korelaci. V případě, že je hodnota korelačního koeficientu naopak nižší než nula (nabývá tedy záporné hodnoty), jedná se pak o korelaci negativní. Můžeme tedy prohlásit, že při pozitivní korelaci se proměnné pohybují shodným směrem, zatímco při negativní korelaci jedna z nich vzrůstá, kdežto druhá klesá. Hodnoty proměnných pro jednotlivé volby byly vyjádřeny i pomocí grafů.

Užitím korelační analýzy pro volby z roku 2003 nám vyšel Pearsonův korelační koeficient v hodnotě +0,27. Jedná se tedy o korelaci pozitivní a slabou. Pro volby z roku 2007 jsme došli k hodnotě Pearsonova koeficientu +0,35. Opět se jedná o korelaci pozitivní, tentokrát střední síly. V posledních sledovaných volbách z roku 2010 byla hodnota Pearsonova korelačního koeficientu +0,36. V tomto případě můžeme tedy hovořit o korelaci pozitivní a středně silné. Znaménko Pearsonova koeficientu korelace je tak ve všech sledovaných volbách kladné. Jedná se tedy proto ve všech případech o korelaci pozitivní. Hodnota Pearsonova koeficientu nám jednou vyšla jako slabá a dvakrát jako středně silná korelace. Lze tedy prokázat statisticky významný vztah mezi dvěma proměnnými ve všech třech sledovaných volbách.

Z těchto důvodů můžeme prohlásit, že volební podpora vlámské nacionalistické strany VBe se ve sledovaném období zvyšuje se zvyšujícím se podílem přistěhovalců zahraničního původu v populaci volebního obvodu (arrondissementu). Nebo řečeno jinak, že čím vyšší je podíl imigrantů v celkové populaci obvodu, tím vyšší je i volební výsledek strany VBe. **Odpoď na výzkumnou otázku zní tedy: ano. Hypotéza tak byla potvrzena.**

I přes prokázaný statisticky významný vztah mezi procentem imigrantů v populaci obvodu a výši hlasů obdržených VBe ve volbách není ovšem možné v žádném případě prohlásit, že počet imigrantů ve volebním okrsku je hlavním nebo dokonce jediným volebním faktorem podpory strany VBe. Bylo by třeba dále zkoumat ostatní potenciální faktory, které by vysvětlovaly rozložení volební podpory tohoto subjektu (např. ekonomicko-sociální statistiky). To by mohla být i inspirace pro další výzkum. A například by do budoucna bylo jistě zajímavou a přínosnou volbou zkoumání na úrovni survey – tedy individuální dotazníky pro voliče zkoumající motivy jejich volby strany VBe. I Belgie obecně je se svým jedinečným politickým i stranickým systémem ideálním objektem pro další potenciální výzkum. Budoucnost vlámsko-valonského soužití ve společném státě je nyní nadále otevřená. A cesta, kterou se tyto společenství dále vydají, zůstává nejistá.

Z literatury použité v historiografické části práce bych vyzdvihl dílo *History of the Low countries* napsané dvojicí Johan Blom a Emiel Lamberts, jenž bylo dobrou publikací, která asi ze všech nejlépe pomohla shrnout a vysvětlit celý historický vývoj Belgie a to zvláště do období druhé světové války. Nebyla ale podrobněji zaměřena na poslední půlstoletí, což je období, kdy došlo k výrazné změně ve vztazích mezi dvěma největšími belgickými komunitami. Proto bych dále z použité literatury rád zmínil především knihu *Belgický labyrint* napsanou Geertem Van Istendaelem, která nám pomohla seznámit se s

některými méně známými fakty a souvislostmi z posledního století belgické historie. Na rozdíl od většiny ostatní literatury, věnující se historii této země a vlámsko-valonským vztahům, přináší jednotlivé kapitoly této knihy velmi zajímavý popis tamější moderní historie, kdy je vše podáno neotřelým způsobem z pohledu autora, který zná problémy belgické společnosti zevnitř. V té části práce, která se zabývala samotným programem strany VBe, byla využita především programová prohlášení, která strana sama zveřejňuje na svých internetových stránkách (www.n-va.be) nebo na stránkách svých sesterských organizací (hlavně www.flemishrepublic.org). Tyto informace byly v některých případech dostupné i v anglické verzi. Specifické informace o organizační struktuře a členstvu strany, které nebyly k nalezení v běžně dostupných zdrojích, byly získány z e-mailové korespondence s jediným zástupcem této politické strany v Evropském parlamentu. Je také třeba znovu zdůraznit, že jsem během svého výzkumu vycházel především z dat, která mi byla poskytnuta a zaslána Belgickým statistickým úřadem (Statbel) nebo která byla získána z jeho internetových stránek www.polling.be, kde jsou k nalezení výsledky všech voleb z posledních 20 let a to i pro různé geografické úrovně. Tato data byla pro náš výzkum naprosto zásadní a bez nich by tato práce vůbec nemohla vzniknout.

PRAMENY A LITERATURA

PRAMENY

„A statistical overview of the Belgian population“ Portal Belgium.be (online).
Dostupné z: http://www.belgium.be/en/about_belgium/country/Population/ (10. 6. 2013)

„About us“ The flemish republic (online) Dostupné z:
<http://www.flemishrepublic.org/5/> (5. 11. 2013)

„Antwerpen: Shariavrije zone“ You Tube (online) Dostupné z:
<http://www.youtube.com/watch?v=jnX7XXTGOMs> (10. 11. 2013)

„Belgie“ Euroscop.cz, (online) Dostupné z:
<https://www.euroskop.cz/504/sekce/belgie/> (15. 6. 2013)

„Belgium“ Britannica academic edition, (online) Dostupné z:
<https://stuiterproxy.kuleuven.be/EBchecked/topic/59268/.DanaInfo=www.britannica.com+Belgium> (15. 6. 2013)

„Belgium officially bans the burqa“ Euroactiv (online) Dostupné z:
<http://www.euractiv.com/culture/belgium-officially-bans-burqa-news-506557> (10. 11. 2013)

„Brussel, morgen onze stad“ Vlaams Belang (online) Dostupné z:
<http://www.vlaamsbelang.org/nieuws/10448> (21. 11. 2013)

„But what about ‘national solidarity’ with Wallonia“ The Flemish republic (online)
Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/9/4> (28. 11. 2013)

„Charter“ Cities against islamisation (online) Dostupné z:
<http://www.stedentegenislamisering.be/En/2/> (5. 11. 2013)

„Charter“ Women against islamisation (online) Dostupné z:
<http://www.vrouwentegenislamisering.be/En/2/> (5. 11. 2013)

„De partij“ Vlaams belang (online) Dostupné z: <http://www.vlaamsbelang.org/> (5. 11. 2013)

Dit is ons land – Programma Vlaamse verkiezingen , 7 juni 2009 (Tohle je naše země, oficiální volební program VBe pro volby do parlamentu Vlámského regionu, 7. června 2009, (online) Dostupné z: http://www.vlaamsbelang2009.be/files/programma_vlaanderen.pdf (5. 11. 2013)

E-mailová korespondence s europoslancem za VBe Philipem Claeyssem (online), 20. 11. 2013, philip.claeys@europarl.europa.eu

E-mailová korespondence s Belgickým statistickým úřadem (online), 18. 2. 2014, Cecile.Cuypers@economie.fgov.be

„ENG Philip Claeys MEP asks EU to support politically the democratic and sovereign country Taiwan“ You Tube (online) Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=Ujft1ZjkEso> (23. 11. 2013)

„Elections 2003“ Polling.be (online) Dostupné z: http://polling2003.belgium.be/electionshome/uk/result/chamber/table_top.html# (4. 11. 2013)

„Elections 2007“ Polling.be (online) Dostupné z: http://polling2007.belgium.be/en/cha/results/results_start.html (5. 11. 2013)

„Elections 2010“ Polling.be (online) Dostupné z: http://polling2010.belgium.be/en/cha/results/results_graph_CKR00000.html (5. 11. 2013)

„EU zet immigratiesluizen open“ Vlaams Belang (online) Dostupné z: <http://www.vlaamsbelang.org/nieuws/9431> (23. 11. 2013)

„Het enige juiste vonnis“ Vlaams Belang (online) Dostupné z: <http://www.vlaamsbelang.org/nieuws/8638> (23. 11. 2013)

„Mass immigration has to be stopped - now“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/1/73> (23. 11. 2013)

„Members“ Europe of freedom and democracy (online) Dostupné z: <http://www.efdgroupp.eu/members.html> (23. 11. 2013)

„Over ons“ Vlaams belang jongeren (online) Dostupné z: <http://vbj.org/organisatie/over-ons/> (5. 11. 2013)

„Political Platform“ European alliance for freedom (online) Dostupné z: <http://www.eurallfree.org/?q=node/71> (23. 11. 2013)

„Population“ Official website of the Government of Flanders (online). Dostupné z: <http://www.flanders.be/en/discover-flanders/flanders-figures/population> (10. 6. 2013)

Statuten - Vlaams belang, 1. 12. 2012, s. 4., z: National secretariaat, Madouplein 1210, Brussel (korespondence)

„The Manifesto of the Vlaams Belang“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/9/5> (23. 11. 2013)

„Turkey in the European Union: A Bridge Too Far“ You Tube (online) Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=hCZSnmq-qHw> (23. 11. 2013)

„Uw Antwerpse toekomst in veilige handen, De beleidsprioriteiten van het Vlaams Belang. 2013-2018“ Vlaams belang Antwerpen (Oficiální program Vlámského zájmu v Antwerpách – politické priority 2013-2018) s. 4 (online) Dostupné z: <http://www.vlaamsbelangantwerpen.be/files/Programma%202012.pdf> (15. 11. 2013)

„Verkiezingen“ Portal Vlaanderenkiest (online) Dostupné z: <http://www.vlaanderenkiest.be/verkiezingen2012/> (10. 6. 2013)

„Vlaams Belang has new chairman“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/1/78> (5. 11. 2013)

„Vlaanderen en Brussel“ Vlaams Belang (online) Dostupné z: <http://www.vlaamsbelang.org/programma/tegel/1/> (28. 11. 2013)

„Waarom is die Vlaamse onafhankelijkheid zo noodzakelijk?“ Vlaams Belang (online) Dostupné z: <http://www.vlaamsbelang.org/programma/38/> (21. 11. 2013)

„What is our position on the European Union“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/9/10> (23. 11. 2013)

„Why Flemish independence is the only solution?“ The Flemish republic (online) Dostupné z: <http://www.flemishrepublic.org/4/> (28. 11. 2013)

„2012_0909 : 7dag : Bart De Wever versus Filip De Winter“ You Tube (online) Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=KZfCjvSdWPg> (10. 11. 2013)

LITERATURA

BILLIET, Jaak; DE WITTE, Hans: *Everyday racism as predictor of political racism in Flemish Belgium*. Journal of Social Issues: 2008, 64, č. 2, s. 253-267; Blackwell Publishers for the Society for the Psychological Study of Social Issues

BLOM, Johan; LAMBERTS, Emiel: *History of the Low countries*. London, Berghahn Books 1999, 503 s.

CASIER, Marlies: *Neglected middle men? Gatekeepers in homeland politics. Case: Flemish nationalists' receptivity to the plight of Turkey's Kurds*. Social Identities. Červenec 2011, č. 17 Issue 4, s. 506.

CEUPPENS, Bambi: *From 'the Europe of the regions' to 'the European Champion League': the electoral appeal of populist autochthony discourses in Flanders*. Social Anthropology/Anthropologie Sociale, Květen 2011, č. 19 Issue 2, s. 160.

CURRIE, Graeme; FORD, Jackie; HARDING, Nancy; LEARMONTH, Mark: *Making public services management critical*. New York, Routledge 2009, s. 129.

DANDOY, Régi; WALGRAVE, Stefaan: *The making of (the issues of) the Vlaams Blog*. ECPR joint sessionspaper, s. 2.

ERK, Jan: *From Vlaams Blok to Vlaams Belang: The Belgian Far-Right Renames Itself*. West European Politics č. 28, Issue 3, 2005, s. 498.

FUHRMANN, Vilém: *Belgie*. Praha, Nakladatelství politické literatury 1963, 118 s.

GOSENS, Paul: *The end started in 1968*. in 1968: Memories and legacy, Bulletin supplement 6 (2009) s. 192-193.

HEARDER, Harry: *Europe in the nineteenth century, 1830 – 1880*. London, Longman 1988, 490 s.

HENDL, Jan: *Přehled statistických metod zpracování dat - Analýza a metaanalýza dat*. Praha, Portál 2006, 695 s.

HOSSAY, Patrick: *Our people first!' Understanding the resonance of the Vlaams Blok's xenophobic programme*. Social Identities. Říjen 96, č. 2 Issue 3, s. 343.

HULICIUS, Eduard: *Belgie*. Praha, Nakladatelství Libri 2006, 185 s.

JEHLIČKA, Petr, SÝKORA, Luděk: *Stabilita regionální podpory tradičních politických stran v českých zemích (1920 – 1990)*. In: *Sborník České geografické společnosti*, č. 2, 1991.

KLOKOČKA, Vladimír; WÁGNEROVÁ, Eliška: *Ústavy států Evropské unie*. Praha, Linde 1997, 788 s.

KUNC, Jiří: *Stranické systémy v re/konstrukci: Belgie, Itálie, Španělsko, Československo, Česká republika*. Praha, Sociologické nakladatelství SLON 2000, 262 s.

KYVDUL, Vladimír: *Belgické království*. Praha, Svoboda 1977, 199 s.

LOOBUYCK, Patrick; JACOBS, Dirk.: *Nationalism, multiculturalism and integration policy in Belgium and Flanders*. Canadian Journal of Social Research, Zima 2010, č. 3 Issue 2, s. 30.

MNOOKIN, Robert H: *Ethnic Conflicts: Flemings and Walloons, Palestinians and Israelis*. 136:1 *Daedalus* 2007, s. 103-119.

MNOOKIN, Robert; VERBEKE, Alain: *Persistent nonviolent conflict with no reconciliation: The Flemish and Walloons in Belgium*. Law and Contemporary Problems, č. 72, s. 151-186 (Spring 2009).

MOUFAHIM, Mona: *Interpreting Discourse: A Critical Discourse Analysis of the Marketing of an Extreme Right Party. The Vlaams Blok/Vlaams Belang* University of Nottingham, September 2007, s. 73.

MOUFAHIM, Mona; HUMPREYES, Michael; MITUSSIS, Darryn: *Interpreting discourse: a critical discourse analysis of the marketing of an extreme right party*. Journal of marketing management, 2007, č. 23, No. 5-6, s. 553.

NASSHOVEN, Yvonne: *Belgian Perceptions in Turkey Watch: EU Member States' Perceptions on Turkey's Accession to the EU*. A publication of the Center for European Studies, Middle East Technical University, Istanbul, Listopad 2009, s. 54.

PAXTON, Robert: *Europe in the twentieth century*. New York, Harcourt Brace Jovanovich 1975, 651 s.

VAN DE CRAEN, Piet: *What, If Anything, Is a Belgian?* Yale French Studies, 2002, č. 102, s. 26.

VAN ISTENDAEL, Geert: *Belgický labyrint*. Praha, Cinemax 1998, 285 s.

ROCHUS, Dirk: *Is the Renaissance of the Flemish Nationalism Due to the Charismatic Authority of N-VA Chairman Bart De Wever?* Asean conference, London 13.-15. dubna 2010, Lessius University College/Association KU Leuven, Belgium

ŘÍCHOVÁ, Blanka a kol.: *Belgické království: od unitarismu k federaci s otazníkem*. In: ŘÍCHOVÁ, Blanka: *Západoevropské politické systémy*. Praha, Oeconomica 2009, s. 14.

SCHUERMAN, Nick; De Maesschalck, Filip: *Fear of crime as a political weapon: explainign the rise of extreme right politics in the Flemish countryside*. Social & Cultural Geography (2010), 11, 3, s. 248.

STRMISKA, Maxmilián a kol.: *Politické strany moderní Evropy: analýza stranicko-politických systémů*. Praha, Portál 2005, s. 130.

VAN DYCK, Ruth: *Divided we stand. Regionalism, Federalism and Minority Rights in Belgium*, in: Res Publica 12/1996, 430 s.

PŘÍLOHY

Tab. č. 4 Výpočet oblastí volební podpory VBe pro jednotlivé arrondissementy ve volbách do federální sněmovny z roku 2010

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VBe	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VBe	Celkový počet hlasů
Aalst	28 671	185 995	15,41	Herzele	3908	30 691
				Aalst	12 412	78 998
				Zottegem	1 355	17 592
				Ninove	7 941	37 355
				Geraardsbergen	3 055	21 359
Antwerpen	102 441	592 353	17,29	Boom	7 215	38 303
				Kontich	10 732	81 548
				Antwerpen	51 343	276 559
				Zandhoven	9 988	61 887
				Kapellen	13 528	74 227
				Brecht	9 635	59 829
Brugge	16 344	189 459	8,63	Brugge	15 243	175 544
				Torhout	1 101	13 915
Dendermonde	17 664	132 231	13,36	Wetteren	3 602	32 841
				Dendermonde	7 508	52 219
				Zele	3 244	23 416
				Hamme	3 310	23 755
Diksmunde	3 056	33 605	9,09	Diksmunde	3 056	33 605
Eeklo	6 267	54 941	11,41	Eeklo	3 697	33 199
				Kaprijke	412	4 216
				Assenede	2 158	17 526

Pokračování tabulky č. 4

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VBe	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VBe	Celkový počet hlasů
Gent	33 650	345 204	9,75	Nazareth	1 204	20 829
				Gent	15 791	151 038
				Deinze	2 614	30 053
				Lochristi	2 392	23 523
				Zomergem	1 797	17 486
				Oosterzele	3 504	40 890
				Evergem	2 838	22 241
				Waarschoot	606	5 478
				Destelbergen	1 175	12 265
				Nevele	1 729	21 401
Halle-Vilvoorde	34 174	366 118	9,33	Zaventem	3 114	56 928
				Halle	6 154	73 053
				Lennik	3 501	31 253
				Asse	9 298	91 951
				Meise	6 175	61 204
				Vilvoorde	5 932	51 729
Hasselt	34 798	268 525	12,96	Sint-Truiden	3 871	37 041
				Herk-De- Stad	2 779	24 436
				Beringen	12 120	76 424
				Genk	7 463	54 454
				Hasselt	8 565	76 170
Kortrijk	18 013	188 669	9,55	Kortrijk	7 920	88 159
				Harelbeke	5 041	51 689
				Avelgem	664	7 798
				Menen	4 388	41 023

Pokračování tabulky č. 4

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VBe	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VBe	Celkový počet hlasů
Leuven	30 328	315 410	9,62	Leuven	8 362	118 649
				Haacht	5 271	51 879
				Aarschot	4 328	34 063
				Diest	5 214	40 743
				Zoutleeuw	1 792	14 634
				Tienen	3 254	31 830
				Landen	1 063	10 426
				Glaabeek	1 044	13 186
Maaseik	18 402	142 659	12,90	Neerpelt	5 201	44 824
				Peer	5 148	37 002
				Bree	2 991	26 815
				Maaseik	5 062	34 018
Mechelen	32 010	186 873	17,13	Puurs	4 004	31 335
				Mechelen	9 808	66 360
				Duffel	4 977	34 750
				Heist-op-den- Berg	8 102	54 428
				Lier	5 119	32 046
Oostende	9 487	134 198	7,07	Gistel	1 966	23 991
				Oostende	7 521	78 161
Oudenaarde	7 624	72 805	10,47	Kruishoutem	846	10 465
				Brakel	1 321	14 379
				Ronse	2 581	18 502
				Oudenaarde	2 403	29 459
				Horebeke	473	6 957

Pokračování tabulky č. 4

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VBe	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VBe	Celkový počet hlasů
Roeselare	9 403	98 555	9,54	Roeselare	5 126	52 809
				Izegem	2 679	25 717
				Lichtervelde	463	5 796
				Hooglede	1 135	14 233
Sint-Niklaas	23 885	158 127	15,10	Beveren	5 252	31 690
				Temse	4 748	29 163
				Sint-Niklaas	6 907	46 769
				Sint-Gillis- Waas	3 592	23 831
				Lokeren	3 386	25 368
Tielt	5 556	61 488	9,04	Oostrozebeke	1 236	11 155
				Meulebeke	1 251	13 224
				Tielt	1 873	24 403
				Ruiselede	1 196	12 706
Tongeren	15 204	122 256	12,44	Maasmechelen	4 992	34 071
				Bilzen	3 678	26 941
				Voeren	113	1 161
				Riemst	919	9 550
				Tongeren	2 262	20 857
				Borgloon	3 240	30 837

Pokračování tabulky č. 4

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VBe	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VBe	Celkový počet hlasů
Turnhout	42 430	283 676	14,96	Mol	9 945	67 943
				Westerlo	7 230	43 131
				Herentals	10 017	68 985
				Turnhout	7 960	51 923
				Arendonk	3 991	27 699
				Hoogstraten	3 287	23 995
Veurne	2 933	41 125	7,13	Nieuwpoort	703	7 810
				Veurne	2 220	33 315
Ieper	6 370	69 568	9,16	Wervik	1 217	11 601
				Zonnebeke	683	8 141
				Ieper	2 577	28 598
				Poperinge	1 135	13 115
				Mesen	506	5 667
				Vleteren	252	2 446

(Belgický statistický úřad, 2013)

Tab. č. 5 Výpočet oblastí volební podpory VBe pro jednotlivé arrondissementy ve volbách do federální sněmovny z roku 2007

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VBe	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VBe	Celkový počet hlasů
Aalst	42 477	190 449		Herzele	5 926	31 550
				Aalst	19 553	81 250
				Zottegem	2 457	17 969
				Ninove	10 168	37 611
				Geraardsbergen	4 373	22 069
Antwerpen	182 134	592 353	30,75	Boom	10 811	39 229
				Kontich	18 688	82 853
				Antwerpen	81 629	287 122
				Zandhoven	15 779	62 246
				Kapellen	21 452	75 859
				Brecht	13 564	59 595
Brugge	48 511	189 459	25,61	Brugee	27 361	182 961
				Torhout	1 649	14 133
Dendermonde	41 127	132 231	31,10	Wetteren	5 410	33 490
				Dendermonde	11 284	53 010
				Zelee	4 452	23 997
				Hamme	5 222	23 990
Diksmunde	6 470	33 605	19,25	Diksmunde	4 389	33 804
Eeklo	14 354	54 941	26,12	Eeklo	5 158	33 817
				Kaprijke	525	4 324
				Assenede	2 956	18 040

Pokračování tabulky č. 5

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VBe	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VBe	Celkový počet hlasů
Gent	90 403	345 204	26,19	Nazareth	2 291	21 149
				Gent	26 553	157 962
				Deinze	4 315	30 591
				Lochristi	3 821	23 314
				Zomergem	2 543	17 855
				Oosterzele	5 680	41 367
				Evergem	3 891	22 312
				Waarschoot	751	5 501
				Destelbergen	1 933	12 452
				Nevele	2 172	21 325
Halle-Vilvoorde	92 959	366 118	25,40	Zaventem	6 794	56 985
				Halle	12 838	74 646
				Lennik	5 879	31 362
				Asse	17 333	92 480
				Meise	12 088	62 478
				Vilvoorde	10 978	51 636
Hasselt	79 678	268 525	29,70	Sint-Truiden	6 718	37 654
				Herk-De-Stad	4 361	24 417
				Beringen	18 005	76 697
				Genk	10 524	54 411
				Hasselt	13 745	76 572
Kortrijk	44 054	188 669	23,34	Kortrijk	13 317	90 327
				Harelbeke	8 137	52 623
				Avelgem	916	8 018
				Menen	6 666	42 434

Pokračování tabulky č. 5

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VBe	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VBe	Celkový počet hlasů
Leuven	85 317	315 410	27,05	Leuven	15 601	120 004
				Haacht	8 900	51 956
				Aarschot	6 339	34 305
				Diest	8 164	41 732
				Zoutleeuw	2 650	14 786
				Tienen	5 376	33 361
				Landen	1 641	10 631
				Glaabeek	1 890	13 287
Maaseik	42 066	142 659	29,49	Neerpelt	7 527	45 809
				Peer	7 070	37 216
				Bree	4 125	26 987
				Maaseik	6 875	35 248
Mechelen	53 526	186 873	28,64	Puurs	6 105	31 494
				Mechelen	16 403	66 918
				Duffel	7 426	34 860
				Heist-op-den- Berg	11 423	54 411
				Liers	8 972	38 025
Oostende	32 526	134 198	24,24	Gistel	2 694	23 841
				Oostende	12 854	79 545
Oudenaarde	16 416	72 805	22,55	Kruishoutem	1 270	10 725
				Brakel	2 127	14 496
				Ronse	4 101	19 350
				Oudenaarde	3 671	29 758
				Horebeke	801	17 205

Pokračování tabulky č. 5

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VBe	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VBe	Celkový počet hlasů
Roeselare	26 352	98 555	26,74	Roeselare	8 409	53 603
				Izegem	4 175	26 344
				Lichtervelde	549	5 973
				Hooglede	1 712	14 441
Sint-Niklaas	52 079	158 127	32,93	Beveren	8 848	32 361
				Temse	6 968	28 902
				Sint-Niklaas	10 837	47 351
				Sint-Gillis- Waas	5 485	24 309
				Lokeren	5 656	25 842
Tielt	15 698	61 488	25,53	Oostrozebeke	1 910	11 381
				Meulebeke	2 068	13 445
				Tielt	2 922	24 964
				Ruiselede	1 663	12 824
Tongeren	31 819	122 256	26,02	Maasmechelen	6 333	34 567
				Bilzen	4 900	27 323
				Voeren	235	1 211
				Riemst	1 431	10 078
				Tongeren	3 472	23 404
				Borgloon	3 240	30 837

Pokračování tabulky č. 5

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VBe	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VBe	Celkový počet hlasů
Turnhout	91 264	283 676	32,17	Mol	13 792	67 573
				Westerlo	9 379	43 349
				Herentals	13 491	68 976
				Turnhout	11 126	52 726
				Arendonk	4 972	27 771
				Hoogstraten	3 941	23 953
Veurne	10 175	41 125	24,74	Nieuwpoort	1 167	7 801
				Veurne	3 805	33 580
Ieper	13 844	69 568	19,90	Wervik	1 889	11 889
				Zonnebeke	1 058	8 099
				Ieper	3 928	29 220
				Poperinge	1 552	13 391
				Mesen	737	5 888
				Vleteren	339	2 498

(Belgický statistický úřad 2013)

Tab. č. 6 Výpočet oblastí volební podpory VB pro jednotlivé arrondissementy ve volbách do federální sněmovny z roku 2003

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VB	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VB	Celkový počet hlasů
Aalst	53 352	185 995	28,68	Herzele	4 945	30 835
				Aalst	16 223	81 199
				Zottegem	2 057	17 816
				Ninove	7 513	37 231
				Geraardsbergen	3 467	21 864
Antwerpen	182 134	592 353	30,75	Boom	10 265	38 809
				Kontich	18 608	83 452
				Antwerpen	89 761	294 674
				Zandhoven	15 418	61 206
				Kapellen	20 869	75 719
				Brecht	12 597	58 634
Brugge	48 511	189 459	25,61	Brugge	26 647	181 107
				Torhout	1 520	13 580
Dendermonde	41 127	132 231	31,10	Wetteren	4 826	32 993
				Dendermonde	9 719	53 198
				Zele	4 025	23 734
				Hamme	4 462	23 691
Diksmunde	6 470	33 605	19,25	Diksmunde	4 412	32 914
Eeklo	14 354	54 941	26,12	Eeklo	4 410	33 659
				Kaprijke	432	4 357
				Assenede	2 686	17 845

Pokračování tabulky č. 6

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VB	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VB	Celkový počet hlasů
Gent	90 403	345 204	26,19	Nazareth	2 092	20 715
				Gent	27 368	157 743
				Deinze	3 598	29 728
				Lochristi	3 382	22 508
				Zomergem	2 342	18 107
				Oosterzele	5 111	40 617
				Evergem	3 390	22 244
				Waarschoot	695	5 616
				Destelbergen	1 883	12 287
				Nevele	2 002	20 961
Halle-Vilvoorde	92 959	366 118	25,40	Zaventem	6 471	56 490
				Halle	11 391	74 569
				Lennik	5 246	40 939
				Asse	15 193	92 021
				Meise	11 155	62 375
				Vilvoorde	9 851	50 952
Hasselt	79 678	268 525	29,70	Sint-Truiden	5 793	37 286
				Herk-De- Stad	2 779	24 158
				Beringen	15 424	74 657
				Genk	8 431	52 372
				Hasselt	10 987	75 942
Kortrijk	44 054	188 669	23,34	Kortrijk	12 454	90 385
				Harelbeke	5 041	51 689
				Avelgem	821	7 597
				Menen	6 600	42 178

Pokračování tabulky č. 6

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VB	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VB	Celkový počet hlasů
Leuven	85 317	315 410	27,05	Leuven	15 046	120 228
				Haacht	8 076	51 059
				Aarschot	5 755	33 552
				Diest	7 512	40 991
				Zoutleeuw	2 427	14 877
				Tienen	5 231	33 452
				Landen	1 570	10 245
				Glaabeek	1 682	13 150
Maaseik	42 066	142 659	29,49	Neerpelt	6 199	4ř 556
				Peer	6 290	35 998
				Bree	3 284	26 503
				Maaseik	5 513	34 719
Mechelen	53 526	186 873	28,64	Puurs	5 720	31 087
				Mechelen	16 963	66 462
				Duffel	7 262	34 612
				Heist-op-den- Berg	10 732	52 802
				Lier	8 344	37 388
Oostende	32 526	134 198	24,24	Gistel	3 056	23 171
				Oostende	13 012	77 684
				Lier	8 344	37 388

Pokračování tabulky č. 6

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VB	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VB	Celkový počet hlasů
Oudenaarde	16 416	72 805	22,55	Kruishoutem	1 099	10 522
				Brakel	1 669	14 379
				Ronse	4 045	19 217
				Oudenaarde	3 007	28 870
				Horebeke	669	6 981
Roeselare	26 352	98 555	26,74	Roeselare	7 360	52 498
				Izegem	3 343	26 389
				Lichtervelde	558	5 761
				Hooglede	1 495	14 226
Sint-Niklaas	52 079	158 127	32,93	Beveren	8 081	31 972
				Temse	6 426	28 605
				Sint-Niklaas	10 648	47 525
				Sint-Gillis-Waas	5 082	23 817
				Lokeren	4 686	25 271
Tielt	15 698	61 488	25,53	Oostrozebeke	1 840	11 173
				Meulebeke	1 842	13 212
				Tielt	2 896	24 750
				Ruiselede	1 588	12 452
Tongeren	31 819	122 256	26,02	Maasmechelen	5 567	34 420
				Bilzen	4 120	26 911
				Voeren	174	1 226
				Riemst	1 269	10 114
				Tongeren	2 926	23 987
				Borgloon	4 113	30 855

Pokračování tabulky č. 6

<i>Arrondissement</i>	Počet hlasů pro VB	Počet hlasů celkem	Procento hlasů	Kantony	Počet hlasů pro VB	Celkový počet hlasů
Turnhout	91 264	283 676	32,17	Mol	12 921	66 839
				Westerlo	8 903	42 697
				Herentals	12 274	68 081
				Turnhout	8 903	42 697
				Arendonk	4 503	27 815
				Hoogstraten	3 758	23 860
Veurne	10 175	41 125	24,74	Nieuwpoort	1 321	7 252
				Veurne	4 007	32 372
Ieper	13 844	69 568	19,90	Wervik	1 593	11 678
				Zonnebeke	1 034	7 646
				Ieper	3 830	29 176
				Poperinge	1 676	13 164
				Mesen	769	6 020
				Vleteren	336	2 442

(Belgický statistický úřad 2013)

Abstrakt

Tato vědecká práce se zabývá historickými a politickými aspekty vlámského nacionalismu v Belgickém království. Práce se pokouší nastínit a vysvětlit, co v průběhu historie k nacionalistickým tendencím holandsky mluvících Belgičanů vedlo a jak se vztah dvou hlavních belgických komunit (Vlámů a Valonů) postupně utvářel. Dále se v práci zaměřím na radikální vlámskou nacionalistickou stranu Vlámský zájem (VBe), její vývoj a volební program se zvláštním zaměřením na její vztah k zahraničním přistěhovalcům. Cílem měření pak bude zjistit, které oblasti se dají považovat za území stabilní volební podpory strany VBe a zda se počet hlasů obdržných ve volbách touto stranou, která klade největší důraz ve svém programu na téma omezení imigrace, s rostoucím počtem přistěhovalců v daných obvodech zvyšuje. V jednotlivých kapitolách se tedy budu postupně zabývat historií Belgie od jejího vzniku a vývojem vztahů mezi Vlámami a Valony, posléze popisem a představením politické strany Vlámský zájem a nakonec měřením, jaká je korelace mezi jejími volebními výsledky a počtem imigrantů v daných obvodech.

Klíčová slova: Belgie, Vlámsko, nacionalismus, Vlámský zájem

Abstract

This research work deals with the historical and political aspects of Flemish nationalism in Belgium. This work attempts to outline and explain what in the history led to the nationalist tendencies of Dutch-speaking Belgians and how the relationship of the two main Belgian communities (Flemish and Walloons) gradually shaped. Later, the work will focus on the radical Flemish nationalist party Vlaams belang (VBe) and its development and electoral program, with special emphasis on its opinion on foreign immigrants. The aim of the measurements is to determine whether the number of VBe's votes increases with the increasing number of immigrants. Firstly, I will be dealing with the history of Belgium since its establishment and with development of relations between the Flemings and the Walloons, then the description and presentation of political party Vlaams Belang will follow. In the last part of this thesis, firstly I will examine which areas can be considered as the areas with stable electoral support for the party VBe and secondly, I will examine the correlation between its electoral results and the number of immigrants in the regions.

Keywords: Belgium, Flanders, nationalism, Flemish interest